

ŠEPTAJÍCÍ ZEMĚ

Gerald Durrell

GERALD DURRELL ŠEPTAJÍCÍ ZEMĚ

Šeptající země obohacuje řadu oblíbených knih anglického přírodovědce Geralda Durrella o seznámení se vzdálenými končinami Argentiny a Patagonie, kam se autor vydal za novými vzácnými přírůstky pro svou vlastní zoologickou zahradu.

I tentokrát jeho vyprávění o tom, co se kolem toho zběhlo, je plné humoru a vtipných i poučných postřehů badatele – zaníceného bojovníka za ochranu přírody – a získá jistě neméně vděčných čtenářů než příběhy, které už vyšly v českém překladu. (*O mé rodině a jiné zvířeně, Ptáci, zvířata a moji příbuzní, Růženka je z příbuzenstva.*)

Veselé i dramatické zážitky náročné expedice až k nejjižnějšímu cípu Jižní Ameriky, sledující stopy velkého předchůdce Darwina, předvedou podivuhodný svět exotické fauny z nevšedního pohledu. Vždyť vypravěčem je nejen vědec nadaný pronikavým objevitelským zrakem zkušeného experta, ale i spisovatel, obdařený vtipem a moudrostí, jemuž se získaná zvířata stávají přáteli s mnoha lidskými vlastnostmi, a obětaví nadšenci kolem nich zdrojem poznání, jak silné všelidské pojítko vytváří přes bariéru odlišných zemí, národů a jazyků láska k přírodě.

OMNIA

GERALD
DURRELL

Šeptající
země

SVOBODA
PRAHA
1977

Přeložila Zora Wolfová

Copyright © Gerald Durrell 1961

Translation © Zora Wolfová 1977

Vyvolávám-li si v paměti ty dávné obrazy, často se mi objeví před očima patagonské roviny; a přitom o nich všichni píší jako o rovinách pustých a neužitečných. Můžeme je popsat jen zápornými znaky: není tu obydlí, voda, stromy ani hory a roste tu jen několik zakrslých rostlin. Proč tedy (a nestalo se tak jen mně) zaujaly tyto vyprahlé pustiny tak pevné místo v mé paměti?

Charles Darwin: Cesta kolem světa

SLOVO ÚVODEM

Před časem jsem napsal knížku nazvanou Zoo v mém zavazadle,* kde jsem vypověděl, jak mě po letech omrzelo pořád jen cestovat do nejrůznějších končin světa a sbírat zvířata pro zoologické zahrady.

Honem dodávám, že mě neomrzely výpravy a tím méně zvířata, která jsem nacházel. Mrzelo mě však, že jsem se s nimi musel po návratu do Anglie vždycky rozloučit. Jediným řešením bylo založit si vlastní zoologickou zahradu. V téže knížce jsem vylíčil, jak jsem se tedy vydal do západní Afriky, abych tu získal základ pro tento projekt, dopravil zvířata domů a konečně založil vlastní zoologickou zahradu na ostrově Jersey v kanálu La Manche.

Ted' vlastně na knížku o své zoo navazuji, protože vyprávím, jak jsme se vypravili s manželkou a s neúnavnou sekretářkou Sofií na osm měsíců do Argentiny, abychom tu získali pěknou kolekci pro jerseyskou zoologickou zahradu, a jak se nám to přes mnohé překážky přece jen podařilo. Dočká-li se tato kolekce alespoň trochu chvály, patří uznání především Sofii, která sice na těchto stránkách moc nevystupuje, ale nesla snad největší tíhu celé výpravy. Bez reptání zůstala v Buenos Aires a starala se o nepřetržitý přísun zvířat, s nimiž jsem se vracel z nejrůznějších míst, a co víc, starala se o ně tak, že by se za to nemusel stydět ani nejzkušenější sběratel. Za to i za mnoho jiného jsem jí hluboce zavázán.

* Jde o knížku Zoo v kufru (pozn. e-book korektora)

ČÁST PRVNÍ

MÍSTNÍ ZVYKY

Jarně vyšňořené Buenos Aires vypadalo nádherně. Vysoké elegantní budovy zářily na slunci jako ledovce a široké třídy byly vroubeny žakarandami pokrytými jemnou sprškou světlých fialově modrých kvítků anebo stromy *palo borracho* se zvláštními lahvovitými kmeny a protáhlými větvemi posetými žlutobílými květy. Jarní ovzduší zřejmě hluboce zapůsobilo na chodce, kteří se vrhali přes ulice mezi nejrušnějším provozem ještě riskantněji než obvykle, zatímco řidiči tramvají, autobusů a aut se utkávali ve zdejší oblíbené hře a zkoušeli, jak těsně se k sobě dokážou maximální rychlostí přiblížit a přitom se nesrazit.

Protože nemám sebevražedné sklony, odmítl jsem ve městě řídit, a tak jsme se pohrdající smrtí řítili landroverem ulicemi s Josefínou za volantem. Josefína, drobná dívka s kadeřavými kaštanovými vlasy a velkýma hnědýma očima, dokázala svým úsměvem, zářícím jako reflektor, omráčit nic netušícího muže i na vzdálenost dvaceti kroků. Vedle mne seděla Mercedes, vysoká štíhlá modrooká blondýna, která se dovedla tvářit téměř andělsky a úspěšně tím zakrývala železnou vůli a pevnou buldočí cílevědomost. Tyto dvě dívky tvořily část mé soukromé armády vyzbrojené především ženským půvabem a využíval jsem je k jednání s argentinskými úřady. Přesně v té chvíli jsme měli namířeno k mohutné budově, která vypadala jako kříženec mezi Pantheonem a Reichstagem a v jejímž masivním vnitřku číhal nejuhlavnější nepřítel zdravého rozumu a volnosti v Argentině – Aduana, neboli celní úřad. Když jsem asi před třemi týdny přijel do Argentiny, pustili mě bez jediného mrknutí oka do země se vším vybavením, které by podle vší logiky mohlo podléhat clu – s aparáty, filmy, landroverem a tak dále, ale z jakéhosi důvodu, známého jen Všemohoucímu a jiskřivým mozkům Aduany, mi zabavili všechny sítě, pasti, dvířka od klecí a jiné bezcenné, leč nepostradatelné

součásti sběračského vybavení. A tak jsme v posledních třech týdnech trávili s Mercedes a Josefínou den co den v útrobách masivního celního úřadu, kde nás posílali s tak nudnou a vyčerpávající pravidelností od jedné kanceláře k druhé, až jsme se začínali bát, jestli z toho trošičku nezcvokneme. Josefína se proplékala tak závratnou rychlostí mezi prchajícími chodci, až se mi z toho zvedal žaludek, a Mercedes si mě starostlivě prohlížela.

»Jak je ti dneska, Gerry?« zeptala se.

»Báječně, prostě báječně,« odpověděl jsem trpce. »Nic nezbožňuju víc než vstát takhle do krásného rána a vědět, že mám před sebou celý slunečný den, kdy se ještě blíž seznámím s celníky.«

»Prosím tě, nemluv tak,« naléhala na mě Mercedes. »Slíbils mi, že se už nerozzuříš, a víš, že to stejně k ničemu není.«

»Není to k ničemu, ale aspoň si trochu ulevím. Přísahám ti, že jestli nás zase nechají půl hodiny čekat za dveřmi a pak nám nějaký ouřada oznámí, že tu záležitost nevyřizuje *jeho* oddělení, a pošle nás do dveří sedm set čtyři, neručím za sebe.«

»Vždyť jdeme dneska za seňorem Garciou,« utěšovala mě Mercedes, jako by slibovala zlobivému dítěti bonbón.

Uškíbl jsem se. »Co vím, mluvili jsme za poslední tři neděle v tomhle baráku nejmín se čtrnácti seňory Garcii. Garciové si počínají, jako kdyby celnice byla odedávna jejich rodinná firma. Dovedu si představit, že všechna mimina u Garcíů se rodí s malými gumovými razítky v ručičkách,« pokračoval jsem pořád zapáleněji. »Při křtu dostávají vybledlé portréty San Martina, a jen dorostou, vyvěsí si je v kanceláři.«

»Ach bože,« vzdychla si Mercedes, »měl bys radši zůstat v autě, Gerry.«

»Cože, chceš mě snad připravit o potěšení genealogicky prozkoumat Garciovic rodinu?«

»Dobrá, ale slib mi, že budeš mlčet,« prosila Mercedes a úpěnlivě se na mě zadívala jasně modrýma očima. »Prosím tě, Gerry, ani slovo!«

»Vždyť mlčím jako dub,« řekl jsem. »Kdybych opravdu řekl, co si myslím, tak jim v tu chvíli celý ten barák shoří.«

»A co jak jsi tuhle křičel, že za diktatury jsi klidně všechno dovezl do země a zase odvezl, a teď za demokracie se k tobě chovají jako k nějakému pašerákovi?«

»Vždyť je to taky svatá pravda. Snad může člověk vyslovit svůj názor, třeba i v demokracii? Tři týdny neděláme nic jiného, než se hádáme s těmi zabeďnenci z celnice, a každý nás jenom pošle za seňorem Garciou na konci chodby. Promarnil jsem tu tři neděle, už jsem dávno mohl filmovat a sbírat zvířata.«

»Ruku... ruku...« řekla najednou hlasitě a zcela nečekaně Josefína. Vystrčil jsem z okna ruku, řada prudce rozjetých aut se za námi náraz se strašlivým skřípěním brzd zastavila a Josefína prudce zahrnula s landroverem do boční ulice. Ještě chvíli za námi doléhaly zuřivé výkřiky, v nichž jsem jasně rozeznával slovo *animál*.

»Byl bych přece jen rád, Josefíno, kdybys nás aspoň včas varovala, než takhle někam zatočíš,« řekl jsem. Josefína na mě zamířila svůj zářící úsměv.

»A proč?« zeptala se prostě.

»K něčemu je to přece jen dobré, víš. Aspoň se připravíme na setkání s naším Stvořitelem.«

»Ještě jsem se s vámi do ničeho nenabourala, ne?«

»Opravdu ne, ale mám pocit, že je to jenom otázka času.«

Velkoryse jsme se přehnali přes křižovatku rychlostí osmdesáti kilometrů za hodinu a taxikář, který přijížděl z opačné strany, musel ze všech sil dupnout na brzdu, aby nás ušetřil přímého bočního nárazu.

»Zatracenej blbec,« klidně pronesla Josefína.

»Josefíno! Takhle přece nesmíš mluvit,« nabádal jsem ji.

»A proč ne?« zeptala se nevinně Josefína. »Ty tak mluvíš taky.«

»Jenže u mne to nevadí,« odpověděl jsem přísně.

»Ale říkám to hezky, ne?« spokojeně se zeptala Josefína. »A ještě jsem se od tebe naučila ledacos, tak zrovna to zatracenej blbec a...«

»Dobrá, dobrá,« přerušil jsem ji spěšně. »Já ti věřím. Jenom to proboha neříkej před maminkou, nebo ti už nedovolí, abys nás vozila.«

V duchu jsem uznal, že spolupráce s krásnými mladými ženami má také svoje nevýhody. Dokáží sice kdekoho okouzlit a vymámit z něj, co si zamanou, ale jak jsem zjistil, mají únavně dobrou paměť, hlavně pokud jde o stručné výstižné anglosaské obraty, které mi někdy v tísnivé chvíli uklouznou.

»Ruku... ruku...« řekla Josefína znovu, stříhli jsme to napříč ulicí, zanechali za sebou změt' vozidel s rozzuřenými řidiči za volanty a zastavili před pevnou ponurou fasádou Aduany.

Za tři hodiny jsme se vypotáceli s úplně ochromenými mozky a rozbolavělýma nohama z celnice a sklesli do landroveru.

»A kam pojedeme teď?« zeptala se umdleně Josefína.

»Do baru,« prohlásil jsem. »Do kteréhokoliv baru, kde bych dostal jednu brandy a dva aspiríny.«

»Dobrá,« řekla Josefína a sešlápla spojku.

»Zítřka už třeba něco vyřídíme,« snažila se Mercedes povzbudit naši upadající morálku.

»Poslyš,« vyjel jsem na ni trochu drsně. »Señor Garcia, kéž mu Bůh požehná tu jeho modrou bradu a navoněné obočí, nám byl asi tak málo platný jako brouk ve flašce. A ty to moc dobře víš.«

»Bane, Gerry. Vždyť slíbil, že mě zavede k jednomu moc důležitému pánovi z Aduany.«

»A jak ten se jmenuje, taky Garcia?«

»Ne, señor Dante.«

»Náramně příhodné jméno. V tomhle Garciovic pekle přežije jen člověk, který se jmenuje nějak jak Dante.«

»Málem jsi všechno zkazil,« vytkla mi Mercedes. »Proč ses ho ptal, jestli je na tom obraze jeho otec? Věděl jsi přece, že to je San Martin.«

»Věděl, ale najednou jsem cítil, že když neřeknu pořádnou pitomost, rozpadne se mi mozek jak staré jezdecké holínky.«

Josefína zastavila před barem, sesedli jsme se kolem jednoho stolku na kraji chodníku a za sklíčeného mlčení upíjeli ze svých skleniček. Za chvíli jsem ze sebe setřásl ochromující účinek, jaký na

mě vždycky měla Aduana, a začal jsem přemýšlet o docela jiných problémech.

»Nepůjčila bys mi padesát centů?« zeptal jsem se Mercedes.
»Chtěl bych zatelefonovat Marii.«

»Proč?« zeptala se Mercedes.

»Když už to musíš vědět, slíbila mi, že mi najde nějaké útočiště pro mého tapíra. V hotelu mi nechtějí dovolit, abych si ho nechával na střeše.«

»Co je to tapír?« zeptala se se zájmem Mercedes.

»Zvíře velké asi jako poník s dlouhým čumákem. Vypadá jako malý nevyvedený slon.«

»Pak se nedivím, že v hotelu nechtějí, abys ho nechával na střeše,« podotkla Mercedes.

»Ale tohle je jenom mládě... veliké asi jak vepřík.«

»Tak tady máš těch padesát centů.«

Našel jsem telefon, zvládl všechny úskoky argentinského telefonního systému a vytočil Mariino číslo.

»Marie? Tady Gerry. Jak to dopadlo s tapírem?«

»Víš, ti mí známí odjeli, takže u nich ho nechat nemůžeš. Ale maminka říkala, že bys ho mohl přivést k nám a uvázat ho na zahradě.«

»Myslíš, že by to vážně šlo?«

»Vždyť mi to maminka sama navrhla.«

»Ano, ale víš jistě, že si tvá matka uvědomuje, co je to tapír?«

»Samozřejmě, řekla jsem jí, že je to takové malé zvířátko s kožešinou.«

»Zvlášť přesný zoologický popis to zrovna není. Co nám řekne, až se objevím se zvířetem, které je skoro holé a velké jako vepř?«

»Když už tu jednou bude, tak tu bude a hotovo,« prohlásila Marie logicky.

Povzdechl jsem si.

»Dobrá. Přivezu ho večer. Platí?«

»Platí, ale nezapomeň mu vzít něco k žrádlu.«

Vrátil jsem se ke stolu, kde čekaly Josefína s Mercedes a zdvořile se tvářily, jako by je tapířův osud kdovíjak zajímal.

»Tak co?« zeptala se Mercedes po chvíli.

»Operaci tapír zahájíme ve čtyři odpoledne.«

»A kam ho odvezeme?«

»K Marii. Její maminka nám nabídla, že si ho můžeme nechat u ní v zahradě.«

»Proboha, jen to ne!« zvolala Mercedes dramaticky.

»A proč ne?« nechápal jsem.

»Tam ho vzít nemůžeš, Gerry. Mají docela maličkou zahrádku. A paní Rodriguesová si strašně potrpí na květiny.«

»A co to má co dělat s tapírem? Vždyť bude na řemenu. Někam ho přece dát musíme a nikdo jiný mi pro něj útočiště nenabídl.«

»Dobrá, tak ho tam zavezeme,« ustoupila Mercedes, ale jen stěží skrývala pevné přesvědčení, že má pravdu. V duchu si už určité říkala: »Ale nepovídej pak, že jsem tě nevarovala.«

»Tak dobrá. Ale teď se pojďme někam naobědvat, protože ve dvě se musím stavít pro Jacqui, abychom zajeli do lodní společnosti a domluvili zpáteční přepravu. A pak vyzvedneme Klaudia.«

»Jakého Klaudia?« zeptala se zmateně Mercedes.

»Tapíra. Říkám mu tak, protože vypadá s tím svým římským nosem jako nějaký antický imperátor.«

»Klaudius!« zasmála se Josefína. »To je ale zatraceně legrační jméno.«

A tak jsme ve čtyři odpoledne naložili trochu se vzpírajícího tapíra a rozjeli se k Marii. Cestou jsme koupili dlouhý řemen na psa a obojek, který by udržel i dogu. Zahrada byla, jak říkala Mercedes, opravdu maličká. Měřila asi patnáctkrát patnáct metrů a byla to spíš hluboká čtvercová jáma, ohraničená ze tří stran černými stěnami sousedních domů a ze čtvrté strany malou verandičkou s francouzskými okny, vedoucími do Rodriguesovic bytu. Vysoké okolní budovy zahrádku stínily, že byla vlhká a ponurá, ale paní Rodriguesová tu zasázela květiny a keře, kterým se nejlépe daří na špatně osvětlených místech, a dokázala tak pravé divy. Divoce kopajícího Klaudia jsme museli pronést domem, prostrčit francouzským oknem a uvázat pod schody na řemen. Klaudius labužnický vdech římským nosem všechny ty vůně vlhké hlíny a

květin, které se k němu linuly, a zhluboka, spokojeně si vzdychl. Položil jsem vedle něj misku s vodou a hromadu nakrájené zeleniny a ovoce a odešel. Marie mi ještě slíbila, že mi hned druhý den ráno zavolá do hotelu, jak si Klaudius zvykl. A také to svědomitě splnila.

»Gerry? Dobré ráno.«

»Dobré ráno. Jakkak se vede Klaudiovi?«

»Víš, měl by ses tu asi stavit,« začala Marie, jako by mi chtěla co nejšetrněji sdělit nějakou špatnou zprávu.

»Proč? Co se stalo? Není mu něco?« zeptal jsem se zděšeně.

»Kdepak, nic mu není,« hrobovým hlasem odpověděla Marie. »Ale v noci přetrhl řemen, a než jsme na to přišli, sežral mamince polovinu begónií. Zamkla jsem ho do sklepa a maminka leží nahoře, protože ji bolí hlava. Měl bys sem zajet a přivést nový řemen.«

Proklínaje všechna zvířata a tapíry zvláště, naskočil jsem do taxíku a rozjel se k Marii, Cestou jsme párkrát zastavili a nakoupili čtrnáct květináčů nejkrásnějších begónií, jaké jsme sehnali. Klaudia jsem našel celého umouněného od uhelného prachu, jak zamyšleně žvýká jakýsi list. Vy činil jsem mu, uvázal ho na nový, pevnější řemen, který by byl podle mého názoru udržel i dinosaura, napsal omluvný list paní Rodriguesové a odešel. Marie ještě slíbila, že mi zavolá, kdyby se zase něco stalo. Druhý den ráno telefonovala znovu.

»Gerry? Dobré ráno.«

»Dobré ráno. Všechno v pořádku?«

»Ne,« odpověděla Marie pochmurně. »Provedl to nanovo. Mamince už nezbyly žádné begónie a zbytek zahrady vypadá, jako kdyby ji rozryl buldozer. Budeš asi muset uvázat Klaudia na řetěz.«

Znovu jsem se objevil u Rodriguesů, s řetězem, s jakým by se snad dala zakotvit *Queen Mary*, a s další dávkou obrubníkových květin v květináčích. Klaudius měl z řetězu ohromnou radost. Zjistil, že když ho hlasitě olizuje, báječně chutná a stačí v něm chvíli trhat hlavou a řetěz se rozchřestí tak melodickým rachotem, jak kdyby u Rodriguesů na zahradě měli malou kovárnu. Raději jsem nečekal, až se paní Rodriguesová přijde podívat, co je to za rámus, a rychle jsem odešel. Marie mi hned po ránu zavolala.

»Gerry? Dobré ráno.«

»Dobré ráno,« odpověděl jsem jat pevnou předtuchou, že mě čeká všechno možné, jen dobré ráno ne.

»Maminka trvá bohužel na tom, aby sis Klaudia odvezl,« řekla Marie.

»Co zase provedl?« zeptal jsem se zoufale.

»Víš,« řekla Marie a v hlase se jí slabounce zachvělo veselí. »Maminka pořádala včera slavnostní večeři, jen jsme všichni zasedli ke stolu, ozval se ze zahrady příšerný rámus, Klaudius nějak strhl z plotu řetěz, jak, to nemám sama tušení. Než jsme stačili něco podniknout, vlítl oknem dovnitř a řetěz táhl za sebou.«

»Propánakrále!« vydechl jsem zničeně.

»Ano,« řekla Marie a najednou se už nedokázala ovládat a rozesmála se na celé kolo. »Bylo to strašně legrační. Hosti skákali vyplašeně po jídelně a Klaudius lítal kolem, stolu a drnčel řetězem jako strašidlo. Pak se sám vším tím rámusem vyděsil a udělal na podlaze... víš co... hromádku.«

»Pro boha svatého!« zaúpěl jsem, neboť mi bylo jasné, jakou »hromádku« dokázal Klaudius udělat, když si dal obzvlášť záležet.

»Takže bylo rázem po večírku a maminka ti vzkazuje, že je jí moc líto, ale že si musíš Klaudia odvézt. Prý se mu asi na naší zahrádce moc nelíbí a vůbec to není zvlášť *simpatico* zvíře.«

»Maminka leží asi nahoře s bolením hlavy, víd'?«

»Tentokrát to bude víc než bolení hlavy,« řekla Marie rozvážně.

»Dobrá,« vzdychl jsem. »Nech to na mně. Na něco snad přijdu.«

Malér s tapírem byl však zřejmě poslední z řady zmatků, které nás potkaly, protože najednou se všechno urovnalo. Celní úřad mi konečně vydal mé vybavení, a co víc, našel jsem výborný domov nejen pro Klaudia, ale i pro všechna ostatní zvířata – domeček na předměstí Buenos Aires, který nám kdosi zapůjčil jako dočasný útulek pro naše sbírky.

Problémy jsme tedy měli alespoň načas vyřešené, a tak jsme vytáhli mapy a začali plánovat cestu na jih k pobřeží Patagonie, kde spolu v ledové vodě dovádějí lachtani jihoameričtí a rypouši sloní.

Zprvu šlo všechno jako na drátkách. Marie dostala v zaměstnání dovolenou a měla se s námi rozjet jako naše tlumočnice. Cestu jsme

si promysleli do nejmenších podrobností, jak to dokáží jen lidé, kteří se chystají do úplně neznámých končin. Zkontrolovali jsme a ještě jednou překontrolovali všechno vybavení. Po všech těch týdnech zoufání a nudy v Buenos Aires jsme měli konečně pocit, že něco podnikáme. A potom při poslední válečné poradě uspořádané v kavárničce na rohu ulice se Marie najednou vytasila s nápadem, nad kterým už zřejmě dlouho hloubala.

»Měli bychom s sebou vzít někoho, kdo zná dobře silnice, Gerry,« řekla a zakousla se do velkého bochníku chleba proloženého nevidaně obrovským volským jazykem, kterému v Argentině říkají obložený chlebiček.

»A proč?« nechápal jsem. »Máme přece mapy, ne?«

»Ano, jenže jsi nikdy nejezdil po patagonských silnicích a ty jsou úplně jiné než všude na světě.«

»Jak to jiné?«

»Horší,« prohlásila Marie, která nikdy moc neplýtvala slovy.

»Tomu bych věřila,« řekla Jacquie. »Ze všech stran slyšíme o těch silnicích jen to nejhorší.«

»Miláčku, víš stejně dobře jako já, že ať jedeš, kam chceš, slyšíš to nejhorší o všem – o silnicích, o moskytech, o divokých kmenech, a vždycky jsou to jen samé nesmysly.«

»Ale stejně si myslím, že měla Marie dobrý nápad. Kdybychom sehnali někoho, kdo ty silnice dobře zná a jel by s námi aspoň tam, věděl bys, co tě čeká na zpáteční cestě.«

»Vždyť nikoho nemáme,« namítl jsem podrážděně. »Rafael je na univerzitě, Carlos nahoře na Severu, Brian se připravuje na zkoušku...«

»Třeba by jel Dicky,« řekla Marie.

Užasle jsem se na ni podíval.

»Kdo je to Dicky?« zeptal jsem se po chvíli.

»Jeden můj známý,« prohodila ledabyle. »Moc dobře řídí, zná Patagonii a je milý. Jezdí často na lovy, a tak mu trochu utrpení nevadí.«

»Tím utrpením myslíš trampské cestování, nebo nám snad chceš naznačit, že by mu při jeho jemné povaze vadila naše společnost?«

»Prosím tě, nebud' tak vtipný,« usadila mě Jacquie. »A jel by s námi ten chlapík, Marie?«

»Určitě,« odpověděla Marie. »Povídal, že by jel moc rád.«

»Výborně,« řekla Jacquie. »A kdy bychom se s ním mohli setkat?«

»Domluvila jsem s ním, že sem za deset minut přijde,« řekla Marie. »Myslela jsem, že by si ho chtěl Gerry třeba prohlédnout, kdyby se mu snad nelíbil.«

Neschopen slova jsem se na ně na obě díval.

»Mně to připadá jako dobrý nápad, co říkáš?« zeptala se mne Jacquie.

»Ptáš se mě na můj názor?« obrátil jsem se k ní. »Mám dojem, že už jste stejně dávno domluvené.«

»Dicky se ti určitě bude líbit...« začala Marie a vtom se dostavil Dicky osobně.

Na první pohled se mi vůbec nelíbil. Nevypadal na člověka, který v životě něco zkusil a snesl by jen trochu drsnější podmínky. Oblečen byl dokonale, až příliš dokonale. Měl kulatý plný obličej, oči jak knoflíky, horní ret mu zdobil přehnaně tenounký knírek připomínající hnědého motýla a tmavé vlasy měl přikartáčované k hlavě tak pečlivě, jako kdyby je tam měl namalované.

»Toto je Dicky de Sola,« řekla Marie trochu rozechvěle.

Dicky se na mě usmál a tím úsměvem se mu celý obličej najednou proměnil.

»Marie už vám řekla?« otázal se a pečlivě si oprášil kapesníkem židli, než se usadil ke stolu. »Já jsem v nadšení jet s vámi, jestli vy šťastni. Já jsem v nadšení jet do Patagonie, kterouž miluji.«

Začínal mi být sympatický.

»Jestli já vám neužitečný, jet nemusím, ale když dovolíte, mohu vám poradit, neboť znám silnice. Máte mapu? Skvělé, nechte mě, ať vám to všechno osvětlím.«

Zadívali jsme se společně do mapy a za půl hodiny si mě Dicky úplně získal. Nejenže znal podrobně kraje, kam jsme se chystali, ale mluvil neodolatelnou angličtinou a měl veliké kouzlo osobnosti a nakažlivý humor.

»Tak dobrá,« řekl jsem, když jsme mapy zase složili. »Jestli máte opravdu chuť s námi jet, budeme moc rádi.«

»Já zcela překonán,« prohlásil Dicky a podal mi ruku.

A tímto trochu tajuplným prohlášením byla naše dohoda zpečetěna.

KAPITOLA I

ŠEPTAJÍCÍ ZEMĚ

Patagonské roviny jsou nekonečné, neboť se téměř nedají přejít, a proto i nepoznané; nesou pečeť toho, že jak vypadají nyní, vyhlížejí již po věky, a jejich trvání v budoucnu jako by nemělo konce.

Charles Darwin: Cesta kolem světa

K jihu jsme se vydali za perlově šedého svítání, které slibovalo překrásný den. Ulice byly liduprázdné, sebemenší zvuk se v nich odrazil ozvěnou a po okrajích orosených parků a náměstí ležely jako mořská pěna vysoké hromady květů spadných z *palo borracho* a žakarand, haldy zářícího kvítí, modrého, žlutého a růžového.

Na kraji města jsme zahnuli za roh a narazili na první známku života od chvíle, kdy jsme vyrazili, na skupinku popelářů, kteří tu časně zrána provozovali hotový balet. Byl na ně tak pozoruhodný pohled, že jsme za nimi chvíli pomalu jeli, abychom se na ně dost vynadívali. Prostředkem ulice drkotalo pravidelnou rychlostí asi osmi kilometrů za hodinu velké popelářské auto a vzadu na něm stál ponořen po kolena v odpadcích popelář, který nádoby vysypával. Čtyři ostatní pobíhali kolem vozu jak vlci, vrhali se do temných vchodů, znovu z nich vybíhali a balancovali na ramenou popelnicemi plnými smetí. Rozběhli se vždy podle vozu, lehce jak pířko vyhodili popelnici do vzduchu a jejich kamarád nahoře na voze ji jediným plynulým pohybem chytil, vysypal a zase hodil nazpátek. Byli dokonale sehraní; přesně ve chvíli, kdy prázdná popelnice padala dolů, letěla nahoru plná. Někde uprostřed se nádoby minuly a popelář plnou popelnici rychle popadl a vysypal. Chvillemi létaly vzduchem i čtyři popelnice najednou. Vše se to odehrávalo v naprostém tichu a neuvěřitelně rychle.

Brzy jsme vyjeli z města, které se teprve začínalo probouzet, a řítili se do volné krajiny zlacené vycházejícím sluncem. Časně zrána

bylo citelné chladno a Dicky se na to patřičně oblékl. Měl na sobě dlouhý tvídový převlečník a bílé rukavice a tmavé kulaté oči i knírek motýlkovitého tvaru mu vykukovaly zpod směšné hubertky, kterou si vzal, jak mi vysvětlil, aby si zahřál uši. Sofie s Marií se choulily v podivných prenatálních polohách vzadu v landroveru na obrovské haldě našeho vybavení, zabaleného, jak aspoň tvrdily, většinou v bednách s okraji ostrými jak břitva. Jacquie a já jsme seděli vedle Dickyho na předním sedadle s mapou rozloženou na kolenou a pokyvovali nad ní hlavami, jak jsme se pokoušeli určit trasu. Některá z těch míst, jimiž jsme měli projet, měla kouzelná jména: Chascomus, Dolores, Necochea, Tres Arroyos a podobné půvabné názvy, které nám slastiplně splývaly ze rtů. V jednom kraji jsme projeli dvěma vesnicemi, vzdálenými pouhých pár kilometrů od sebe, z nichž jedna se jmenovala »Mrtvý křesťan« a druhá »Bohatý Indián«. Marie nám to podivné názvosloví vysvětlila asi tak, že Indián zbohatl, protože zabil křesťana a sebral mu všechny peníze, ale ač ta historka zněla neobyčejně slibně, moc věrohodná mi nepřipadala.

Dva dny jsme projížděli typickou krajinou pampy, rovným zlatým travnatým krajem, kde se pásł dobytek zabořený až po kolena do trávy. Tu a tam se tyčily skupinky blahovičníků s vybělenými kmeny, které se loupaly jak údy malomocných, a ve stínu velkých vlnovců, mohutně a vážně dosedajících na široké kmeny, bíle svítily malé úpravné *estancie*. Pěkné ploty, které vroubily z obou stran silnici, mizely místy pod hustým pláštěm povíjnic, ověšených zářivě modrými květy velikosti talířku, a na každém třetím či čtvrtém sloupku balancovalo zvláštní, fotbalovému míči podobné hnízdo klouzálka. Byla to bujná, bohatá a zřejmě dobře obhospodařovaná krajina, která jen taktak že nevypadala monotónně. Navečer třetího dne jsme přece jen zabloudili, zastavili jsme na kraji silnice a dohadovali se nad mapou. Měli jsme namířeno do města Carmen de Patagones na severním břehu Rio Negro. Velice mi záleželo na tom, abychom tam přenocovali, protože v tomhle městě se při své výpravě s korábem *Beagle* zdržel nějakou dobu Darwin, a zajímalo mne, jak se za posledních sto let změnilo. A tak jsme jeli dál, málem i za cenu

vzpourey v posádce, protože ostatní chtěli zastavit na prvním jen trochu příhodném místě. Jak se ukázalo, stejně nám ani nic jiného nezbyvalo, protože jsme neprojeli jedinou osadou, až tu před námi konečně zasvitl shluk slabých světýlek. Za deset minut jsme už opatrně projížděli dlážděnými uličkami Carmen de Patagones, osvětlenými bledými blikajícími pouličními svítilnami. Byly dvě hodiny ráno a všechny domky kolem se k nám obracely temnými zdmi s pevně zavřenými okenicemi. Kynula nám jen slabá naděje, že by nám v tomhle městečku někdo poradil, kde se ubytovat. A poradit jsme rozhodně potřebovali, protože všechny domky vypadaly úplně stejně a nebylo k rozeznání, co je hotel a co soukromé obydlí. Zastavili jsme na hlavním náměstí a cílí vyčerpání jsme se podrážděně dohadovali, co dělat, když vtom se nám pod jednou lucernou konečně objevil anděl spásy v podobě vysokého štíhlého strážníka v nažehlené uniformě, s naleštěným páskem a holínkami. Křepce zasalutoval, uklonil se členkám výpravy a se starosvětskou zdvořilostí nám vysvětlil, jak se dostaneme několika postranními uličkami k místnímu hotelu. Dojeli jsme konečně k vysokému pochmurnému stavení se zabedněnými okny a masivním vchodem. Ostře jsme zabušili na oprýskané dveře a trpělivě čekali, co se bude dít. Když uplynulo deset minut a od obyvatel domu jsme se nedočkali nejmenší odezvy, vyrazil zoufalý Dicky proti dveřím takovým útokem, že by snad vzbudil mrtvého. Dveře pod jeho náporem jako zázrakem povolily, otevřely se a odhalily nám dlouhou, slabě osvětlenou chodbu, která měla po obou stranách dveře a na konci schodiště do horních pater. K smrti vyčerpání a vyhladověli jsme neměli nejmenší náladu lámat si hlavu cizím majetkem a vstoupili jsme bez váhání jak útočná armáda do prostorné haly, kde se v tichu ozvěnou odrážely naše kroky. Chvíli jsme tam stáli a volali: »Haló!«, až se náš křik rozléhal celým hotelem, ale nikdo nám neodpověděl.

»Myslím, Gerry, že tady všichni skonali,« pravil Dicky vážně.

»V tom případě navrhuji, abychom se rozptýlili a porozhlédli po nějakých pokojích,« řekl jsem.

Vystoupili jsme po mramorovém schodišti, zotvírali všechny dveře, na které jsme padli, a touto jednoduchou metodou jsme objevili tři ložnice s povlečenými postelemi. Když jsme si takto obstarali místo na spaní, vydali jsme se s Dickym do přízemí prozkoumat, jestli se tento hotel pyšní i hygienickým zařízením. První dveře, které jsme při této obhlídce rozrazili, nás zavedly do zšeřelé ložnice, kde stála obrovská dvojité postel se staromódními nebesy. Než jsme stačili z místnosti vycouvat, vynořila se zpod přikrývek mohutná postava, jako když nad hladinu vyplave velryba, a kolébala se směrem k nám. Ukázalo se, že je to obrovitá žena, oděná do rozevláté flanelové noční košile, dáma vážící určitě kolem sta kil. Rozespale vyšla z pokoje, přehodila si přes sebe volné kimono z jasně zelené látky poseté velkými červenými růžemi, takže budila dojem, jako by tu najednou ožila výstava exotických květín. Přes bujné poprsí jí splývaly dva prameny šedivých vlasů a žena si je rychle přehodila přes rameno, zapnula si kimono a s ospalou dobromyslností se na nás usmála.

»*Buenas noches*,« řekla zdvořile.

»*Buenas noches, señora*,« odpověděli jsme, neboť jsme ani za tak časného jitra nezapomínali na svoje dobré vychování.

»*¿Hablo con la patrona?*« otázal se Dick.

»*Si, si, señor*,« odpověděla a zešíroka se usmála, »*que quieres?*«

Dicky vyslovil politování, že jsme přijeli tak pozdě, ale *la patrona* mávla nad jeho omluvami rukou.

»Nemohli bychom dostat obložené chlebíčky a trochu kávy?« ptal se Dicky. »Proč ne?« odpověděla *la patrona*. Dále jí Dicky objasnil, že bychom si nutně potřebovali zajít na záchod, a požádal ji, jestli by nás tam laskavě nezavedla. *La patrona* nám pobaveně ukázala malou vykachlíčkovanou místnost, a zatímco jsme s Dickym ulevovali tlaku přírody, čekala kousek dál a vlídně na nás promlouvala. Pak se s funěním odvinula do kuchyně, připravila nám hromadu obložených chlebů a uvařila konev vřelé kávy. Když se přesvědčila, že víc už pro naše blaho udělat nemůže, odkolébala se zase do postele.

Druhý den ráno jsme posnídali a rychle si prohlédli město. Pokud jsem viděl, kromě zavedení elektřiny se od Darwinových dob moc

nezměnilo, takže jsme se tu dlouho nezdrželi, rozjeli se dolů z kopce a přehnali se přes široký železný most, který přetínal rezavě narudlé vody Rio Negro. Drkotali jsme se přes ten most z provincie Buenos Aires do chubutské, a tím že jsme prostě přešli řeku, najednou jsme se ocitli v docela jiném světě.

Rázem nám zmizely bujné roviny pampy a místo nich se po obou stranách prašné silnice, kam až oko dohlédlo, prostírala vyprahlá pustina, jednotvárná rovina šedozelených křovísk, asi metr vysokých a vybavených hroznou výzbrojí trnů a bodlin. V tom suchém křoví zřejmě vůbec nic nežilo, protože když jsme zastavili, neozval se nikde ptačí zpěv ani zvuk hmyzu, jen vítr šeptal v trnitém křoví té bezbarvé marťanské krajiny. Široko daleko se nic ani nehnuvalo, jen my a oblaka prachu vířená naším vozem. Na cestování to byla strašně únavná krajina. Silnice, která byla samý výmol a hrbol, se táhla přímo k obzoru a po několika hodinách nás její jednotvárnost tak otupila, že jsme co chvíli usínali a najednou se zas prudce vzbouzeli, když landrover děsivě zaskřípěl brzdami a málem se řítil rovnou do trnitého křoví.

Stalo se to večer, než jsme měli dorazit do Deseada, na rovné silnici, na kterou bohužel nedlouho předtím napršelo, takže měla povrch mazlavý jak prvotřídní klíh. Dickymu po dlouhém řízení najednou klesla nad volantem hlava, a než jsme kdo stačili něco rozumného podniknout, landrover i s vlekem se prudce stočil do bláta na kraji silnice, uvízl v něm a kola mu divoce vířila vzduchem. Mrzutě jsme vystoupili do studeného večerního větru a v šerém soumraku se jali odpojovat vlek od vozu a pak je jeden po druhém vyprošťovat z bláta. Nohy a ruce nám přitom pořádně prokřehly a všech pět se nás pak skrčilo za automobil, dívali jsme se na západ slunce a podávali si z ruky do ruky láhev skotské, kterou jsem schovával přesně pro takový případ.

Všude kolem se prostíral hustý porost, temný a plochý, až měl člověk dojem, že sedí uprostřed obrovského talíře. Jak zapadalo slunce, obloha zezelenala, ale najednou se zcela neočekávaně zbarvila do světlounké tlumené modři. Roztrhané mraky na západním obzoru náhle zčernaly, jen po krajích byly rámovány

ohnivě červenou barvou a připomínaly mohutnou armádu španělských galeon, které se utkaly na obloze v obrovské námořní bitvě a teď plují blíž a blíž k sobě a mění se v ostré záři svých děl v černé siluety. Slunce klesalo stále níž, čern mraků se proplétala a mísila s šedí a mračna na obloze zelenala, modrala a černala. Naše flotila galeon najednou zmizela a místo ní se ukázalo dokonale utvářené souostroví, rozptýlené po obloze jako po klidném moři zbarveném západem slunce. Byla to dokonalá iluze – člověk rozeznával každou tu nepatrnou, bíle rámovanou zátoku v skalnatém členitém pobřeží, bílý pás pláže, záludná skaliska, jak je vytvořil před bezpečným kotvištěm věchýtek mraků, pozoruhodně tvarovaný skalní ostrůvek, tu a tam porostlý stromy temnými jako zvečera. Jak jsme tu seděli a pomalu se zahřívali viskou, uchváceně jsme pozorovali všechny ty tvary souostroví, které jsme měli před očima. Každý jsme si vybrali ostrov, který se mu líbil nejvíce a kde by chtěl strávit dovolenou, a začali jsme si vymýšlet, co za vymoženosti civilizace bychom našli v hotelu na tom či onom ostrově.

»Ohromnou vanu a hodně hlubokou,« řekla Marie.

»Ne, báječnou horkou sprchu a pohodlnou židli,« řekla Sofie.

»Stačila by postel,« vzdychla si Jacquie. »Velká měkoučká postel.«

»Bar, kde by dávali do pití opravdický led,« zasnil jsem se.

Dicky chvíli mlčel a potom pohlédl na svoje boty potažené tlustou vrstvou rychle zasychajícího bláta.

»Musím si sehnat někoho, kdo by mi vyčistil boty,« prohlásil.

»Pochybuju, že by se v Deseadu někdo takový našel,« poznamenal jsem zasmušile. »Ale snad bychom už radši měli jet.«

Když jsme druhý den v deset ráno vjeli do Deseada, ihned jsme pochopili, že nemůžeme očekávat žádný přepych, jako měkoučké postele, led v nápojích, ba ani sluhu, který by nám vyčistil boty. Jakživ jsem nebyl v tak mrtvém městě. Deseado vypadalo jako kulisa z podřadné hollywoodské kovbojky a působilo dojmem, že všichni jeho obyvatelé (jichž mělo podle průvodce být na dva tisíce) najednou sbalili kufry a zanechali prázdné město, ať se tu samo brání ostrému větru a žhnoucímu slunci. Prázdnými rozježděnými ulicemi

mezi domky se slepými průčelími se chvílemi přehnal vítr a zvedl lenivá oblaka prachu, která chvíličku vířila nad vozovkou a pak zase vyčerpaně klesla k zemi. Pomalu jsme vjížděli do míst, tvořících zřejmě centrum tohotole městečka, a cestou jsme zahlédli jen psa, hbitě klusajícího za svými záležitostmi, a malé dítě, skrčené uprostřed ulice a pohroužené do jakési tajuplné dětské hry. Pak jsme zahrnuli s landroverem za roh a k svému úžasu zahlédli jezdce na koni, který si to pomalu klapal ulicí a tvářil se tak zdrceně, jako by jediný přežil nějakou velkou katastrofu. Když jsme zastavili, zarazil koně, zdvořile, ale lhostejně pozdravil a ukázal nám, kudy se jede k jediným dvěma hotelům ve městě. Stály přímo proti sobě a oba vypadaly tak nelákavě, že jsme si museli hodit mincí, abychom se pro jeden rozhodli a vešli dovnitř.

Ve výčepu jsme našli majitele podniku, ten nám s truchlivým výrazem, jako kdyby mu právě pomřela celá rodina, neochotně přiznal, že má dost volných postelí, a zavedl nás temnými chodbičkami do tří malých špinavých pokojíků. Dicky, pořád ještě s hubertkou na hlavě, se zastavil uprostřed svého pokoje, svlékal si bílé rukavice a pozorně jako kočka si prohlížel proleželou postel se zasedlým ložním prádlem.

»Víš co, Gerry?« řekl s hlubokým přesvědčením. »Tohle je nejšpinavější hotel, o němž se mi kdy snilo.«

»Doufám, že se ti o ještě špinavějším jakživ snít nebude,« odpověděl jsem.

Za chvílku jsme se odebrali k výčepu trochu se napít a počkat, až přijde jakýsi kapitán Giri, který prý věděl všechno o koloniích tučňáků v Puerto Deseado a měli jsme na něj doporučení. Seděli jsme kolem malého stolku, upíjeli ze svých skleniček a pozorovali se zájmem ostatní hosty. Většinou se tu sešli starci s dlouhými splývavými vousy a osmahlými obličejí, jakoby zbrázděnými větrem. Seděli v malých skupinkách a nehnutě se krčili nad skleničkami koňaku nebo vína, jako by v tomhle výčepu přezimovali. Beznadějně se dívali do dna svých sklenek, hloubali, kdy se asi ztiší vítr, a dobře věděli, že se neztiší nikdy. Dicky kouřil s vybraným gestem cigaretu

a prohlížel si řady zaprášených lahví a podlahu pokrytou dvacet let starou vrstvou špíny, důkladně zašlapanou do jejího povrchu.

»To je výčep, co?« řekl mi.

»Zvlášť veselo tu není.«

»Všechno je tu takové staré... přímo to tu čpí starobou,« řekl a udiveně se rozhlížel. »Víš, Gerry, sázím se, že tenhle hotel je tak starý, že i mouchy tu mají fousy.«

Vtom se najednou otevřely dveře, do výčepu se vhrnul závan chladného vzduchu, starci vzhlédli strnulými plazími pohledy a do místnosti vstoupil kapitán Giri. Byl to vysoký statný muž se světlými vlasy, pěkným, až líbivým obličejem a nejživějšíma a nejpřímnějšíma modrýma očima, jaké jsem kdy viděl. Představil se, sedl si k našemu stolu a rozhlédl se po nás tak přátelsky a vesele, že jsme rázem zapomněli na mrtvou atmosféru výčepu, rychle jsme ožili a zmocnilo se nás nové nadšení. Připili jsme si a potom vytáhl kapitán Giri velikou roli map, rozložil je na stole a všichni jsme se do nich dychtivě zadívali.

»Tučňáci?« řekl zamyšleně kapitán Giri a přejížděl ukazovákem po mapě. »Tak tady je jich nejvíc... je to nejlepší a největší kolonie, ale pro vás asi moc daleko, ne?«

»Trochu daleko to je,« připustil jsem. »Původně jsme takhle daleko na jih raději ani nechtěli. Jde nám hlavně o čas. Doufal jsem, že objevíme slušnou kolonii někde poblíž Deseada.«

»A taky tu taková je,« řekl kapitán Giri, přesunoval mapy jak černokněžník a vytáhl z hromádky další. »Vidíte, tady, na tomhle místě... je to asi čtyři hodiny jízdy od Deseada... Všude kolem téhle zátoky.«

»Ale to je báječné,« zvolal jsem nadšeně. »Je to přesně tak daleko, jak se nám hodí.«

»Jen jedno mi dělá starost,« řekl kapitán a ustaraně na mne pohlédl modrýma očima. »Jestli je tam těch ptáků dost...; Kolik jich potřebujete na fotografování?«

»Celkem hodně,« odpověděl jsem nejistě. »Kolik jich tam v té kolonii je?«

»Zhruba asi tak milión,« řekl kapitán Giri. »Stačilo by vám to?«

Užasle jsem se na něj podíval. Kapitán Giri však nežertoval. Opravdu si lámal hlavu, jestli mi milión tučňáků nebude připadat pro mou práci jak ubohá hrstka.

»Snad bych se miliónem spokojil,« odpověděl jsem. »V takové spoustě bych měl najít aspoň jednoho nebo dva s fotogenickým výrazem. Ale povězte mi, zdržují se pohromadě, nebo jsou rozptýleni?«

»Asi tři čtvrtě jich je soustředěno tady,« řekl a píchl do mapy. »A ostatní žijí roztroušeně kolem celé zátoky, asi tady.«

»To mi připadá naprosto ideální. A dalo by se tam někde tábořit?«

»V tom je právě ta potíž,« řekl kapitán Giri. »Ale zrovna v těch místech má *estancii* jeden můj známý, seňor Huichi. Ted' právě na *estancii* není, ale kdybychom za ním zašli, třeba by vám ji půjčil. Víte, usedlost leží asi dva kilometry od hlavní kolonie, takže by to pro vás bylo výhodné místo.«

»To by bylo skvělé,« řekl jsem nadšeně. »Kdy bychom si mohli se seňorem Huichim promluvit?«

Kapitán se podíval na hodinky a zauvažoval.

»Třeba hned, jestli chcete,« řekl.

»Výborně,« souhlasil jsem a rychle jsem dopil.

Dům seňora Huichiho ležel až na kraji Deseada, a když nás kapitán Giri představil jeho majiteli, Huichi se mi na první pohled zalíbil. Byl menší podsaditý postavy, obličej měl ošlehaný nepohodou, vlasy temné, husté černé obočí a kníry a v koutcích laskavých a veselých tmavě hnědých očí vějířky vrásek. Z jeho pohybu a řeči vyzařovala klidná neokázalá sebedůvěra, takže působil velmi spolehlivým dojmem. Zatímco mu kapitán Giri vysvětloval, proč jsme přijeli, mlčky stál a tu a tam na mne pohlédl, jako by si mne odhadoval. Pak položil Girimu dvě otázky a nakonec mi k mé nesmírné úlevě podal ruku a široce se usmál.

»Seňor Huichi svolil, že se můžete ubytovat na jeho *estancii*,« řekl kapitán Giri, »a sám vás doprovodí, aby vám ukázal, kde najdete nejlepši tučňáky.«

»To je od seňora Huichiho velmi laskavé... a jsme mu opravdu moc vděčni,« řekl jsem. »Nemohli bychom vyrazit hned zítra, jen co zajedu s jedním známým na letiště?«

»¿Si, si, como no?« odpověděl Huichi, když mu kapitán Giri přetlumočil můj dotaz. Domluvili jsme se, že se sejdem hned druhý den brzy po obědě, až doprovodím Dickyho k letadlu na Buenos Aires.

Večer jsme tedy seděli ve skličujícím výčepu našeho hotelu, pomalu upíjeli a hloubali nad smutným faktem, že nás nazítří Dicky opustí. Byl okouzlující a zábavný společník, snášel bez reptání všechny útrapy a po celou cestu, kdy už jsme často klesali na mysli, nás povzbuzoval vtipy, fantasticky formulovanými poznámkami a melodickými argentinskými písničkami. Věděli jsme, že nám bude moc scházet, a Dickyho také mrzelo, že musí odjet, zrovna když výprava začíná být tak zajímavá. Hoteliér se před chvílí světácky odvázel a zapnul maličké rádio, strategicky umístěné na polici mezi dvěma láhvemi pálenky. Z rádia teď vyřvávalo táhlé truchlivé tango v značně kakofonním provedení. Mlčky jsme poslouchali, dokud neutichlo poslední zoufalé zakvílení.

»Jak bys přeložila tu roztomilou veselou písničku?« zeptal jsem se Marie.

»Vypráví o muži, který zjistí, že jeho žena má tuberkulózu,« vysvětlovala Marie. »Přišel o místo a jeho děti hladovějí. Žena mu umírá. Je moc smutný a ptá se po smyslu života.«

Rádio spustilo další kvílivou melodii, skoro k nerozeznání od první. Když skončila, tázavě jsem pozvedl obočí k Marii.

»To je zas píseň o muži, který zjistil, že je mu žena nevěrná,« zadumaně překládala Marie. »Zabil ji nožem. Teď ho mají pověsit a jeho děti zůstanou bez matky i bez otce. Je moc smutný a ptá se po smyslu života.«

Výčepem se táhle ozvala další píseň. Podíval jsem se na Marii. Chvilí pozorně naslouchala a pak pokrčila rameny.

»To samé,« řekla stručně.

Vstali jsme jako jeden muž a šli raději spát.

Časně zrána druhého dne jsme s Marií zavezli Dickyho na letiště a Sofie s Jacquií zatím obešly tři deseadoské obchody a nakoupily nejnutnější zásoby na naši cestu do *estancie* seňora Huichiho. Letiště tvořil víceméně rovný pruh země za městem a dominoval mu hangár, který vypadal jako prožraný od molů a ve větru mu pleskala a vrzala uvolněná prkna. Jedinými živými bytostmi tu byli tři poníci, osaměle se pasoucí v letištním prostoru. Uplynulo dvacet minut od předpokládané doby odletu, ale po letadle nebylo ještě ani památky a začínali jsme si už myslet, že nám Dicky přece jen zůstane zachován. Vtom se však přihnal po prašné silnici od města malý nakladáček. Zastavil u hangáru a vynořili se z něj dva velmi oficiálně vyhlízející muži v dlouhých zelenavých pláštích. S patřičnou soustředěností si prohlédli větrný pytel, rozhlédli se po obloze a pak se o něčem zamračeně dohadovali. Nato pohlédli na hodinky a začali se procházet sem a tam po letišti.

»To jsou určitě mechanici,« řekl Dick.

»Vypadají rozhodně velmi úředně,« uznal jsem.

»Hej! Poslouchej!« zvolal najednou Dicky, když se v dálce ozvalo tiché vrčení. »Letadlo je zde!«

Letadlo se objevilo jako maličká tečka na obzoru, která se rychle zvětšovala. Oba muži v zelenavých pláštích náhle ožili. S hlasitým křikem se rozběhli po letišti a začali odhánět tři poníky, kteří se až dosud poklidně pásli uprostřed přistávací dráhy. Když letadlo dosedalo, nastal dramatický okamžik, protože se zdálo, že jeden z poníků se rozběhne zase zpátky. Jeden z těch zeleně oděných mužů se však vrhl kupředu a v poslední chvíli ho popadl za hřívu. Letadlo poskočilo, se škubnutím zastavilo a muži nechali své koňské svěřence běžet. Vyvezli z hlubin hangáru vratký žebříček na kolečkách a opřeli jej ze strany o letadlo. Dicky byl zřejmě jediný cestující, který přistupoval v Deseadu.

Najednou mě úpěnlivě chytil za ruku.

»Gerry,« řekl, »udělalš pro mě velkou laskavost, vid?«

»Samozřejmě, Dicky,« ujišťoval jsem ho. »Co si jen budeš přát.«

»Až budeme startovat, dohlédni, prosím tě, aby se tu nepletli žádní ti zatracení koně, jo?« prosil mě vážně a potom rázně zamířil k letadlu, až se mu ve větru plácaly okraje hubertky.

Letadlo s hukotem odletělo, poníci se zas přišourali na přistávací dráhu a my otočili tupý předek landroveru nazpátek k městu.

Krátce po dvanácté jsme se stavili pro seňora Huichiho a ten ihned zasedl k volant. Rád jsem mu řízení přenechal, protože jen jsme ujeli dvě míle za Deseado, sjeli jsme ze silnice na cosi tak neurčitěho, že se tomu nedalo říct ani pěšina. Chvilími mizela cesta úplně, a kdybych tudy měl projíždět sám, byl bych dočista ztracený. Huichi však klidně vedl vůz zdánlivě neproniknutelným houštím trnitých křovin, prodírali jsme se, až trny skřípaly o boky vozidla, jako když spustí svůj nárek strašidla, a když jsme jím konečně projeli, objevil se před námi znovu ten slabounký náznak cesty. Jindy se zase stezka stočila do metr hlubokého koryta vyschlé řeky, širokého přesně jako náš vůz, takže jsme opatrně jeli dvěma koly po jednom břehu a dvěma po druhém. Stačilo jen jednou špatně odhadnout vzdálenost a vůz by se propadl a beznadějně uvízl.

Jak jsme se blížili k moři, krajina se postupně měnila. Nebyla už tak rovná, ale měkce zvlněná a tu a tam odnesl vítr horní vrstvu půdy a odhalil veliké plochy žlutého a rezavě červeného štěrku, který vypadal jako boláky na srsti. Tyhle malé, poušti podobné oblasti zřejmě vyhledává s oblibou podivuhodné zvířátko, patagonský příbuzný morčete, mara stepní, neboť jsme ji našli na všech těch blýskavých prostorách štěrku, někdy v párech a jindy v malých skupinkách po třech či čtyřech. Byli to zvláštní tvorečkové, jakoby trochu lajdácky sestavení. Měli tupé hlavy, trochu podobné zaječím, malé hezké uši tvaru zaječích slechů a pěkné plece se štíhlýma předníma nohama. Zato zadky měli v porovnání s předními částmi těla mohutné a svalnaté a zadní nohy velmi silné. Nejhezčí na nich byly oči, velké, tmavé a lesklé s hustými řasami. Rádi vylehávali na štěrku, vyhřívali se na sluníčku, aristokraticky shlíželi na svět přes své tupé nosy a vypadali jako zmenšení lvi na Trafalgarském náměstí. Dovolili nám, abychom se přiblížili skoro až k nim, a pak najednou svůdně spustili dlouhé řasy přes oči a neuvěřitelně rychle

se posadili. Otočili hlavy, na jediný kratičký okamžik se na nás podívali a pak se vrhli několika obrovskými skoky k obzoru tetelícímu se vedrem, jako by byli na pérech, a černobílý vzor na zadcích se jim zvedal jak uhánějící terč.

K večeru kleslo slunce níž na obloze a v jeho šikmých paprscích se zbarvila krajina novými odstíny. Nízká trnitá křoviska znachověla, zčervenala a zhnědla a plochy šterku dostaly rudý, rezavý, bílý a žlutý nádech. Když jsme skřípavě ujížděli přes jednu takovou šterkovou plochu, zahlédli jsme přesně uprostřed jakýsi černý hrbolek, zamířili k němu a zjistili, že je to velká želva, která se s ponurým odhodláním ledovce sune přes rozpálený terén. Zastavili jsme, zvedli ji a zvíře, zděšené tak nečekaným setkáním, se pomohlo, až pod ním zůstala velká kaluž. Bylo nám naprostou záhadou, kde želva získala v téhle vyprahlé krajině tolik vláhy, aby se zmohla na tak bohatýrský projev sebeobran. Pojmenovali jsme ji Ethelbert, uložili vzadu v landroveru a jeli dál.

Zanedlouho se v zapadajícím slunci zvedl kraj do řady mírných vlnek, a když jsme zahnuli za poslední z nich, vjeli jsme do krajiny, která na první pohled vypadala jak rovné dno dávno vyschlého jezera. Vroubil ji prstenec nízkých kopců a vlastně to byla jakási miniaturní prašná pánev vytvořená větrem, který sem zanesl písek z pobřeží za kopci a uložil ho v husté dusivé vrstvě, zahlcující veškeré rostlinstvo. Když jsme se řítili přes ploché prostranství a vířili za sebou vějíř bílého prachu, zahlédli jsme v závětrí pod kopci na druhé straně shluk zelených stromů, prvních, které jsme viděli od chvíle, kdy jsme vyjeli z Deseada. Jeli jsme dál a zjistili, že malá oáza stromů je ohraničena pěkným bílým plotem a uprostřed stojí ve stínu stromů hezký dřevěný dům, vesele natřený modře a bíle.

Z *estancie* nám vyšli naproti dva Huichiho peóni dost divokého vzezření. Měli dlouhé černé vlasy, temné blýskavé oči a na sobě *bombacha* a roztrhané košile. Pomohli nám vyložit z vozu výstroj, a zatímco jsme si rozbalovali věci a myli se, šli s Huichim zabít ovci a připravit na naši počest pečení neboli *asado*. Huichi měl pod svahem, na kterém stál jeho dům, zbudovaný na pečení *asada* dokonalý prostor. *Asado* potřebuje prudký plamen, a protože v Patagonii fouká

ustavičně vítr, musí se na oheň pořádně dohlížet, jinak by ho mohl vítr roznést po celém kraji a zapálit všechno vyschlé křoví na míle daleko. Aby se nic takového nestalo, dal Huichi vysadit pod kopcem veliký čtverec z cypřišů. Nechal je vyrůst do výšky asi tří a půl metru a pak jim usekl koruny, takže stromy, zasazené těsně vedle sebe, se hustě rozrostly, a jak se jim propletly větve, vytvořily téměř neproniknutelný živý plot. Huichi si dal vykopat do středu této cypřišové krabice úzkou chodbičku a vybudoval tam asi šestkrát čtyři metry široký prostor. Tady se peklo *asado* a pod ochranou hustých cypřišových stěn se dal bez obav rozdělovat oheň.

Než jsme se umyli a převlékli a než peóni zabili a stáhli ovci, snesla se tma. Zamířili jsme k *asadu* uprostřed cypřišové hradby. Jeden z peónů tu už zapálil obrovský oheň. Nad ním stál kolmo vražen do země veliký rožeň, na němž byla nabodnuta celá ovce, rozevřená jak ústřice. Rozložili jsme se na zemi kolem ohně, upíjeli červené víno a čekali, až se maso upeče.

Nejednou jsem v Argentině takhle seděl u ohně, na kterém se peklo *asado*, ale to první, v *estancii* seňora Huichiho, si navždycky zapamatuji jako nejskvělejší. Fantastická vůně hořícího dřeva se mísila s vůní pečeného masa, růžové a oranžové jazyky plamene ozařovaly zelené cypřišové stěny, zvenčí sem zuřivě dorážel vítr, ale umlkal a slábl v tichém vzdechu, když se zapletl do změti větví. A nad tím vším se klenula noční obloha, chvějící se hvězdami a osvětlená křehkým srpkem měsíce. Zdálo se mi, že jsem v životě nezažil nic příjemnějšího než takhle hltat plnými doušky lahodné měkké červené víno a pak se naklonit a uříznout si ze syčící ovce před sebou voňavý plátek masa, namočit si je v *aji* – ostré omáčce z octa, česneku a papriky, a pak si je vstrčit do úst, sladké jak ořech a báječně šťavnaté.

Za nějaký čas jsme se vrhali na ovci s čím dál většími přestávkami, a tu se Huichi zhluboka napil vína, utřel si hřbetem ruky ústa a přátelsky se na mne usmál přes rudé řevavé ohniště, které leželo na zemi jako obrovské zapadající slunce.

»*Mañana*,« řekl s úsměvem, »půjdeme na ty *pingüinos*?«

»Si, si,« odpověděl jsem ospale a znovu se naklonil, jak jsem si ještě jednou chtěl z pouhé mlsnosti ukrojit poslední plátek křupavé kůže z chladnoucích zbytků ovce. »*Mañana pingüinos.*«

KAPITOLA II

MOŘE ČÍŠNÍKŮ

Byl to statečný pták: bojoval se mnou podle všech pravidel a tlačil mne na ústup.

Charles Darwin: Cesta kolem světa

Brzy ráno, ještě za tmy, mne probudil šramot v kuchyni; Huichi přecházel sem a tam, tiše si pro sebe hvízdal, cinkal kávovou konvicí a šálky a snažil se nás šetrně probudit. První mou reakcí bylo zabořit se ještě hlouběji pod hromadu měkkých, teploučkových, jak sušenky zbarvených guanačích kožešin na obrovské manželské posteli, kde jsme se s Jacquií úplně schovali. Po krátké úvaze jsem si však řekl, že když je vzhůru Huichi, měl bych vstát také; každopádně mi bylo jasné, že vstát musím tak jako tak, abych zburcoval ostatní. Zhluboka jsem se tedy nadechl, odhodil přikrývky a křepce vyskočil z postele. Málokdy jsem tak litoval svého činu jako v té chvíli, neboť mi bylo, jak kdybych vyběhl z přetopené prádelny a vrhl se rovnou do horské bystřiny. S drkotajícími zuby jsem na sebe rychle naházal všechno šatstvo, které mi přišlo pod ruku, a doklopýtal do kuchyně. Huichi se na mne usmál, kývl a pak s nejhlubším porozuměním nalil do velkého šálku na dva prsty pálenky, dolil ji vřelou kávou a nápoj mi podal. Za chvíli mi bylo úplné vedro, svlékl jsem jeden ze tří svetřů a se škodolibou radostí vyháněl ostatní z postele.

Povzbuzení pálenkou a kávou jsme konečně za bledého, narcisově žlutého svítání vyrazili a rozjeli se k místu, kde se vyskytují tučňáci. Jak jsme ujížděli, přebíhaly před kapotou landroveru skupinky tupě se tvářících ovcí, až se na nich tráslo rouno. Na jednom místě jsme projeli kolem dlouhého mělkého jezírka v rozsedlině mezi mírně zvlněnými kopci; na jeho okraji se krmili tři plameňáci, růžoví jako poupata bramboříku. Jeli jsme asi čtvrt hodiny a pak Huichi stočil landrover z hlavní cesty a zamířil po mírném návrší přes krajinu.

Když jsme se blížili k vrcholu stráně, otočil se a přátelsky se na mne usmál.

»*Ahora*,« řekl, »*ahora los pingüinos*.«

To už jsme dojeli na samý vrchol a spatřili před sebou kolonii tučňáků.

Nízká hnědá křoviska před námi končila a místo nich se rozkládala rozsáhlá poušť sluncem rozpukaného písku. Od moře byla oddělena srpovitým hřebenem bílých písečných dun, velmi příkrých a některých až šedesát metrů vysokých. A právě v této pouštní oblasti, chráněni náručím dun před mořským větrem, si vytvořili tučňáci své město. Kam až oko dohlédlo, byla země poseta hnízdními norami, někde jen mělkými rýhami v písku, ale jinde i skoro dva metry hlubokými. Když se člověk rozhlédl po všech těch kráterech, měl dojem, jako by pozoroval silným teleskopem malý úsek měsíčního povrchu. Mezi krátery se kolébalo největší množství tučňáků, jaké jsem v životě viděl. Vypadali jak nepřehledný zástup číšníků a vážně se šourali sem a tam, jako kdyby se jim za celý život, kdy se museli vláčet s přeplněnými podnosy, zbortily hrudníky. Bylo jich fantastické množství, táhli se až k nejzazšímu obzoru a černobíle se leskli v oparu vedra. Byl to ohromující pohled. Pomalu jsme projížděli křovinami, až jsme dorazili k okraji gigantického úlu hnízdních nor, zastavili a vystoupili z landroveru.

Zůstali jsme stát a pozorovat tučňáky a tučňáci rovněž stáli a dívali se na nás s nesmírnou úctou a zájmem. Pokud jsme se drželi v blízkosti vozidla, nejevili nejmenší strach. Většinou byli dospělí, ale v každé hnízdní noře se skrývalo jedno nebo dvě mláďata, pořád ještě v dětských kabátcích. Malí tučňáčci nás pozorovali velkým, měkce tmavým očima a vypadali spíš jako baculaté nesmělé dívky, které prvně vstoupily do společnosti a dostaly k té příležitosti trochu moc široké kožichy ze stříbrných lišek. Dospělí působili ve svých černobílých oblecích nesmírně elegantně a upraveně; kolem kořenů zobáku měli červené výrůstky a oči se jim leskly jasně, dravě, téměř obchodnický. Když jsme se k nim přiblížili, ustoupili ke svým norám a varovně na nás točili hlavou ze strany na stranu, až se někdy i stalo, že se na nás dívali úplně

obráceně. Jakmile jsme přišli ještě blíže, zalezli pozpátku do svých nor, rozzlobeně zavrtěli hlavou a zmizeli. Zato mláďatům vůbec nevadilo, když jsme se k nim přiblížili asi na metr, ale pak jim najednou povolily nervy a ptáčata se rychle obrátila a utíkala do hnízda, až jsme z nich viděli jen velké načepýřené zadečky a zoufale uhánějící nohy.

Nejdřív jsme se ve všem tom hluku a ruchu obrovské kolonie vůbec nevyznali. V neutichajícím šepotu větru ustavičně pípala mláďata a dlouze, protáhle, trochu hýkavě křičeli dospělí tučňáci. Stáli přitom strnule a zpříma, doširoka roztahovali ploutvičky na nohou a s radostným vzrušeným vřeštěním natahovali zobáky k modré obloze. Ze začátku člověk nevěděl, kam dřív pohlédnout, a všechen ten ustavičný pohyb dospělých i mláďat mu připadal náhodný a bezúčelný. Po několika hodinách jsme si však zvykli na pobyt uprostřed tak nesmírného množství ptáků a začali objevovat určitý systém. Nejprve jsme pochopili, že většina pohybu v kolonii pochází od dospělých ptáků. Mnoho z nich stálo u svých hnízdních nor, zřejmě na hlídce u mláďat, ale spousta jich chodila sem a tam, někteří se vrhali do moře a jiní se už z vody vraceli. Vzdálené písečné duny byly přímo tečkované drobnými postavičkami plahočících se tučňáků; někteří šplhali po příkrých svazích a jiní po nich sjížděli dolů. To věčné putování do moře a zpátky zabralo tučňákům skoro celý den a dalo jim tolik úsilí, že stojí za podrobný popis. Po tři neděle, kdy jsme žili uprostřed téhle kolonie a den za dnem ji pečlivě pozorovali, jsme zjistili, že se tu odehrává toto:

Časně zrána se jeden z rodičů (samec nebo samice) vydá k moři a hnízdo nechá na starosti svému druhovi. Aby se dostal k moři, musí pták urazit přes dva kilometry cesty po nejnamáhavějším a nejobtížnějším terénu, jaký si kdo dokáže představit. Nejprve se musí proplést spoustou hnízdních nor tvořících kolonii, a když se dostane na její okraj – vlastně na jakési předměstí – musí zdolávat pouštní oblast, kde písek je úplně ztvrdlý a sluncem rozpukaný na droboučké kousky jak skládačka. Hned po ránu se písek tak rozžhaví, že bolestivě pálí při pouhém dotyku, a přece se po něm tučňáci svědomitě plahočí a jen chvílemi si jako omámení maličko

odpočinou. Cesta přes písečné plochy jim zabere asi půl hodiny. Když se konečně dostanou na kraj pouště, čeká je další překážka, písečné duny. Nad nepatrnými postavičkami ptáků se tyčí jako zasněžené vrcholky Himaláje, asi šedesát metrů vysoké, s příkrými svahy z jemného drolivého písku. Nám samotným přišlo zatěžko zdolávat tyto přesypy, natož když je má přelézat tak špatně vybavený pták, jako je tučňák.

Když dorazí tučňáci k úpatí dun, většinou se tak na deset minut zastaví a nabírají síl. Někteří tu jen zadumaně sedí, ale jiní padnou na bříško, těžce oddechují a leží. Jen si trochu odpočinou, zase srdnatě vstanou a zahájí výstup. Vzchopí se a prudce se rozběhnou do vrchu, jako by doufali, že si co nejrychleji odbudou nejhorší stoupání. Asi ve čtvrt hodině cesty však ztrácejí tempo, postupují mnohem pomaleji a co chvíli si oddechují. Kopec je však čím dál tím příkřejší a tučňáci sebou musí plácnout na bříško, pomáhat si křídly a vylézat do svahu po čtyřech. Posledním prudkým nápirem pak vítězoslavně dospějí nahoru, na chvíli se tam vzpřímeně postaví, nadšeně mávají křídýlky a pak se na deset minut svalí na bříska a odpočívají. Konečně dostihli poloviny cesty, a když tak leží na vrcholu duny, ostrém jak břitva, vidí už na necelý kilometr od sebe moře, které se chladivě a vábivě leskne. Než se však k němu dostanou, musí ještě slézt z druhé strany duny a překonat půl kilometru houští a několik set metrů oblázkového pobřeží.

Cesta dolů jim ovšem nedělá nejmenší těžkosti a zvládají ji dvěma způsoby, které jsou oba napohled ohromně zábavné. Buď se vydají dolů pěšky, nejdřív vykročí velmi poklidně, ale jak se duna svažuje čím dál prudčeji, utíkají rychleji a rychleji, až nakonec docela nedůstojně peláší, anebo kloužou dolů po bříškách a odrážejí se po písku křídýlky, docela jako by plavali. Ať užijí té či oné metody, dorazí dolů s malou lavinou jemného písku, vstanou, oklepají se a odhodlaně vyrazí křovím ke břehu. Na těchhle posledních pár set metrech si však zřejmě vytrpí nejvíce. Před nimi už leží moře, modré a lesklé, a lákavě šeptá u břehu, a oni k němu musí vléct svá unavená tělíčka přes kamenité pobřeží, kde jim skřipají a povolují oblázky pod nohama, takže na nich snadno ztrácejí rovnováhu. Konečně však

překonají i tuhle překážku, podivně příkrčení uběhnou poslední metr či dva k okraji vody a pak se najednou vzpřímí a vrhnou se do chladných vln. Asi deset minut se točí a potápějí v jiskřivých, sluncem prozářených vlnkách, omývají si z hlaviček a křídel prach a písek, blaženě třepetají rozpálenýma obolavěnými nožkami ve vodě, mizí pod hladinou a zase se vynořují jako zátky. Skvěle se osvěží a pak se zas dají do vážné práce – pilně rybaří a zřejmě je nikterak netíží, že než dopraví všechnu nalovenou potravu hladovým mláděťům, budou muset znovu prodělat celou tu těžkou cestu.

Když se doplahočí s nákladem ryb přes rozpálenou krajinu ke své kolonii, začíná jim další námaha – musí nakrmit nenasytná mláďata. Tento úkon připomíná něco mezi boxerským zápasem a utkáním ve volném stylu a pohled na něj je fascinující i zábavný. Kousek od místa, kde jsme denně parkovali s landroverem, žila ve svém hnízdě rodinka tučňáků. Rodiče i mláďata si na naši přítomnost tak zvykli, že nám dovolili, abychom se usadili asi na šest metrů od nich, odkud jsme viděli jasně každou podrobnost krmení a mohli i pohodlně filmovat.

Když rodič dospěl k okraji kolonie, musel cestou ke svému vlastnímu hnízdu s mláďaty čelit útokům několika tisíc mladých tučňáků. Všechna ta mláďata byla přesvědčena, že když se vrhnou jistým obchvatem na dospělého ptáka, donutí ho, aby vyvrhl všechnu potravu, kterou přináší. Dospělý se tedy musel obratně vyhýbat výpadům tlustých načepýřených mláďat a hbitě kličkovat sem a tam jako obratný střední útočník na fotbalovém hřišti. Obvykle se mu podařilo doběhnout až k vlastní noře, i když ho až tam zarytě pronásledovala dvě nebo tři cizí kuřata, pevně odhodlaná zmocnit se potravy. Jakmile však dospělý tučňák dorazil k domovu, rázem ztratil se svými pronásledovateli trpělivost, otočil se k nim a bez skrupulí je vypráskal: pustil se do nich tak zuřivě zobákem, že nad kolonií poletovala jak chmýří z pampelišek spousta jemňoučkého prachového peří.

Když tak donutil k ústupu cizí uličníky, obrátil se k vlastním kuřatům, která se k němu vrhla stejně jak ostatní a dorážela na něj s pronikavým sípavým křikem, hladově a nedočkavě. Dospělý pták si

přidřepł u vchodu do nory, zamyšleně se zahleděl na své nohy a pohyboval hlavou, jako kdyby se snažil ubránit prudkému návalu škytavky. Jen to mlád'ata viděla, div se nezbláznila nadšením a nedočkavostí, vyřázela divoké sípavé skřeky, radostí celá bez sebe mávala křídélky, tiskla se těsně k rodiči, natahovala zobáky a klepala jimi o zobák dospělého ptáka. To trvalo asi třicet vteřin a vtom dospělý pták najednou s výrazem, nesmírné úlevy prudce vrhl a vrazil zobák tak hluboko do rozevřených zobáčků svých mlád'at, až jsme měli dojem, že jakživ nevytáhne hlavu. Mlád'ata, spokojená a zřejmě neprobodnutá první dodávkou potravy skrz naskrz, si usedla na tlusté zadečky a na chvíli se zhloubala. Rodič mezitím honem využil trošičky volna, rychle se očistil a oprášil, pečlivě si načechrál peří na hrudi, sklepal z nohou nejdrobnější kousičky hlíny a pohyby, podobnými stříhání nůžek, si přejel zobákem křídla. Pak zívł, předklonil se jak člověk, když si chce dosáhnout na prsty nohou, křídla natáhl přímo za sebe a zeširoka rozevřel zobák. Nato upadl do transu, v jakém předtím strnula jeho mlád'ata. Asi pět minut bylo úplné ticho a pak začal rodič znovu s těmi škytavými pohyby a zmatek vypukl nanovo. Mlád'ata se probrala ze zažívacího rozjímání, vrhla se na rodiče a každé se snažilo nastavit mu první svůj zobák. Opět je rodič probodl jedno po druhém jakoby až k srdci svým zobákem a opět všichni upadli do dřímoty.

Rodiče a mlád'ata z hnízda, kde jsme si filmovali krmení, jsme pro usnadnění pojmů pojmenovali Jonesovi – podle anglického reklamního sloganu »vyrovnejte se Jonesovým«. Docela blízko Jonesovic obydlí bylo další hnízdo a v něm jediné drobné, velmi podvyživené kuřátko, kterému jsme říkali Henrietta Vacantumová. Henrietta zřejmě doplácela na neutěšené rodinné poměry. Domyslíl jsem si, že musí mít přitroublé anebo prostě neobyčejně líné rodiče, protože se vraceli s Henriettinou potravou dvakrát později než všichni ostatní tučňáci a přinášeli jí tak maličko, že chudinka Henrietta měla pořád hlad. O jejich způsobu života svědčilo i neuspořádané hnízdo, pouhá ledabyle vyhrabaná rýha, která byla tak mělká, že stěží chránila Henriettu před drsným počasím a zdaleka se nemohla rovnat pečlivě vykopané vilové rezidenci Jonesovy rodiny.

Nebylo tedy divu, že Henrietta vypadala s těma svýma obrovským očima vyhladověle a zanedbaně a že nám jí bylo moc líto. Pořád číhala na něco k jídlu, a protože rodičům Jonesovým nezbylo než procházet cestou ke svému úhlednému hnízdu kolem Henriettiných dveří, statečně se snažila je donutit, aby vyvrhli svůj úlovek, ještě než dorazí domů.

Většinou se o to pokoušela marně a za všechnu svou námahu byla odměněna jen přísnými klovanci, po nichž jí chmýří létalo ve velkých mračnech na všechny strany. Zhrzeně musela ustoupit a jen se zmučeně dívat, jak ty dvě hnusně tlusté Jonesovic dětičky hltají všechno jídlo. Jednou však náhodou přišla na způsob, jak šlohnout Jonesům trochu rodinné potravy a vyhnout se nepříjemným důsledkům. Vyčíhala si chvíli, kdy se rodič Jones chystal vyvrhnout potravu a začal pohybovat hlavou, jak kdyby na něj šla škytavka, a Jonesovic dětičky nadšeně kroužily kolem, mávaly křídly a sípaly. V rozhodujícím okamžiku se k nim Henrietta přidružila a opatrně zezadu obešla krmícího rodiče. Pak se dala do chraptivého křiku, zešíroka otevřela zobák a prostrčila hlavu buď přes rameno, anebo pod křídlem dospělého ptáka, ale pořád ještě se pro jistotu schovávala za ním, aby ji nepoznal. Rodič Jones, pobízený k většímu spěchu zešíroka otevřenými zobáky svého potomstva a plně soustředěný na úkol vyvrhnout úspěšně půl kila garnátů, si zřejmě vůbec nevšiml, že mu do všeobecného zmatku přibyla ještě třetí hlava. V posledním okamžiku vstrčil hlavu do prvního rozevřeného zobáčku, i když s jistým zoufalstvím, trochu jak cestující v letadle, který hledá před padesátou vzdušnou dírou svůj hnědý papírový sáček. Teprve když pominula poslední křeč a rodič Jones se mohl soustředit i na vnější záležitosti, uvědomil si, že krmil cizí dítě, a Henrietta musela hbitě utéct na svých velikých plochých nohách, aby unikla jeho zlobě. I když se však nestačila vzdálit dost rychle a dostala za svou nepravost výprask, tvářila se tak spokojeně, že jí ty hody určitě za potrestání stály.

V dobách, kdy do této oblasti zavítal Darwin, tu ještě žily zbytky patagonských indiánských kmenů a vedly svůj marný boj proti vyhlazení, jímž jim hrozil postup bílých osadníků a vojáků. O těchto

Indiánech se mluví jako o lidech drsných a necivilizovaných, kteří si pro své vlastnosti nezasloužili křesťanské milosrdenství. A tak vyhynuli stejně jak mnoho živočišných druhů pod blahodárným vlivem civilizace a nikdo zřejmě jejich zániku nelitoval. V několika muzeích na severu i jihu Argentiny najdete pár pozůstatků jejich řemeslného umění (oštěpy, šípy atd.) a s nimi nevyhnutelně i velký, poněkud ponurý obraz, který se snaží znázornit méně příjemný sklon indiánské povahy – smilnost. Na každém z těchto obrazů najdete skupinu zarostlých, divoce vyhlížejících Indiánů, jak uhánějí na nezakrocených ořích, a vůdce té tlupy má vždycky přes sedlo přehozenou bílou ženu v průsvitném hávu, s poprsím tak mocně vyvinutým, že by se nad ním zamyslela leckterá dnešní filmová hvězda. Takový obraz visí v každém muzeu a liší se jen počtem znázorněných Indiánů a rozměry poprsí jejich obětí. Byla to pozoruhodná díla, a přece mě zaráželo, že ani jednou vedle nich nebyl vystaven obraz, který by ukazoval, jak skupina civilizovaných bílých mužů odváží na koni svůdnou indiánskou dívku, i když k tomu docházelo stejně často (ne-li častěji) jako k znásilnění bílých žen. Tyto temperamentní, leč špatně malované výjevy měly však jeden pozoruhodný rys. Snažily se zřejmě ukázat Indiány v co nejhorším světle, a přitom se jim podařilo zachytit divoké krásné lidi a naplnit člověka smutkem, že již nežijí. Když jsme dojeli do Patagonie, horlivě jsem proto pátral po nějakých památkách po těchto domorodých obyvatelích a kdekoho jsem se vyptával, co se tu o nich povídá. Vyslechl jsem bohužel spoustu nic neříkajících historek, ale pokud jde o památky, ukázalo se, že jsem se nemohl rozjet na lepší místo nežli do tohoto hlavního města tučňáků.

Jednou večer, když jsme se po celodenním namáhavém filmování vrátili do *estancie* a popíjeli u ohně *maté*, zeptal jsem se prostřednictvím Marie seňora Huichiho, jestli v tomhle kraji žilo hodně indiánských kmenů. Formuloval jsem svou otázku co nejopatrněji, protože jsem se dověděl, že panu Huichimu koluje v žilách indiánská krev, a nevěděl jsem, jestli je na to hrdý, nebo ne. Señor Huichi se usmál svým pomalým mírným úsměvem a prozradil mi, že *estancie* a její okolí patřily k největším střediskům

patagonských Indiánů a že v místech, kde žijí tučňáci, se pořád ještě najdou doklady o jejich existenci. Jaké doklady, ptal jsem se dychtivě. Huichi se znovu usmál, vstal a zmizel ve své ztemnělé ložnici. Slyšel jsem ho, jak vytahuje zpod postele krabici, a když se vrátil, nesl ji v rukou a položil na stůl. Sundal víko, vysypal obsah krabice na bílý ubrus a já úplně užasl.

Jak jsem řekl, viděl jsem v muzeích různé památky, ale s tímhle se nedaly vůbec srovnávat, neboť pan Huichi převrátil na stůl duhově zbarvenou hromadu předmětů, které byly úchvatné nejen svým zbarvením, ale i krásou. Před našima očima se objevily hroty šípů od maličkých, křehkého vzhledu, ne větších než nehet na malíčku, až po hrot velký jak vejce. Lžíce vyrobené z lastur mořských mlžů, dlouhé vyřezávané kamenné lopatky na vydlabávání jedlých měkkýšů z ulit, šípové hroty s okraji ostrými jako břitva, koule na *boleadoras* k chytání pštrosů, kulaté jako kulečnickové koule, s úzkým zářezem kolem rovníků k upevnění řemínků, na kterých visely, a tak neuvěřitelně dokonalé, až člověk nemohl uvěřit, že je někdo dokázal s takovou přesností udělat bez pomoci stroje. A pak tu byly čistě ozdobné předměty: krásné proděravělé lastury, které se daly nosit jako náušnice, náramek vyrobený z dokonale sladěných mléčně zelených kamínků, podobných nefritu, lachtaní kost, useknutá a zaříznutá do tvaru nože, který byl zřejmě vyroben spíš pro ozdobu než k užitku. Vzorek měl z prostě řazených čárek, ale nesmírně pečlivě vyřezaných.

Seděl jsem a s nadšením zíral na všechnu tu krásu. Některé šípové hroty byly tak maličké, až jsem nemohl ani uvěřit, že je někdo prostým způsobem vysekal, ale stačilo podržet je proti světlu a hned se poznalo, kde jsou odštípnuty slabounké plátěčky kamene. Ještě neuvěřitelnější mi připadalo, že každý, i sebemenší z těch hrotů měl drobounce zoubkovaný okraj, aby byl ještě pronikavější a ostřejší. Když jsem si prohlížel tyto předměty, zaujalo mne náhle jejich zbarvení. Na březích, kde žili tučňáci, měly skoro všechny kamínky hnědou anebo černou barvu; chtěl-li člověk najít opravdu pěkně zbarvené, dlouho se nahledal. A přece všechny šípové hroty, ať sebemenší, všechny hroty oštěpů a vlastně všechny kousíčky

kamene, které tu byly použity, vybral kdosi pro jejich krásu. Seřadil jsem hroty šípů a oštěpů do řad na ubrusu, a jak tu tak ležely, leskly se jako jemné listy nějakého pohádkově krásného stromu. Některé byly červené, s temnější žilkou barvy krve, jiné zelené s jemným bílým krajkovím na povrchu, modrobílé jak perlorodka i žlutobílé, pokryté tečkami nejasného modrého či černého vzoru v místech, kde kámen potřísnily šťávy země. Každý ten kousek byl uměleckým dílem, překrásně utvářeným, pečlivě a jemně vysekaným, zaostřeným a ohlazeným, vyrobeným z nejnádhernějšího kousku kamene, který jeho tvůrce našel. Jasně se na nich poznalo, že je někdo udělal s láskou. A já si připomněl, že je vytvářeli ti barbarští, drsní, divocí a naprosto necivilizovaní Indiáni, jejichž zániku zřejmě nikdo nelituje.

Huichi měl asi radost, s jakým zájmem a obdivem si prohlížel jeho sbírku, vrátil se do ložnice a vylovil další krabici. V té se skrývala zvláštní zbraň vyřezaná z kamene; vypadala jako malá činka. Střední tyč, spojující dvě velké nemotorné kamenné koule, se člověku snadno vešla do dlaně, takže měl jednu velkou kamennou kouli nad pěstí a druhou pod ní. Celá ta věšička vážila asi kilogram a tvořila tak strašnou zbraň, že by dokázala lehce rozrazit člověku lebku. Další předmět v krabici, který Huichi nábožně vybalil z hedvábného papíru, však vypadal, jako by jej někdo touhle kamennou palicí zasáhl. Byla to indiánská lebka bílá jak slonovina, s velkým, na okraji rozštěpeným otvorem, který se táhl přes vrch temene.

Huichi mi vysvětlil, že už po léta, kdykoli ho práce zavede na konec *estancie*, kde žijí tučňáci, pátrá po indiánských památkách. Indiáni prý obývali velké území v této oblasti, ale nikdo nevěděl proč. Huichi se domníval, že jim obrovské rovné prostranství, kde teď hnízdí tučňáci, sloužilo jako aréna a že se tu mladí muži cvičili ve střelbě z luku a šípu, ve vrhu oštěpem a v umění zaplést nohy zvířat do *boleadoras*. Vyprávěl mi, že za velkými písečnými dunami se nacházejí rozsáhlé haldy prázdných mořských lastur. Povšiml jsem si sám těch obrovských bílých hromad, které se prostírají i na kilometr kolem a sahají asi na metr vysoko, ale filmování tučňáků

mě tak zaujalo, že jsem na ně zas rychle zapomněl. Podle Huichiho teorie tu bylo rekreační území, jakési indiánské Margate. Indiáni se sem vypravovali, aby si pochutnali na šťavnatých měkkýších, kterých tu bylo spousta, a našli si na oblázkovém pobřeží kamínky. Z těch si pak vyrobili zbraně a vyhledali si pěkné prostranství, kde by se se zbraněmi pocvičili. Z jakého jiného důvodu by se tu mohly dochovat všechny ty velké hromady prázdných lastur a jak jinak by mohlo zůstat na písčných dunách a oblázkových březích tolik šípových a oštěpových hrotů, přetržených náhrdelníků a tu a tam i roztržštěná lebka? Musím uznat, že mi názor pana Huichiho připadal úplně pravděpodobný, i když profesionální archeolog by jistě hbitě našel argument, jímž by ho vyvrátil. Přímo mě děsilo pomýšlení, kolik jemňoučkých a překrásných šípových hrotů jsme asi roztržštili a rozdrtili koly landroveru, když jsme vesele zajížděli do města tučňáků a zase se vraceli. Rozhodl jsem se, že až nazítří skončíme filmování, pustíme se všichni do hledání šípových hrotů.

Náhodou jsme měli druhý den jen asi dvě hodiny přijatelného sluníčka, při kterém se dalo filmovat, a zbytek dne jsme ležli v podivuhodných dětinských pozicích sem a tam po dunách a pátrali po šípových hrotech a jiných indiánských památkách. Brzy jsem zjistil, že to není zdaleka tak snadné, jak jsem si představoval. Huichi měl už kolikaletý cvik a s obdivuhodnou přesností dokázal rozeznat droboučké indiánské předměty i na značnou vzdálenost.

»*Esta, una,*« řekl s úsměvem a ukázal špičkou střevíce na velkou hromadu oblázků. Rozhořčeně jsem se na dotyčné místo zadíval, ale neviděl jsem nic než neopracované kousky kamene.

»*Esta,*« řekl znovu, shýbl se a zvedl ze země krásný, jako list tvarovaný šípový hrot, který mi ležel na pár centimetrů od ruky. Jen mi ho ukázal, rozeznal jsem ho tak přesně, že jsem nemohl pochopit, jak to, že jsem ho nezahlédl hned. Jak den plynul, postupně jsme se zdokonalili a hromada našich nálezů rychle rostla. Huichi se však pořád ještě uličnický radoval, protože si klidně a vzpřímeně krácel vedle mne, zatímco já se lopotně plazil přes duny, a když jsem si už myslel, že jsem některé místo důkladně prohledal, shýbl se a našel tři šípové hroty, které mi jaksi unikly. Dělo se to s naprosto monotónní

pravidelností, bolela mne hlava a oči jsem měl zanesené pískem a začal jsem Huichiho podezírat, jestli nemá pár těch hrotů schovaných jako kouzelník v dlani a jenom nepředstírá, že je našel, aby si že mě vystřelil. Vtom se však moje nepěkné pochybnosti rozplynuly, neboť Huichi se najednou předklonil a ukázal k oblázkům, mezi nimiž jsem zrovna pátral.

»*Esto*,« řekl, shýbl se a ukázal mi kousíček žlutého kamene, vykukující zpod hromady oblázků. Nevěřicně jsem se na kámen zadíval. Pak jsem ho opatrně uchopil mezi prsty a vytáhl zpod oblázků dokonalý žlutý šípový hrot s okraji zubatými jak pila. Byl ho vidět necelý centimetr, a přece ho Huichi zahlédl.

Netrvalo dlouho a přetrumfl jsem já jeho. Přelézal jsem písečnou dunu k dalšímu pásu oblázků, najednou se přede mnou cosi bíle zablesklo a já to vyhrábl prstem od nohy. Shýbl jsem se, zvedl to a k svému úžasu zjistil, že držím v ruce překrásný harpunový hrot, asi patnáct centimetrů dlouhý a nádherně vyřezaný z lachtaní kosti. Zavolal jsem na Huichiho, a když můj hostitel viděl, co jsem našel, oči se mu rozšířily úžasem. Opatrně si ode mne hrot vzal, setřel z něj písek a pak jej s uchváceným úsměvem znovu a znovu převracel v rukou. Vysvětlil mi, že najít takový harpunový hrot je něco nesmírně vzácného. Sám našel jenom jeden, a ten byl tak rozdrcený, že ani nestál za schování. Od té doby už dlouho marně hledá do své sbírky dokonalý exemplář.

Pomalu se už schylovalo k večeru a my pořád ještě lezli po dunách, skrčení a zabráni do práce. Zašel jsem za písečný výběžek a octl se v maličkém údolíčku mezi vysokými dunami, zdobeném asi třemi zvrásněnými bradavičnatými stromy. Zastavil jsem se a chtěl si zapálit cigaretu a trochu protáhnout bolavá záda. Slunce se chystalo k západu, obloha zružověla a zezelenala, a až na slabounký šepot moře a větru bylo kolem ticho a klidno. Pomalu jsem procházel údolíčkem a tu jsem najednou před sebou postřehl jakýsi nepatrný pohyb. Po vrcholku duny utíkal jak hračka natočená na klíček malý pásovec štetinatý, který si tu zvečera nedočkavě hledal potravu. Díval jsem se za ním, dokud mi nezmizel za dunami, a pak jsem šel dál. Překvapilo mne, když jsem pod jedním keřem zahlédl párek tučňáků, protože si

obvykle nebudují nory v tak jemném písku. Tenhle pár si však zvolil údolíčko z jakéhosi vlastního důvodu a vyhrabal si tu dost neumělou jamku, kde usadil jediné načepýřené mládě. Rodiče po mně začali klapat zobáky jako kastanětami a točili hlavami rozhořčením, že jim tak ruším jejich samotu. Chvilíčku jsem se na ně díval a tu jsem zahlédl cosi napůl skrytého v hromádce písku, kterou vyhrabali, když si hloubili noru. Bylo to krásně hladké a bílé. Vykročil jsem, a i když tučnáci div nevyletěli z kůže rozčilením, odhrábl jsem písek. A tu přede mnou ležela dokonale zachovalá indiánská lebka, kterou ptáci zřejmě vyhrabali ze země.

Usedl jsem s lebkou na koleně, vykouřil další cigaretu a přemýšlel. Uvažoval jsem, jak asi vypadal ten zemřelý Indián. Představoval jsem si ho, jak sedí na bobku u řeky, pečlivě a obratně odsekává nepatrné odštěpky kamene a vyrábí jeden z těch krásných šípových hrotů, jaké mi teď vržou a chrastí v kapse. V duchu jsem ho viděl, jak s krásným hnědým obličejem a temnýma očima vzpřímeně sedí na divokém neokovaném koni, vlasy mu splývají až na ramena a těsně si přitahuje k tělu řasnatý hnědý plášť z kůže lamy guanako. Díval jsem se do prázdných očních důlků v lebce a toužil jsem setkat se s člověkem, který vytvořil něco tak krásného, jako jsou tyto šípové hroty. Uvažoval jsem, jestli mám odvézt lebku do Anglie a postavit si ji na čestné místo ve své pracovně, uprostřed nejrozumnějších uměleckých předmětů, ale pak jsem se rozhlédl a rychle ten nápad zavrhl. Obloha byla teď živě, výrazně modrá s růžovými a zelenými šmouhami mračen. Vítr před sebou hnal písek v maličkých, tiše syčících proudech. Podivuhodná, jakoby začarovaná křoviska příjemně a melodicky praskala. Měl jsem pocit, že Indián by raději odpočíval mezi tvory obývajícími zemi, která mu kdysi patřila, mezi tučňáky a pásovci. A tak jsem vyhrabal do písku jámu, lebku do ní uložil a pečlivě zakryl. Pak jsem se postavil a najednou mne ovládl pocit, jako by ta temnější krajina posmutněla a zemřelý Indián byl někde docela blízko. Skoro jsem věřil, že kdybych se rychle ohlédl, uvidím ho, jak se rýsuje na svém koni proti barevné obloze. V duchu jsem si vyhuboval, že začínám příliš podléhat svým dojmům, a vrátil jsem se k landroveru.

Když jsme se kodrcali a poskakovali soumrakem zpátky k estoncům, řekl Huichi tiše Marii:

»Víte, seňorito, tak mi připadá, že tady je pořád smutno. Tuším tu na každém kroku ty Indiány. Všude kolem jsou jejich duchové a člověku je jich líto, protože to asi moc šťastní duchové nejsou.«

Přesně tak jsem to cítil i já.

Druhý den, než jsme odjeli, jsem věnoval Huichimu harpunový hrot, který jsem našel. Loučil jsem se se svým drahocenným nálezem s krvácejícím srdcem, ale Huichi pro nás tolik udělal, že to byla jen malá odplata za jeho laskavost. Měl velkou radost a vím, že teď schovává hrot nábožně zabalený v krabici pod postelí, nepříliš daleko od místa, kam tento předmět patří a kde by teď měl ležet zahrabán ve vysokých zářících dunách a cítit nad sebou jen přesypávající se písek a těžké kroky tučňáků.

KAPITOLA III

ZLATÉ STÁDO

Zřejmě byli dobrosrdečné povahy a v hlubokém spánku leželi jeden přes druhého jako vepři,

Charles Darwin: Cesta kolem světa

Kolonie tučňáků nedaleko Huichiho *estancie* byla naším nejižnějším cílem. Pak jsme za sebou zanechali Deseado a ujížděli k severu přes červený rovinatý kraj nepřerušovaných křovisek směrem k poloostrovu Valdez, kde jsem podle ujišťování zasvěcených měl najít velkou kolonii lachtanů jihoamerických a jedinou dochovanou kolonii rypoušů sloních v Argentině.

Poloostrov Valdez leží na pobřeží provincie Chubut. Je to území připomínající tvarem sekeru, asi sto třicet kilometrů dlouhé a čtyřicet široké. Poloostrov vlastně vypadá spíš jako ostrov, protože ho s pevninou spojuje tak úzká šíje, že když po ní jedete autem, vidíte po obou stranách silnice moře. Když jsme dojeli na Valdez, připadalo nám, jako bychom se octli v docela novém světě. Až do té doby jsme celé dny projížděli fádní jednobarevnou patagonskou krajinou, plochou jak kulečnickový stůl a zřejmě úplně bez života. A pak jsme přešli úzkou šíjí, za níž ležel poloostrov, a krajina kolem nás se úplně změnila. Tady se neprostíralo červeně až k obzoru nízké trnité křoví, ale všude kolem se rozkládal kraj žlutý jako blatouch, keře tu byly vyšší, zelenější a každý z nich zdobilo bohatství žlutých kvítků. Krajina už nebyla plochá, ale mírně zvlněná a táhla se až k obzoru jak Žluté moře chvějící se v slunci.

Nejenže se změnila barva a nálada krajiny, ale náhle všechno kolem i ožilo. Ujížděli jsme po rezavé hliněné silnici, bujně poseté výmoly, z kterých nám vřdycky div neprasklo v zádech, když tu mě upoutal v podrostu při kraji silnice jakýsi rychlý pohyb. Odtrhl jsem oči od děr a výmolů, pohlédl doprava a rázem jsem dupl tak prudce

na brzdu, až si všechny členky výpravy začaly rozhořčeně stěžovat. Ukázal jsem jim však prostě vpravo a rázem ztichly.

Na jedné straně silnice stálo po kolena ponořeno ve žlutých křoviscích stádo šesti guanak a dívalo se na nás s inteligentním zaujetím. Guanako jsou, jak známo, divokými příbuznými lamy krotké a čekal jsem, že uvidím zvířata stejně podsaditá, jako je lama, se špinavou hnědou srstí. Aspoň tak jsem si pamatoval lamu, kterou jsem viděl před mnoha lety v jedné zoologické zahradě. Bud' mě však zmátla paměť, nebo jsem tenkrát viděl zvlášť zbědovaný exemplář. Rozhodně mě ta vzpomínka ani v nejmenším nepřipravila na velkolepý pohled, který skýtaly divoké guanako.

Jedno ze zvířat, zřejmě samec, stálo kousek před ostatními, asi na deset metrů od nás. Mělo dlouhé štíhlé nohy jako závodní kůň, pružné tělo a dlouhý ladný krk, připomínající krk žirafy. Obličej mělo mnohem delší a užší než lama krotká, ale se stejně povýšeným výrazem a oči tmavé a veliké. Samec pozvedl hlavu, prohlížel si nás, jako kdyby se na nás díval lorňonem, a stríhal malýma, pěkně tvarovanýmáma ušima. Za ním stály v těsné poslušné skupince jeho tři ženy a dvě děti, velké asi jak teriér a dívaly se kolem sebe tak široce rozevřenýmá nevinnýmá očima, že ženské členky naší výpravy žasly nadšením, což dávaly najevo prazvláštními zvuky. Lamy vůbec nebyly špinavě hnědé, jak jsem čekal, ale přímo zářily. Krk a nohy měly jasně žluté, jako když se slunce opře do písku, a těla porostlá hustou, sytě hnědou srstí barvy dobře vypečených sušenek. Napadlo mě, že se mi taková příležitost už nikdy nemusí naskytnout, a rozhodl jsem se, že vystoupím z landroveru a divoké lamy nafilmuji. Uchopil jsem kameru a pomalinku, opatrně otevřel dveře. Samec vztyčil uši a pozoroval mé počínání s očividným podezřením. Zavřel jsem pomalu dveře landroveru a začal zvedat kameru. To však stačilo. Lamám nijak zvlášť nevadilo, že jsem vystoupil z vozu, ale když jsem začal zvedat k ramenu ten černý předmět, podezřele podobný pušce, dostaly strach. Samec si odfrkl, otočil se, cválal pryč a hnál před sebou své manželky a děti. Děti dospěly zřejmě k názoru, že je to náramná legrace, a začaly pobíhat kolem dokola, dokud je otec nepovolal několika dobře mířenými kopanci k pořádku. Když

doběhly lamy o kus dál, přešly z prvního prudkého cvalu do klidného strnulého klusu. Vypadaly s těmi svými rudohnědými a žlutými kožíšky jako nějaká zvláštní houpací zvířátka z perníku a jemně se pohupovaly dál a dál zlatým křovím.

Když jsme přejížděli poloostrov, viděli jsme takových skupinek divokých lam ještě mnoho; obvykle stála tři nebo čtyři zvířata pohromadě, ale jednou jsem zahlédl skupinku proti kopci, a jak se jasně rýsovala proti modré obloze, napočítal jsem ve stádu osm kusů. Povšiml jsem si, že směrem ke středu poloostrova guanak ubývá a ještě méně je jich vidět blíže k pobřeží. Kdykoliv jsme je však zahlédli, byly velmi opatrné a neklidné a při prvním náznaku, že se nablízku děje něco neobvyklého, rychle odklusaly. Jsou totiž neustále pronásledovány. místními farmáři a z trpké zkušenosti se poučily, že opatrnosti nikdy nezbývá.

Kvečeru jsme se blížili k Punta del Norte na východním břehu poloostrova a silnice přešla do skoro neznatelných vyježděných kolejí, které se vinuly tak klikatě a nejasně křovím, až jsem zapochyboval, jestli vůbec někam vedou. Vtom však, zrovna když jsem si už začínal myslet, že jsme zabloudili na špatnou cestu, se před námi vynořila malá bílá *estancie* s pevně zabeđenými okenicemi a nalevo od ní velká stodola neboli *galpón*. Protože vím, že v *galpónu* se většinou soustředí veškeré dění *estancie*, zamířil jsem k němu a zastavil. Rázem vyběhli tři velcí tlustí psi a divoce se na nás rozštěkali. Za chvíli zřejmě usoudili, že učinili své povinnosti zadost, a nadšeně začali zalévat kola landroveru. Ze stodoly vyšli tři peóni, osmahlí, hubení, trochu divoce vyhlízející muži s širokými dychtivými úsměvy. Byli celí šťastní, že jsme přijeli, protože sem jen málokdy zavítají cizí lidé. Horlivě nás pobízeli, abychom šli dál do stodoly, přinesli nám židle a za půl hodiny, zatímco jsme tam seděli a vyprávěli, proč jsme přijeli, zabili ovci a připravili velké *asado*.

Zřejmě je úplně nadchlo pomyšlení, že se k nim vláčím až z Anglie, abych pochytil a nafilmoval *bichos*, a bezpochyby si mysleli, že to nemám v hlavě v pořádku. Byli však příliš zdvořilí, než aby to na sobě dali znát. Když jsem se zeptal na lachtany a rypouše, ochotně mi všechno vypověděli. Vysvětlili mi, že rypouši mají teď zrovna

mláďata a pečují o ně. To znamená, že už se nenajdou u pobřeží nedaleko lachtanů, na svém oblíbeném místě, které jim sloužilo jako porodnice. Rozptýlili se porůznu sem a tam po břehu a nedají se snadno najít, i když nejraději vyhledávají asi dvě nebo tři místa a tam by se možná dali zastihnout. Těm jejich oblíbeným útočištím se říká velmi hezky – *elefanterie*. Peóni nám vyznačili na mapě místa, kde by se takové *elefanterie* daly najít, a ukázali mi, kde se soustředí nejvíc lachtanů. Ty bychom měli najít lehko, ujišťovali nás, protože mají zrovna mladé a zůstali všichni na pobřeží, kde je k nim snadný přístup. Navíc je zrovna kousek od kolonie lachtanů pěkné tábořiště, rovné travnaté prostranství, chráněné ze všech stran proti větru mírnou vyvýšeninou. Povzbuzeni těmito zprávami jsme vypili další víno, snědli spousty pečeného skopového a potom vlezli znovu do landroveru a odjeli hledat popisované tábořiště.

Našli jsme je docela snadno a bylo opravdu tak výhodné, jak nám peóni slibovali, malá, plochá rovinka, porostlá drsnou trávou a tu a tam nízkými zkroucenými suchými keříky. Ze tří stran byla chráněna zahnutým pásem nízkých kopců, porostlých žlutě kvetoucími keři, a ze čtvrté strany ležela mezi planinkou a mořem vysoká hradba oblázků. Poskytovala nám aspoň jakous takous ochranu, ale i tak vál od moře silný vytrvalý vítr, teď kvečeru hodně studený. Dohodli jsme se, že tři ženské členky naší výpravy budou spát v landroveru a já pod ním. Pak jsme vykopali jámu, nasbírali chrastí a rozdělali oheň, abychom si uvařili čaj. S ohněm jsme museli zacházet velmi opatrně, protože nás obklopovaly nekonečné hektary křovisek vyschlých jak troud a při troše neopatrnosti by nám prudký vítr mohl odnést všechn oheň a shodit ho někde v křoví. Nechtěl jsem raději ani pomyslet, jaký by potom vypukl požár.

Slunce zapadalo do hnízda růžových, rudých a černých mračen a na chvílku nás obklopilo zelené šero. Pak se setmělo, vyšel veliký žlutý měsíc a shlížel na nás, jak se tam krčíme u ohně, zachumláni do všeho oblečení, co jsme jen mohli sehnat, abychom se ubránili větru, který teď foukal pořádně zoztra. Osazenstvo landroveru konečně našlo dovnitř, s velkým brbláním a hádáním, kam patří které nohy, a já sebral své tři deky, přikryl oheň hlínou a ustlal si pod zadní

nápravou vozu. Ačkoliv jsem na sobě měl tři svetry, dvojce kalhoty, tlustý vlněný kabát a teplou čepici a ležel jsem zamotán do tří příkrývek, bylo mi pořád ještě zima, a když jsem se celý rozklepaný snažil aspoň napolo usnout, umiňoval jsem si v duchu, že zítra se uložíme docela jinak.

Probudil jsem se do slabě osvětleného ticha těsně před svítáním, kdy jako by i moře utichlo. Vítr se v noci stočil a kola landroveru mě teď vůbec nechránila. Okolní kopce se černě odrážely od modrozelené předjitní oblohy a kolem bylo úplně ticho, jen vítr syčel a slabě hučel příboj. Ležel jsem, roztřesený zimou ve svém kokonu z teplého oblečení a dek, a rozhodoval se, jestli mám vstát a rozdělat oheň na čaj, anebo ne. Byl jsem sice notně prokřehlý, ale pořád mi bylo přece jen tepleji, než kdybych měl chodit po táboru a sbírat chrastí, a tak jsem si řekl, že ještě raději nevylezu. Snažil jsem se vytáhnout z kapsy kabátu cigaretu a nepustit přitom do svého aspoň trošičku zahřátého kokonu skučící vítr, a tu jsem najednou viděl, že máme návštěvu.

Kde se vzala, tu se vzala, jako by najednou spadla z nebe, stála přede mnou lama guanako. Docela nehybně stanula asi na sedm metrů ode mne, s překvapením a nelibostí si mne prohlížela a stříhala pěknýma ušima. Pak otočila hlavu a zavěťřila a já spatřil jasně proti obloze její profil. Tvářila se stejně povýšeně jak všechny lamy, s aristokratickou opovržlivostí, jak kdyby dobře věděla, že se už tři noci nepřevlékám a spím v šatech, v kterých chodím celý den. Jemně pozvedla přední nožku a hádavě se na mne zadívala. Vtom k ní asi donesl vítr můj pach, protože najednou strnula, maličko se zamyslela a pak řihla.

Nebyl to však jen nepatrný prohřešek proti dobrému chování, lehké škytnutí, jaké může uklouznout každému, ale dobře načasované, hlasité a dlouhé říhnutí, prodchnuté orientálním temperamentem. Lama ještě chvíli postála a opovržlivě se na mne dívala, jako by se chtěla přesvědčit, jestli mi vůbec došlo její upozornění, co soudí o mých kvalitách, a patřičně jsem pokrotil. Pak se otočila, zmizela stejně náhle, jako se objevila, a já slyšel jen tichý šelest, jak narážela nohama o nízké keřky. Chvíli jsem čekal, jestli

se nevrátí, ale zřejmě si odešla vyřídit jakési vlastní záležitosti, a tak jsem si zapálil cigaretu, a dokud nevyšlo slunce, jsem kouřil a klepal se zimou.

Když jsme se nasnídali a všichni více či méně nabyli vědomí, odpojili jsme vlek, vyndali všechnu výstroj z landroveru a navršili ji na zem pod velké nepromokavé plachty, zkontrolovali jsme filmovací vybavení, připravili si obložené chleby a kávu a vydali se hledat lachtany. Peóni nám poradili, že když pojedeme asi kilometr po cestě a pak zabočíme přes volnou krajinu k moři, snadno kolonii najdeme. Zapomněli však dodat, že jízda přes tenhle kraj nás může stát nervy i páteře, protože půda je tu zvláštním způsobem zvrásnělá a vymletá a všechny ty smrtelné pasti jsou skryty v houštích, takže než se vzpamatujete, vjedete do nich za tak příšerného skřípění křovin o boky landroveru, až máte pocit, že se někde nablízku hlasitě chechtá nějaký maniak. Nakonec jsem si řekl, že jestli nechceme zlomit pero anebo píchnout duši, měli bychom se radši vydat dál pěšky. Našel jsem aspoň trochu rovnější místo, zaparkoval vůz a vystoupili jsme. Ihned k nám dolehl jakýsi podivný zvuk, připomínající rozvášněný řev fotbalových diváků. Prošli jsme zlatým houštěm, které nám sahalo až k pasu, dorazili k nízkému útesu a tu přímo před námi ležela na oblázkovém pobřeží při kraji zpěněných vln kolonie lachtanů jihoamerických.

Sotva jsme dorazili k bodu, odkud se dali dobře pozorovat, přímo nás udeřil strašlivý rámus, řev, bečení, chrčení a kašlání, hluk, neustále se vlnící, jak když se v obrovském rendlíku vaří ovesná kaše. Kolonii tvořilo asi sedm set lachtanů, rozložených po pobřeží v přibližně čtyři metry širokém pásu a nacpaných tak těsně na sobě, že když se zvířata trochu pohnula a převalila na sluníčku, zlatě zazářila jako neklidný roj včel. Úplně jsem zapomněl na filmování a jenom jsem seděl na bobku na kraji útesu a v naprostém vytržení zíral dolů na to úchvatné shromáždění zvířat.

Zprvu jsme zjistili – podobně jako u kolonie tučňáků – že je tu taková vřava, zmatek a rámus, až se vůbec nedokážeme orientovat a jen se rozhlížíme sem a tam po té obrovské ploše zvířat a marně se snažíme zachytit a vysvětlit každý jejich pohyb. Za chvíli se nám z

toho všeho začala točit hlava. Asi za hodinu nás trochu přešlo omráčení z fantastického množství lachtanů, které jsme měli přímo před očima, a dokázali jsme se soustředit.

Nejdřív nás nadlouho upoutali dospělí samci, protože byli neobyčejně mohutní. Jakživ jsem neviděl tak hrdá a majestátní zvířata. Seděli s tvářemi obrácenými vzhůru, s rozcuchanými krky zvrácenými nazad, až se jim tuk skládal do záhybů, a dívali se svými tlustými těžkopádnými obličejí s tupými nosy k obloze s neuvěřitelně okázalou nadutostí. Stavění byli jak boxeři, obrovská svalnatá ramena se jim zužovala ke štíhlým zadkům a nepřiměřeně končila párem směšných nohou. Na nohou měli lachtani dlouhé tenké prsty, pečlivě spojené blánami, jako by si z jakéhosi důvodu, známého jen jim samým, navlékli velmi elegantní potápěčské ploutve. Chvillemi jsme vídali takového starého samce, jak spí natažený na písku, mručí si a chrápe, a přitom mává na konci těla velkými ploutvemi a natahuje štíhlé prsty se vším půvabem a jemností orientální tanečnice. Při chůzi měli lachtani vystrčené tyto velké, jakoby žabí ploutve po obou stranách těla, a protože se pohupovali, jako by tančili rumbu, vypadali ohromně směšně. Jejich zbarvení se pohybovalo od čokoládové po sytě perníkovou hněd' a na rozcuchané srsti na ramenou a krku přecházelo do terakotové červeně. Krásně se odráželi od svých žen, které byly mnohem menší a elegantně oblečené ve stříbrných nebo zlatých kožíšcích. Manželé byli obrovští hromotluci, ale ženy štíhlé, pružné a svůdné, s hezkými zašpičatělými obličejíky a s velkýma něžnýma očima. Přímo ztělesňovaly ženskost, tak byly půvabné, krásné, koketní a současně milující. Prostě božské bytosti, a já se rozhodl, že kdybych měl sebemenší příležitost stát se na tomhle světě zvířetem, nejradši bych byl lachtanem, abych měl tak báječnou ženu.

Kolonie se mohla usídlit skoro na deseti kilometrech pobřeží, ale ležela v těsném konglomerátu na pruhu asi čtyři sta metrů dlouhém. Nabyl jsem dojmu, že kdyby se lachtani jen trochu rozptýlili, mohli si ušetřit spoustu nepříjemností, protože jak tak leželi těsně na sobě, museli se samci v jednom kuse rozčilovat kvůli svým ženám a v celé kolonii ustavičně docházelo k rvačkám. Bohužel musím přiznat, že

se tak dělo hlavně vinou žen. Sotva měly samičky jen chvilíčku pocit, že je muž nehlídá, půvabně se přesunuly po písku k další skupině a tam zůstaly sedět a roztouženě hleděly na dalšího samce. Jen hodně upjatý a puritánský lachtan by dokázal odolat těm prosícím něžným očím. Než však vůbec stačilo dojít k nevěře, manžel si najednou rychle přepočítal své ženy a zjistil, že mu jedna chybí. Jen ji zahlédl, vrhl se k ní, až svým obrovitým tělem rozstříkoval štěrka jako vodní tříšť, a z tlamy s velkými bílými tesáky vydával dlouhý bučivý řev, hlasitý jako řev lva. Dostihl nevěrnou manželku, popadl ji za zátylek a prudce, až zavířila vzduchem, jí mrštil do svého harému.

Mezitím se však rozčilil druhý samec. Usoudil, že rozezlený manžel je nebezpečně blízko *jeho* žen, s otevřenou tlamou se k němu vrhl, děsivě chrčivě křičel a rázem vypukla rvačka. Většinou se prali jen tak naoko, a když se dost naotvírali tlamu, narvali a nastrkali, učinili své cti zadost. Někdy se však oba samci rozzuřili a pak bylo až k neuvěření a strašlivé pozorovat, jak se z těch dvou těžkopádných vodnatelně vyhlížejících tvorů najednou stali hbití, úskoční a smrtelně nebezpeční rváči. Když ty dva obrovské kolosy po sobě chňapaly a vrážely jeden druhému do tlustých krků, vířil kolem štěrka a krev stříkala na fascinované obecenstvo žen a dětí. Jedním z oblíbených triků při těchto rvačkách bylo převlnit se přes štěrka k protivníkovi a kývat přitom hlavou ze strany na stranu jak boxer předstírající útok. Když se takový útočník dostal dost blízko, vrhl se kupředu, kousl svého protivníka ze strany a zespoda a snažil se prohryznout mu tlustou kůži na krku. Většina starých samců na břehu měla krky zdobené čerstvými ranami anebo bílými jizvami a viděl jsem jednoho, který vypadal, jako by ho někdo sekl šavlí, protože měl ránu téměř pul metru dlouhou a asi patnáct čísel hlubokou.

Když se samec přikolébal po takové bitvě zpátky k svým ženám, seskupily se kolem něj s láskou a obdivem, natahovaly k němu štíhlé krky, aby se k němu mohly přitisknout a políbit ho na obličej, otíraly si svá zlatá a stříbrná těla o jeho sudovitou hrud' a samec zatím nadutě vzhlížel k obloze a občas milostivě sklonil hlavu a jemně kousl některou ze svých žen do krku.

Spoustu nervového vypětí, které si protrpěli samci kvůli svým ženám, a také většinu samotných rvaček zavinili zatím ještě nezadaní lachtani. Byli to veselí mladí samci, mnohem štíhlejší než starší ženáci a zdaleka ne tak svalnatí. Počátkem říje, kdy nápadníci mezi sebou bojují o samičky, si ještě nedokázali obstarat manželku nebo dokonce více manželek, a teď většinou vyspávali na sluníčku nebo plavali v mělčinách při mořském břehu. Co chvíli je však popadlo uličnické přání pozlobit trochu své starší a silnější druhy. Pomalu a pyšně si vykračovali kolem kolonie, doširoka roztahovali velké ploutve a nevinně se rozhlíželi, jako by neměli na žádnou špatnost ani pomyšlení. Když však přecházeli kolem rodinky, v jejímž středu trůnil starý samec a vzhlížel ke hvězdám, najednou se jeden z těch mladíčků oddělil od ostatních, vlnivě se rozběhl a čím dál rychleji uháněl k rodinné skupince. Ženy se zděšeně rozprchávaly na všechny strany, ale mládenec se vrhl na starého samce, rychle ho kousl do krku, a než samci došlo, co se vlastně stalo, běžel už mládenec pryč. Starý ženáč se za ním s rozzuřeným řevem pustil, ale veselý bouřlivák mezitím doběhl k moři, zmizel ve vlnách a starý samec se s mrzutým mručením vrátil, sehnal dohromady své rozběhnuté ženy, usedl v jejich středu a znovu se věnoval astronomickému bádání.

Nejbezstarostnější a nejpříjemnější život vedli zřejmě mladí, ale už vyspělí samci, kteří si stačili obstarat jenom jedinou manželku. Většinou lehali kousek dál od hlavní kolonie, s ženou a dítětem po boku, a vyspávali. Mohli si to docela klidně dovolit, protože mnohem snáz zvládli jednu temperamentní ženu, než by čelili vrtochům šesti či sedmi manželek. A právě jedny takové manželky se mi poštěstilo vidět při konzumaci jejich manželství a musím říct, že ještě nikdy předtím jsem nebyl svědkem tak jemného a krásného milování mezi dvěma zvířaty.

Mladý samec si vykopal ve štěrku pod útesem, odkud jsem natáčel, jakýsi lachtaní ekvivalent útulné chatičky, přímo ideální na líbánky. Chatu tvořila velká hluboká jáma, kterou vyhloubil předními končetinami tak, že odhrábl horní, sluncem prohrátou vrstvu oblázků a odhalil pod ní studený vlhký štěrk. V téhle jámě spočíval ve velmi typické poloze se svou ženou, a jak spala, otočena k němu do

pravého úhlu, měl velkou hlavu položenou na jejích zádech. Takto leželi téměř nehnutě skoro celé dopoledne. V poledne, když jim žhavé slunce páliło přímo nad hlavou, však najednou zneklidněli. Samec začal mávat zadní ploutví sem a tam ve vzduchu, převracel neklidně těžké tělo, vyhrabával plnými ploutvemi vlhké oblázky a házel si je na záda, aby se trochu zchladil. Svými pohyby vyrušil manželku, která se probudila, rozhlédla, zešířila zívla a pak si znovu s hlubokým spokojeným povzdechem lehla a klidně se rozhlédla velkýma tmavýma očima. Po chvíli rozmýšlení se přesunula, až ležela rovnoběžně se samcem a připravila ho tak o pohodlnou oporu hlavy. Manžel na to reagoval tichým rozzlobeným zamručením, nazvedl těžké tělo a lehl si ženě na záda, až ji z poloviny zakrýval. Pak zavřel oči a chystal se ke spánku. Jeho žena, zakrytá ohromným choťovým tělem, však měla jiné spády. Kousíček se odsunula, takže sudovitě manželovo tělo jí sklouzlo ze zad a se zaskřípěním se svalilo do písku. Pak se předklonila a začala ho kousat do tlamy a do brady, velice jemně, pomalu a malátně. Samec ležel s pevně zavřenýma očima, trpělivě snášel všechno to mazlení a jen chvílemi zamručel, jako kdyby mu to bylo strašně trapné. Konečně ho však samička svou milostnou hrou přece jen svedla, samec otevřel oči a začal ji kousat dozadu do lesklého krku. Jakmile jí projevil její pán trochu náklonnosti, začala se manželka radovat blaženě jako štěně, převracela se a vrtěla pod jeho velkou hlavou, jak ji kousal, lehce mu chňapala po vyduté hrudi a vyrážela nosem tlumené mručení, až jí dlouhé vousy trčely kolem hezké tlamičky jako vějíře z foukaného skla. Jak se tak svíjela na oblázcích, sklonil samec hlavu a jemně jí přičichl dozadu k tělu jako nějaký sebejistý starý labužník, když oceňuje vůni vzácného alkoholu. Pak se pomalu a těžkopádně nazvedl a vstoupil do ní. Žena se k němu přitiskla tváří, až se jim zapletly vousy, a kousala ho do tlamy, do nosu a do hrdla a on ji za to jen ztěžka potlačovanými kousanci chňapal po krku a hrdle. Spodní části jejich těl se spolu vlnily, ale ne rychle, nedočkavě, hrubě a neobratně jako u většiny zvířat, ale pomalu a pečlivě, pohyby vládnými a přesnými, jako když ze džbánu vytéká med. Těsně propletení dosáhli konečného prudkého vyvrcholení a pak se

uvolnili. Samec slezl ze zad své manželky, plácl sebou vedle ní a pak tam leželi a s neobyčejnou něhou se jemně kousali do obličejů. Celý ten akt byl krásný napohled, přímo ukázka klidného milování, a mnoha lidem by neškodilo, kdyby si z něj vzali příklad.

Zatím jsem se ještě ani nezmnínil o mládětech lachtanů, kteří tvořili tak významnou a zábavnou součást kolonie. Bylo jich na sta, vypadali jak oživé černé kaňky a v jednom kuse se motali mezi spícími, milujícími se a rvoucími dospělými. Vyspávali na břehu, podivuhodně rozloženi bez ladu a skladu, a nápadně připomínali nafukovací zvířátka, která jako by najednou napůl splaskla. Co chvíli se však některý z těch malých lachtanů najednou probudil, zjistil, že nemá nikde nablízku matku, vztyčil se na ploutvích a odhodlaně se pustil po břehu oněmi podivnými, rumbě podobnými pohyby, jaké jsem vídal u dospělých. Každých pár metrů se zastavil, rozhodně se opřel ploutvemi o štěrk, otevřel růžovou tlamičku a žalostně zabečel, úplně jako jehně. Když takhle kousek popolezl a pořád ještě nenašel rodiče, opustila ho odvaha i síla, ještě jednou zoufale zabečel a pak se svalil na bříško a skoro okamžitě usnul hlubokým osvěžujícím spánkem.

Pro některá takhle mláděta měli lachtani zřejmě zařízen jakýsi volný systém školek a jeslí, protože místy se jich shromáždily celé skupiny, asi po deseti i dvaceti, a vypadaly jak poházené kusy podivně tvarovaného uhlí. Nablízku podřimoval mladý samec nebo dvě samice, které měly zřejmě tento dětský kolektiv na starosti, protože když se některé batole zatoulalo za neviditelné hranice jeslí, jeden z těch dospělých se ihned zvedl, rozvlnil se za ním, chytl je do obrovské tlamy, vyzvedl do vzduchu, pořádně jím zatřepal a znovu jím mrštil do jeslí. Ať jsem sledoval mláděta sebepozorněji, nikdy jsem s jistotou nerozeznal, jestli ty skupinky tvoří potomstvo jedné lachtaní rodiny nebo několika rodin. Kdyby se tu shromáždily děti z více rodin, sloužily by tyhle skupinky vlastně coby jakýsi útulek, kam odkládali rodiče děti, když si chtěli vyrazit k moři, ulovit něco k jídlu a trochu si zaplavat. Chtěl jsem nafilmovat každodenní počínání mláděat, ale měl-li mít takový snímek nějakou cenu, musel jsem si vybrat určité mládě, a to šlo jen velmi těžko, protože byla všechna

stejně velká a měla i stejnou barvu. Málem jsem si už zoufal, až jsem konečně našel mládě, které se dalo od ostatních rozeznat. Zřejmě se narodilo později, protože bylo o polovinu menší, ale co mu chybělo na velikosti, vynahrazovalo odvahou a osobitým charakterem.

Když jsem si Osvalda (jak jsme mladého lachtana pojmenovali) poprvé všiml, právě se odhodlaně plížil k dlouhému pásu lesklé zelené chalupy natažené na písku, o níž se zřejmě domníval, že je to nějaký obrovský mořský had hrozící zkázou celé kolonii. S trochu přitroublým výrazem se k ní došoural a asi na metr od ní se zastavil a začichal. V té chvíli nazvedl mírný větřík konec chalupy, což byl zřejmě pohled tak děsivý, že se Osvald rychle obrátil, a co mu jen ploutve stačily, uháněl pryč. V bezpečné vzdálenosti se zastavil, ohlédl, ale vítr se mezitím ztišil a chalupa ležela úplně nehnutě. Osvald se k ní začal znovu ostražitě plížit, asi na dva metry od ní se zastavil a začichal, ale tlusté tělíčko se mu napínalo a třáslo strachy a byl připraven při sebemenším pohybu prchnout. Chalupa však nehnutě ležela na slunci a zářila jak nefritový náhrdelník. Osvald se k ní pomalu a opatrně blížil, skoro jako by našlapoval na těch velkých plochých končetinách po špičkách, a téměř nedýchal, jak napjatě čekal, co se stane. Chalupa se však pořád ještě nehýbala. Povzbuzen projevem takové zbabělosti se Osvald rozhodl, že jeho svatou povinností je zachránit kolonii před tímhle záludným nepřítelem, který by najednou mohl lachtany nečekaně napadnout. Chvilíčku směšně kolébal zadečkem ze strany na stranu, aby se pevně vzepřel ploutvemi v kamení, a pak se vyřítil proti chaluze. Ve svém bojovém zápalu trochu přestřelil a dopadl na nos, až se kolem rozlétly oblázky, ale v tlamičce pevně svíral velký kus chalupy. Posadil se, chalupa mu visela jak zelené kníry z obou stran tlamičky a tvářil se přímo blaženě, jak dokázal prvním výpadem úplně znemožnit nepřítele. Chvilí potrásal hlavou, až se mu chalupa plácala sem a tam, pak se ztěžka postavil na ploutve, vítězně se rozběhl po břehu, táhl z obou stran chaluhu za sebou a chvílemi prudce zatřásl hlavou, aby se přesvědčil, že nepřítel je skutečně mrtev. Čtvrt hodiny si takhle hrál s chaluhou, až z ní nezbylo nic než pár potrhaných

zbytečků. Pak sebou zcela vyčerpán plácl do oblázků, zbytky chaluhy obtočené kolem tělíčka jak břišní pás, a tvrdě usnul.

Za chvíli se probudil a rozpomněl se, že než ho tak upoutala chaluha, hledal vlastně maminku. A tak znovu nešikovně vstal a s žalostným bekotem se pustil po břehu. Ve všem tom zármutku zahlédl najednou racka, jak sedí docela blízko na oblázkovém břehu. Rázem na maminku zapomněl, usoudil, že by měl dát rackovi za vyučenou, rozhořčeně se vztyčil a energickými rumbovitými pohyby se k němu vrhl. Racek pozoroval koutkem jednoho chladného nepřátelského oka, jak si to k němu Osvald hrne. Osvald se sunul po oblázcích, trochu udýchaný, s výrazem pevného odhodlání v tváři, a racek ho ironicky pozoroval. Pokaždé když Osvald vyrazil, racek klidně poodstoupil stranou, udělal pár klidných krůčků na nohách spojených blanami a tvářil se jako profesionální matador uhýbající před zcela nezkušeným býkem. To se opakovalo čtyřikrát, až to racka přestalo bavit. Když po něm Osvald znovu vyrazil, roztáhl racek křídla, párkrát jimi lenivě mávl a přelétl přes pobřeží někam na klidnější místo.

Tak přišel Osvald o nenáviděného protivníka, najednou si znovu vzpomněl na maminku a vydal se ji s hlasitým bečením, hledat. Zamířil k nejpřecpanějšímu úseku kolonie, kde leželi na jedné hromadě samice i samci a spokojeně odpočívali. Osvald si to hrnul rovnou mezi nimi, spravedlivě dupal stejně po samicích jako po samcích, škrábal se jim po hřbetech, šlapal jim po ocasech a píchal je ploutvemi do očí. Zanechával za sebou řady rozrušených dospělých, které probudila z osvěžujícího spánku velká, oblázky pokrytá ploutev, zabodnutá do nejcitlivějšího místa na jejich těle. Jak si to takhle Osvald rázoval, objevil najednou samici, která ležela na zádech a vyhrívala si v slunečních paprscích cecíky, a usoudil, že nastala vhodná chvíle, aby se zastavil na svačinku. Právě uchopil jeden cecík a už z něj chtěl vysát životadárnou potravu, když vtom se samice probudila a pohlédla na něj. Jak byla ještě celá rozespálá, prohlížela si ho chvíli docela láskyplně, ale najednou si uvědomila, že nekrmí vlastního synáčka, ale nějakého cizího spratka, který se chtěl zadarmo přiživit. S rozrušeným zamručením se sehnula,

podstrčila mu čenich pod tlusté břicho a jediným rychlým trhnutím hlavy vymrštila Osvalda do vzduchu, až udělal pořádné salto a dopadl na hlavu spícího samce. Samce to nijak zvlášť nepobavilo a Osvald sebou musel pořádně hodit na těch svých ploutvičkách, aby unikl potrestání. S pevným odhodláním se prodíral dál přes horstva spících tuleňů. Když však přelézal zvlášť oblou samici, uklouzl a spadl na mladého samce, který spal vedle ní. Samec se posadil, rozhořčeně si odfrkl, a než stačil Osvald uprchnout, sklonil se a popadl ho do obrovské tlamy. Osvald mu nehybně visel z huby za zátylek a samec se rozhodoval, jak s ním nejvhodněji naložit. Konečně usoudil, že by malému uličníkovi neuškodila lekce v plavání, zamířil na svých ploutvích k moři a chudinka Osvald mu visel z tlamy jak zplihlá rukavice.

Často jsem se díval na samce, jak učí mláďata plavat, a byl to pohled tak děsivý, že mi přišlo Osvalda skoro líto. Samec se zastavil na kraji příboje a začal třást Osvaldem ze strany na stranu, až jsem byl přesvědčen, že mu zlomil vaz. Pak jím mrštil asi na sedm metrů do vln. Dlouho nebylo Osvalda vidět, ale konečně se vynořil, úpěnlivě se oháněl. ploutvemi a s prskáním a kašláním zoufale zamířil ke břehu. Samec však vlezl do vody, a než se Osvald dostal na mělčinu, znovu ho popadl za krk, podržel vždycky pět až deset vteřin pod vodou, pak ho pustil a Osvald se vyhoupl jak korek na hladinu a lapal po vzduchu. Když se to opakovalo asi počtvrté, byl už Osvald tak vyžděšený a vyčerpaný, že se pokusil napadnout otevřenou tlamičkou obrovské samcovo tělo a prskavě bojovně přitom vykřikoval. Dosáhl samozřejmě asi takového úspěchu jak čínský pudl, kdyby se pokusil napadnout slona. Samec prostě Osvalda vyzvedl, pořádně jím zatřepal, znovu ho hodil do moře a celý proces se opakoval nanovo. Když bylo jasné, že Osvald je už u konce svých sil a vůbec nemůže plavat, odnesl ho samec na mělčinu a nechal ho chvíli odpočinout, ale pozorně ho střežil, aby mu neutekl. Jen si Osvald trošičku oddechl, samec ho znovu popadl, hodil do moře a udělal mu další lekci. Trvala půl hodiny a jistě by se byla ještě protáhla nebýt toho, že přišel další samec, pustil se s Osvaldovým

instruktorem do křížku, a jak si to tak rozdávali na mělčině, úplně uvláčený a polepšený Osvald se vyškrábal co nejrychleji na břeh.

Takové lekce v plavání bylo vidět co chvíli, a vždycky jsem si při nich vytrpěl plno strachu, protože mi bylo líto vyděšených mláďat a navíc jsem se bál, že samci třeba svou péči přezřenou a nakonec některého žáka utopí. Mláďata však byla naštěstí odolné myslí i těla, takže surové lekce v plavání, přežila a žádnému z nich to zřejmě neuškodilo.

Dospělí lachtani prospali devadesát procent dne a jen mladí samci a samice se tu a tam odvážili do vody. Večer si však chodila zaplavat celá kolonie. Jak slunce klesalo níž a níž, začal se mezi zvířaty vzmáhat jakýsi neklid, samice se přesunuly ke kraji vody a nastával vodní balet. Nejprve se spustily do mělčiny asi tři samice a začaly pomalu, systematicky plavat sem a tam. Samec je chvíli přezíravě pozoroval, ale pak pozvedl obrovské tělo a začal si prorážet cestu příbojem jak mistr těžké váhy, když vstupuje do ringu. Pak se postavil, pozoroval štíhlé tvary svých žen a mořská pěna mu vytvářela na krku bílý límeček, jaké se nosívaly v alžbětinských dobách. Jeho ženy se všemožně snažily vlákat ho do hry, převracely se a otáčely ve vodě a kabátky se jim leskly a černaly v mořské vodě. Pak se samec najednou ponořil a jeho důstojná postava zmizela s překvapivou rychlostí a ladností pod vodou. Jen však vystrčil tupou hlavu s plochým nosem mezi manželky, celý výjev se rázem změnil. Až do té chvíle se jeho ženy pohybovaly docela zvolna, ladně kroutily těly na hladině i pod vodou, ale teď nabylo jejich dovádění docela nového tempa, semkly se všechny kolem samce a učinily z něj ohnisko svých her. Pohyby vláčnými, jako když teče olej, se otáčely nad ním i pod ním, takže samec připomínal silnější májku ozdobenou tenkými stuhami, povlávajícími a třepetajícími se kolem něj. Trůnil si tu s masivní hlavou a krkem vystrčeným z vody, nadřazeně a samolibě vzhlížel k obloze a jeho ženy kolem něj vířily, otáčely se a plavaly čím dál rychleji a snažily se ho upoutat. Konečně si přece jen dal říct, sklonil hlavu, otevřel tlamu a škádlivě kousl do jednoho z těch vířících těl. A to byl teprve signál k zahájení skutečného baletu.

Statné tělo samcovo i těla samiček, hbitá jako šípy, se propletla do lesklého černého copu, otáčela se a kroutila pod vodou a seskupovala se do nejladnějších a nejsložitějších tvarů jak lodní vlajka bičovaná větrem. Když se tak lachtani převraceli a točili vodou a zanechávali za sebou brázdu potřísněnou mořskou pěnou, co chvíli se něžně a láskyplně kousli, jemně a s citem, vlastnicky i poddajně. Příliv byl tak mírný, že se moře téměř nehnulo, ale lachtani si vytvořili svou vlastní malou mořskou scénérii – někdy vyklouzli z vody, že nezanechali sebemenší vlnku jindy se prudce vynořili z hlubin, až kolem bíle vykvetla pěna a lesklá těla se jim prohýbala ve vzduchu jak černé bumerangy, a pak se zas otočili a znovu se ponořili, tak hladce, že skoro nenarušili klidnou hladinu.

Čas od času se pokusil přidružit k dovádění některé té rodinné skupinky mladý nezadaný samec, ale v takové chvíli zapomněl starý ženáč rázem na všechny hry. Potopil se a náhle se vynořil na zpěněné hladině vedle mladého samce s chrčivým řevem, který spustil už pod vodou. Když byl mladý samec dost hbitý, rychle mu uhnul, starý po něm vyrazil nadarmo a dopadl na vodu s ohlušivou ránou, jako když vystřelí z děla. Ještě chvíli se rozléhal ten rámus po pobřeží a vracel se ozvěnou zpátky. Pak už šlo jenom o to, kdo se vzpomatuje první, mladý samec ze svého nezvyklého úhybu anebo starý z prudkého výpadu. Když se vzchopil nejdříve starý samec, popadl mladého za krk, váleli se a bili ve vodě, řvali na sebe a kousali se ve zpěněném přílivu. Samice kolem nich jen ladně plavaly a se zalíbením sledovaly průběh bitvy. Nakonec se mladý samec vytrhl ze surového sevření svého protivníka a vrhl se do vln, rozohněné pronásledován starým. Při plavání pod vodou měl mladý samec jistou výhodu, protože nebyl tak objemný, plaval proto rychleji a většinou se mu podařilo uniknout. Starý lachtan se pak důstojně vrátil k manželkám, dřepl si ve vodě, vznešeně zíral k obloze a ženy kolem něj kroužily, natahovaly se k němu z vody, nastavovaly mu špičaté obličejíky, aby je mohl políbit, a velkýma něžnýma očima ho sledovaly pohledy plnými vytržení, obdivu a lásky.

To už však slunce kleslo v růžovém, zeleném a zlatém západu a my se vraceli do tábora, třáslí se zimou skrčení nad ohněm a

nepřetržitý, mrazivě studený noční vítr k nám z dálky přinášel zvuky z lachtaní kolonie – křik, řev a šplíchání v černé ledové vodě kolem prázdného pobřeží.

KAPITOLA IV

MOHUTNÁ ZVÍŘATA

Nezůstávali pod vodou dlouho, nýbrž vyskočili znovu na břeh a dívali se za námi s nataženými krky a úžasně udiveným a zvědavým výrazem.

Charles Darwin: Cesta kolem světa

Lachtany jihoamerické jsem filmoval už asi deset dní a vůbec jsem se nemohl s těmi nádhernými a úchvatnými zvířaty rozloučit. Přesto jsem se však rozhodl, že bychom přece jen měli vyrazit a zkusit vypátrat rypouše sloní, ještě než začnou putovat k jihu a zmizí z poloostrova. Čtyři dny jsme pak projížděli křížem krážem celý poloostrov, pátrali po *elefanteriích* a viděli spousty divokých zvířat, jen rypouše sloní ne a ne najít.

Užasl jsem, kolik je na valdezském poloostrově nejrůznějších tvorů, a byl jsem jimi přímo nadšen. Když jsem si pomyslel, že jen pár kilometrů odtud se za úzkou šíjí rozkládají stakilometrové křovinaté krajiny, na nichž jsme cestou nespatrili jediného živého tvora, připadalo mi to až neuvěřitelné. Měl jsem skoro dojem, jako by tenhle poloostrov se svou úzkou šíjí tvořil jakýsi maličký svět sám pro sebe, kam se uchýlila veškerá divoká zvěř Chubutu a neměla už odtud úniku. Velmi bych si přál, aby argentinská vláda zřídila na celém poloostrově chráněné území, protože je k takovému účelu přímo určen. Jednak skýtá fantastický průsek patagonskou faunou, která je tu soustředěna na omezeném území a většinou se dá velmi snadno pozorovat. A za druhé by se celé to území dalo snadno a účinně kontrolovat, neboť je spojuje s pevninou jediná úzká šíje, kde by se dala zřídit malá kontrolní stanice a tak by se získal přehled, kdo sem přijíždí a zase odjíždí, a příroda by se ochránila před takzvanými »honci«, jakých je v každé zemi světa až dost a pokládají zřejmě za nejlepší povyražení prohánět v rychlých autech lamy nebo pokropit lachtaní samce dávkou kulí. Nijak by přitom nemuselo vadit, že

poloostrov je rozdělen na několik ovčích *estancií*. Jistě, farmáři střílejí guanaky a psy*, protože lamy guanako prý užírají pastvu, která je zapotřebí pro ovce, a psi jsou zase dost velcí, aby odnesli jehňata a kuřata. A přece jsem měl dojem, že na místech, kudy jsme projeli, je obou zmíněných zvířat dost, i když je majitelé *estancií* pronásledují. Určitě by stačilo, aby si pěstitelé ovcí počínali rozumně, a dala by se udržet zdravá rovnováha mezi domácími a divokými zvířaty. Kdyby byl Valdez co nejdříve prohlášen za chráněné území divokých zvířat a návštěvníkům zpřístupněna další území jižní Argentiny (což mi připadá nevyhnutelné), zbývalo by už jen vybudovat slušné silnice, aby se sem člověk vůbec dostal, a poloostrov by se jednou mohl stát opravdu vzácnou turistickou atrakcí.

Při pátrání po *elefanteríích* jsme projeli skoro celý poloostrov. Z ptáků jsme rozhodně nejčastěji viděli tinamy koroptví, což je buclatý ptáček, veliký asi jak liliputka, s peřím zbarveným bohatou škálou podzimních hnědů se zlatými, žlutými a krémovými tečkami a skvrnami, které se skládají do složitých překrásných vzorů. Líce má bledě krémové s dvěma černými pruhy nápadně vystupujícími na tomto světlém pozadí. Jeden se táhne od koutku oka ke krku a druhý od okraje zobáku ke krku. Na krku má pták protáhlou chocholku z tmavého peří, která se mu stáčí na hlavě jako pŕlměsíć. Oči má velké a tmavé a celý působí jaksi nevinně hystericky.

Tinamy koroptví jsme vídali všude kolem zdejších hrbolatých cest ve skupinkách po pěti až deseti. Byly až nepochopitelně krotké, klidně stály uprostřed silnice, udiveně se dívaly, jak se k nim blíží náš landrover, a ani se nenamáhaly pohnout, dokud jsme na dva tři metry od nich nezvolnili a nezahoukali. Potom natáhly krky a s hlavami skloněnými skoro k zemi, jak kdyby něco hledaly, odběhly do křoví. Léталy velmi nerady, a když jsem je chtěl přimět, aby se vznesly, musel jsem se za nimi rozběhnout houštím. Když měly pocit, že jsem jim nebezpečně blízko, nešťastně se zvedly k obloze. Léталy podivně a ztěžka, jako pták, který se nikdy pořádně nenaučil

* Jde zřejmě o psa Azarova (*Dusicyon azarae*), běžnou argentinskou psovitou šelmu, zhruba podobnou robustnější vysokonohé lišce. (Pozn. red.)

mávat křídly. Asi čtyřikrát nebo pětkrát se prudce rozmáchly křídly, pak chvíli klouzaly, dokud je tlustá těla nestrhla skoro až k zemi, pak zase několikrát divoce zamávaly křídly a popolétly o kus dál. Jak tak letěly, pronikal jim vítr křídly s podivným kvílivým zvukem, a když zamávaly křídly a rozlétly se pryč, klesal a stoupal ten zvuk jak tóny flétny. Rády sedávaly uprostřed silnice a myslím, že si v těch holých hlinitých cestách libovaly proto, že si tu mohly udělat nejlepší prашné lázně. Místy vyhloubily do té rezavé hlíny pořádné jámy a pak trpělivě čekaly ve skupinkách po třech či čtyřech, až na ně dojde řada, a jedna z hejna se zatím směšně provalovala a kopala v lázni a rozmachovala se křídly, aby si posypala tělo prachem.

Tihleti krásní, trochu přihlouplí ptáci hnízdí na zemi a myslím, že spolu se svými vejci a mláďaty patří k nejdůležitější potravě masožravých savců poloostrova, zejména psa Azarova, který je v této oblasti nejběžnějším škůdcem. Je to útlé, šedivé hezké zvířátko s neuvěřitelně štíhlýma, napohled křehkýma nohama. Loví zřejmě ve dne i v noci a vídali jsme je obvykle v párech. Často nám zčistajasna přeběhli přes cestu, když jsme ujížděli vozem. Chlupaté chvosty za nimi vlály jak pásy šedého dýmu, a když doběhli za silnici, prudce se zarazili, sedli si na bobek a pozorně si nás prohlíželi.

Jednou k nám přišla dvě taková štěňata na návštěvu do tábora jako naši první zvířecí hosté po oné lamě. Bylo asi pět ráno a já pozoroval ze svého lože pod zadní osou landroveru, jak se předjitřní obloha barví do zelena, a jako obvykle jsem sbíral všechnu odvahu, abych se odhodlal vylézt z teplých přikrývek a rozdělal oheň na snídani. Najednou se ze žlutého křoví nečekaně a tiše jak duchové vynořili dva psíci. Plížili se do tábora opatrně a spiklenecky jako dva školáci, když lezou do cizí zahrady, a co chvíli se zastavili a čichli si ranního větru. Naštěstí zrovna v té chvíli nikdo nechrápal. Mohu s klidným svědomím prohlásit, že nic nedokáže odradit divoká zvířata víc než tři ženy na zadním sedadle landroveru, z nichž každá chrápe v jiné tónině.

Když psíci obešli bez vyrušení celý tábor, trochu se osmělili. Došli až k popelu z našeho ohně, hluboce k němu přičichli a jeden druhého vystrašil hlasitým kýchnutím. Konečně se vzpamatovali ze

svého leknutí a pokračovali v bádání. Našli prázdnou krabičku od olejovek, chvilí se nad ní tiše handrkovali a pak ji čistě olízali. Jejich dalším objevem byla veliká role křiklavě růžového toaletního papíru, což byl jeden z mála přepychů našeho vybavení. Štěňata se nejdřív přesvědčila, že není k jídlu, a pak zjistila, že když rychle postrkují roli tlapkami, nádherně se rozvine. A tak tam ještě deset minut tančila a vířila na štíhlých nožkách, pohazovala si toaletním papírem, tu a tam ho kousek chytla do tlamičky, půvabně s ním vyskakovala a dopadala na zem s papírem složitě omotaným kolem krku a noh. Hrála si tak tiše a půvabně, že jsem je pozoroval úplně u vytržení, a hbitá tělíčka se jim výrazně odrážela od zelené oblohy, žlutě rozkvetlého křoví a růžového papíru. Tábor vypadal vesele jako při karnevalu, ale vtom kdosi v landroveru zívł. Štěňata leknutím strnula a jednomu zůstal viset z tlamičky kousek toaletního papíru. Zívnutí se ozvalo znovu, štěňata zmizela stejně tiše, jako se objevila, a na památku své návštěvy nám zanechala v táboře asi čtyřicet metrů růžového papíru, povlávajícího v mírném vánku.

Dalším tvorem, kterého jsme tu často pozorovali, je nandu, Darwinův pštros (*Pterocremia pennata*). Jsou to menší pštrosi než nandu v severní Argentině, jemněji stavění a zbarvením spíše perlově šedí.

Obvykle se pohybují v malých hejnech po pěti či šesti a mnohokrát jsme je zahlédli, jak probíhají houštím spolu se stádem lam guanako. Snad nejkrásnější pohled, který se nám na tomto poloostrově naskytl, byl na stádo šesti lam se třemi půvabnými, skořicově zbarvenými mlád'aty, jak pomalu klušou zlatými houštinami spolu se čtyřmi nandu, kteří si vedou hejno dvanácti ptáčat. Ptáčata byla vyparáděná v pruho vaných batolecích oblečcích, a když tak běžela pod dlouhýma nohama svých rodičů, vypadala jak malé tlusté vosy. Malá pštrosátka byla klidná a spořádaná jak děti na školní vycházce, zato lamí mlád'ata dováděla, nechtěla poslouchat a tančila mezi dospělými v ladných, odvážných a složitých skocích. Jedno z nich se pokusilo o skok tak komplikovaný, že vrazilo do dospělých, a za trest se mu dostalo tak řádného kopance, že dočista zkrotlo a mírně poklusávalo za matkou.

Když je nikdo nerušil, vykračovali si Darwinovi pštrosi přímo majestátně. Někdy jsme je však na silnici dohonili a tu rázem propadli úplnému zmatku. Místo aby zahrnuli do křoví, rozběhli se v neuspořádaném houfu dál po silnici a utíkali trochu strojeně jako profesionální fotbalisté. Když jsme je dojížděli s landroverem, rozběhli se ještě rychleji, sklonili dlouhé krky skoro až k zemi a při každém kroku vyhazovali nohy tak vysoko, že mít bradu, určitě by se do ní uhodili. Jednoho pštrosa jsem takhle hnal necelé dva metry před landroverem asi osm set metrů rychlostí čtyřicet až padesát kilometrů za hodinu. Když je člověk dlouho proháněl, došlo jim konečně, že v křoví by byli bezpečnější. Najednou vyrazili mnohem rychleji, ladným pohybem roztáhli křídla, s tanečním půvabem zahrnuli ze silnice a dlouhými skoky zmizeli v dálce.

Tito pštrosi, podobně jako nandu pampoví, mají společná hnízda, což znamená, že do jednoho hnízda klade vejce několik samiček. Hnízdo tvoří vlastně jen mělká rýha v zemi, vystlaná troškou suché trávy a několika větvičkami, a v jednom takovém hnízdě se najde i padesát vajec. Jak tomu bývá u pštrosů zvykem, zastane i u Darwinova nandu všechnu těžkou práci sameček – vysedí vejce, a když se mláďata vyklubou, pečuje o ně. Čerstvě snesená vejce mají vysoký lesk a pěknou zelenou barvu, ale na straně obrácené k slunci brzy vyblednou, nejprve do mdlé kropenaté zeleně, pak do žlutavá, potom do bledě modra a nakonec do běla. Nandu Darwinovi jsou tak plodní, že jejich vejce a do značné míry i mláďata tvoří důležitou složku potravy všech dravců na poloostrově.

Další živočich, který se tu velmi běžně vyskytuje a často jsme ho potkávali na silnicích, je *pinche* neboli pásovec štětinatý. Vídali jsme ho jak ve dne, tak v noci, ale nejspíš kvečeru v paprscích zapadajícího slunce, jak si to kluše sem a tam po povrchu silnice, energicky čenichá a vypadá jako nějaká podivná hračka natahovaná na klíček, protože drobné nožky se mu míhají tak rychle, že je pod krunýřem není skoro vidět. Pásovci jsou dost hustě porostlí dlouhými drsnými bílými chlupy, ale nezdálo se mi, že by jim to za zimních měsíců poskytovalo nějakou zvláštní ochranu. Nejspíš však v zimě přespávají, protože půda tu zamrzá do hloubky jednoho i dvou metrů

a stejně by nenašli nic k jídlu. Všichni, které jsme chytli, měli pod kůží silnou vrstvu tuku a bledě růžová, silně vrásčitá bříška vždycky přecpaná potravou. Živí se určitě hlavně brouky, jejich larvami a vejci i mláďaty na zemi hnízdících ptáků, jako jsou tinamy, i když občas je může potkat i nenadálé štěstí v podobě mrtvé ovce nebo lamy. Často jsme je zahlédli až na mořském břehu, jak čile pobíhají kolem čáry, kam nejvýše dosahuje příliv a v té chvíli mi připomínali malé tlusté plukovníky na pláži v Bournemouthu, když se jdou nadechnout zdravého ozónu. Pásovci mi však někdy tu iluzi pokazili, protože se najednou zastavili a dali si k svačince zdechlého kraba, což jsem u žádného plukovníka skutečně neviděl.

Pozorovat život všech těchto zvířat bylo nesmírně zajímavé, ale pořád ještě jsme se nedostávali k svému hlavnímu cíli, rypouši slonímu. Marně jsme prohledali rozsáhlý úsek pobřeží a začínal jsem se bát, že jsme přijeli pozdě a rypouši teď plují unášeni mořskými proudy na jih k Ohňové zemi a na Falklandské ostrovy. Když jsem už ztrácel naději, objevili jsme najednou *elefanterii*, o které nám nikdo neřekl, a to jen šťastnou náhodou. Přecházeli jsme zrovna po srázu a přibližně každých čtyři sta metrů jsme se zastavili a zkoumali pobřeží pod sebou, jestli tam někde nezahledneme známky života. Konečně jsme zabočili za malý ostroh a došli k zátoce, kde na pobřeží pod útesem leželo bez ladu a skladu množství balvanů. Některé byly tak velké, že jsme ze své pozorovatelný ani neviděli, jestli za nimi něco neleží, a když jsme hledali na útesu nejkratší cestu a objevili kamenitou stezičku vedoucí dolů ke břehu, rozhodli jsme se, že sejdemo na břeh a blíž to tu prozkoumáme.

Pobřeží pokrývaly jasné pestré oblázky a každý z těch kamínků byl tak naleštěný mořem, až překrásně svítil ve večerním slunci. Balvany, některé velké jak chata, ležely nazdařbůh poházené po břehu, šedé a světle hnědé. Mnohé z nich – i ty velice objemné – opracovalo moře a vítr do tak roztodivných tvarů, že se po nich nesmírně těžko lezlo, zvláště když jsme s sebou vlekli aparáty a různé vybavení. Protahovali jsme se mezi nimi, přelézali je, a když jsme konečně urazili kus cesty, chtěli jsme se trochu najíst. Vybrali jsme si tedy balvan utvářený jak přírodní lavička, posadili se a vybalili jídlo

a víno. V té chvíli jsem už věřil, že široko daleko není jediný rypouš, strašně mě to mrzelo a měl jsem na sebe dopal, že jsme se zdržovali tak dlouho u těch lachtanů.

»Třeba najdeme nějaké zítřa,« utěšovala mě Jacquie a podala mi obložený chléb, na kterém se usadilo snad tři čtvrtě patagonského prachu.

»Určitě ne,« řekl jsem, žlučovitě pohlížel na tu zvláštní potravu a odmítal všechny útechy. »Odtáhli už na jih. Vychovali mláďata a odstěhovali se. Kdybych se byl tak nezdržoval s těmi zatracenými lachtany, ještě jsme je třeba zastihli.«

»Můžeš si za to sám,« poznamenala Jacquie logicky. »Pořád jsem ti přece domlouvala, že už jsi na ty lachtany vyplýtvál filmu až dost, ale tys u nich mermomocí chtěl zůstat ještě aspoň den.«

»Já vím,« odpověděl jsem zasmušile. »Ale když oni byli tak nádherní a prostě jsem se od nich nedokázal odtrhnout.«

Marie se snažila aspoň trochu zachránit tragickou situaci, pozvedla láhev vína, a jak odhodila zátku, jeden ten velký, trochu protáhlý vejčitý balvan asi na čtyři metry od nás najednou zhluboka truchlivě vzdychl, otevřel ohromné mírné vlhké oči nejčernější barvy a poklidně si nás prohlížel.

Když se nám takhle ten sloní rypouš prozradil, naprosto jsme nechápali, jak jsme si ho vůbec mohli s něčím splést, a po chvíli nadšeného zkoumání jsme zjistili, že vlastně sedíme vedle dvanácti takových obrovitých zvířat, která si klidně vyspávala, zatímco my došli až k nim, posadili se a vybalili si jídlo jako nějací výletníci v Margatě. Úplně se podobali balvanům, mezi kterými leželi, a já se zamyslel, kolik takových skupin jsme asi při svém hledání přešli. Po všech těch dojmech, které jsme zažili při pozorování lachtanů, jsem čekal, že kolonie rypoušů bude mnohem veselejší a živější, a oni se tu zatím poklidně a líně vyvalovali na břehu a projevovali asi tolik čilosti jako zmožení návštěvníci tureckých lázní při partii šachu. Procházeli jsme mezi těmi obrovskými chrápajícími mrtvolami a bližším průzkumem zjistili, že z dvanácti zvířat jsou tři samci, šest samic a tři dost už odrostlá mláďata. Mláďata měřila asi dva metry a samice kolem čtyř až pěti metrů. Opravdu obrovití byli samci. Dva z

nich byli ještě mladí a ti měřili asi šest metrů a třetí byl docela už dospělý samec, přes sedm metrů dlouhý.

Tenhle samec byl velkolepé zvíře s obrovským sudovitým tělem a velkým bradavičnatým nosem jako horlivý piják džinu. Ležel na lesklých oblázcích jako hromada tmelu, chvílemi si hluboce vzdechl, až se mu čenich zatřásl jako rosol, a čas od času se přece jen trochu probral a hodil si jednou ploutví na záda hrst vlhkých oblázků. Až jsme žasli, s jak neochvějným klidem přijal náš vpád; přiblížili jsme se k němu skoro na metr, začali zaostřovat a fotografovat, a on jen otevřel oči, zasněně se na nás podíval a znovu tvrdě usnul.

Pro mě to byl úchvatný zážitek. Jsou lidé, kteří horečně touží spatřit alespoň jednou v životě šikmou věž v Pise, navštívit Benátky nebo zhlédnout Akropolis. Mým snem však bylo uvidět živého rypouše sloního v jeho přirozeném prostředí, a teď jsem ležel na oblázcích na metr a tři čtvrtě od jednoho takového rypouše, připomínajícího trochu nakynulý balvan. S chlebem v jedné ruce a se stopkami v druhé jsem sledoval jeho dech, který, je jednou z mnoha pozoruhodných zvláštností tohoto zvířete. Rypouš sloní dýchá pravidelně asi třicetkrát za pět minut a pak jistou dobu, asi pět až osm minut, nedýchá vůbec. Zřejmě mu to nesmírně pomáhá v moři, protože může vyplavat na hladinu, nadechnout se, potopit se pod vodu a na poměrně velmi dlouhou dobu zadržet dech, takže se vůbec mezitím nemusí vynořovat nad hladinu a znovu si naplnit plíce kyslíkem. Ležel jsem na dotek od toho gigantického úchvatného zvířete a ze samého nadšení jsem spustil o rypouších sloních úplnou přednášku.

»Je opravdu pozoruhodné, jak tvrdě spí. Jestlipak víte, že jeden přírodovědec si na takového rypouše lehl a ani ho tím neprobudil?«

Jacquie pohlédla na obrovské zvíře přede mnou.

»O takové potěšení bych moc nestála,« řekla.

»Samice zřejmě pohlavně dospívají až ve dvou letech. Tahle mláďata jsou třeba z letošního vrhu. To znamená, že letos ještě nebudou dost vyspělá, aby se mohla množit...«

»Z letošního vrhu?« přerušila mě užasle Jacquie. »Myslela jsem, že je jim asi rok.«

»Kdepak, budou jim tak čtyři měsíce nebo pět.«

»A jak jsou tedy velká při narození?“

»Asi poloviční.«

»Propána!« zvolala Jacquie procítěně. »Představte si porodit takového obra!«

»Tak vidíš,« řekl Jsem jí. »Přece jen je na tom někdo ještě hůř než ty.«

Rypouš si zhluboka srdceryvně vzdychl, jako by se mnou z duše souhlasil.

»Jestlipak víš, že střeva dospělého samce mohou měřit až dvaadvacet metrů?« zeptal jsem se.

»Ne, nevím,« odpověděla Jacquie. »A myslím, že by nám všem ty chleby chutnaly mnohem víc, kdyby sis další podrobnosti vnitřní anatomie rypoušů nechal pro sebe.«

»Myslел jsem, že tě to zajímá.«

»Zajímá,« řekla Jacquie. »Ale ne, když zrovna jím. Mnohem víc bych podobné informace ocenila po jídle.«

Jakmile jsem se vzpamatoval z neuvěřitelného objemu rypoušů sloních, rázem mě na nich zaujalo několik zvláštností. Především ovšem jejich směšné zadní končetiny. Lachtan jihoamerický má zadní končetiny dobře vyvinuté, takže se při pohybu z místa na místo může postavit »na všechny čtyři« a chodit téměř jako jiní savci. Rypouš sloní, příbuzný vlastně tuleňům, má zadní končetiny nepatrné a nejsou mu skoro k ničemu a navíc je vybaven nesmyslnými ploutvemi, které vypadají, jako kdyby měl přilepené k tělu dvě prázdné rukavice. Když se zvíře pohybuje, vyvíjejí všechnu hnací sílu přední ploutvové končetiny a masivní záda a je až k politování, jak pomalu a nemotorně se zvíře pohybuje.

Zbarvení se ve stádu dost různilo. Starý samec byl sytě a tmavě břidlicově šedý a na místech, kde se mu na tuhé kůži uchytila a rozrostla mořská chaluha, vkusně kropenatý zelenými tečkami. Mladí samci a samice byli také šedí, ale mnohem světlejší. Mláďata neměla jen holou kůži jako rodiče, ale všechna se honosila jemným kožíškem měsíčně bílé srsti, těsným, přiléhavým a měkoučkým jako plyš. Dospělí měli kůži poskládanou do tolika záhybů a vrásek, že

vypadali, jako by potřebovali pořádně vykrmit, aby se jim všechny ty záhyby vyplnily.

Zato mláďata byla kulat'oučká a lesklá, jakoby právě nafouknutá hustilkou, a působila dojmem, že by v jediném nestřeženém okamžiku mohla snadno vylétnout do vzduchu.

Při filmování nám tahle kolonie nedělala opravdu nejmenší těžkosti. Rypouši chtěli jen v jednom kuse spát. Celé hodiny se ani nehnuli a jen čas od času otevřeli a zavřeli při dýchání veliké nozdry a tu a tam si některý z nich hodil na záda pár oblázků. Protože se však na něm vůbec nepoznalo, že se k takovému činu chystá, trvalo mi dost dlouho, než jsem ho přitom dokázal nafilmovat. Chvilími se některý z nich ztěžka vrhl s pevně zavřenýma očima kupředu a zaryl se mohutným čenichem do oblázků jako buldozer. I když jsem všechny tyhle úkony nafilmoval, měl jsem přece jen pořád dojem, že se rypouši slonů moc nepředvedli, protože se opravdu jen málokdy hnuli a pohyb je ve filmu to nejdůležitější. Jednou z pozoruhodných zvláštností těchto zvířat je ohebnost páteře. Třebaže jsou tak obrovští a mají spoustu tuku, dokáží se prohnout jako luk, až se dotýkají hlavou zdviženého ocasu. Pořád jsem však nemohl vymyslet, jak je k něčemu takovému přimět, protože ustavičně jen leželi a projevovali asi tolik čilosti jako požívači opia. Konečně se nám to podařilo se starým samcem, a to docela prostou metodou – hodili jsme mu na ocas pár hrstí jemných oblázků. Při první hrsti se jenom nepatrně pohnul a zhluboka si vzdychl, ale ani neotevřel oči. Po druhé hrsti otevřel oči a s mírným úžasem se na nás zadíval. Po třetí hrsti pozvedl hlavu, stáhl čenich, až se mu svařtil jako tahací harmonika, rozevřel tlamu a syčivě zařval, načež se znovu svalil na štěrky, jakoby naprosto vyčerpan takovým úsilím, a tvrdě usnul.

Nakonec ho však naše bombardování přece jen dopálilo. Ne snad že by ho bolelo, ale snad každého by dokázalo rozčilit, kdyby se pokoušel usnout a někdo mu v jednom kuse házel na zadek spršku kamínků. Samec se najednou úplně probral, vztyčil se, až se prohnul do písmene J, hlavu vysoko zdviženou ve vzduchu, a vyražel zvláštní syčivý řev, který zněl spíš jak sykot hada a působil u tak obrovského savce prapodivně. Čtyřikrát se takto vztyčil, ale když viděl, že jeho

úsilí nikterak nepodlomilo naši morálku, zachoval se jako všichni rypouši, když už nevědí kudy kam – rozplakal se. Z očí se mu řinuly velké černé slzy a stékaly mu na líce. Spustil se celou svou délkou na šterk a začal popolézat jako obrovská housenka pozadu k moři, s nesmírným úsilím posunoval své tělo a tuk se mu přitom vlnil na zádech. Konečně s posledním žalostným zařváním a dalším přívalem slz zacouval do moře a o krk se mu v tříšti bílé pěny zlomila nejbližší vlna. Ostatní rypouši si najednou povšimli, že jejich pán a velitel zmizel, zneklidněli, zvedli hlavy a nejisté se na nás zadívali. Jedno z mláďat se vylekalo, rychle se začalo sunout k moři a po bílém obličejí mu kanuly slzy. Ostatní už to také nevydrželi a za chvíli putovalo k moři celé stádo jako houf obrovských červů za dobrým sýrem.

Smutně jsme sbalili svoje vybavení a pustili se vzhůru po útesu. Smutně proto, že právě skončil náš úkol a my si uvědomili, že musíme odjet z tohoto poloostrova a zanechat tu jeho nádhernou zvířenu, vrátit se do Buenos Aires a začít s další fází výpravy. Když jsme odcházeli po zšeřelé útesní stezce, zahlédli jsme ještě naposled starého rypoušího samce. Hlava se mu vynořila z vody a zaraženě nás sledoval tmavýma očima. Pak si odfrkl, hlasitým ozvučným frknutím, které se ozvěnou vracelo z okolních kopců a po kterém se mu ještě chvíli třásl čenich. Ještě jednou se na nás smutně podíval, pomalu klesl pod ledovou vodu a zmizel nám z očí.

ČÁST DRUHÁ

MÍSTNÍ ZVYKY

Letadlo rolovalo přes ztemnělé letiště k dvěma pásům diamantově zářících světel, mezi kterými se táhla startovací dráha. Pak zastavilo, naplno spustilo stroje, až jako by se v jeho kovovém těle na protest rozvzruly všechny kosti, a najednou se prudce rozjelo. Po obou stranách uháněla kolem nás světla kolem startovací dráhy, ale náhle jsme se zvedli, letadlo se trošičku kymácelo ze strany na stranu jak mírně podnapilá vlašťovka a stoupalo výš a výš. Za chvíli se pod námi rozesetřelo jak šachovnice různobarevných hvězd Buenos Aires. Odpoutal jsem se, zapálil si cigaretu, pohodlně se opřel v sedadle a začal se oddávat sladké malátnosti a omámení po všech těch brandy na rozloučenou. Konečně tedy odjíždím do míst, která jsem odedávna toužil vidět, do kraje s čarovným jménem Jujuy.

Po našem návratu z jihu začala Jacquie silně pociťovat následky autohavárie, kterou jsme prodělali brzy po příjezdu do Argentiny a při které byla jediná zraněna. Všechno to strašlivé kodrcání po patagonských silnicích a primitivní život, jaký jsme museli vést, také přispěly svým dílem a Jacquie trpěla tak nesnesitelnými bolestmi hlavy, že chvílemi až přestávala vidět. Bylo jasné, že nemůže pokračovat v cestě, a proto jsme se rozhodli, že ji pošleme do Anglie. Odjela před týdnem a výpravu jsem měl dokončit se Sofií. Zatímco Sofie zůstala v naší vilce se zahradou úplně přecpanou zvířaty a starala se o všechny přírůstky, vydal jsem se do Jujuy, abych se pokusil rozšířit ještě naše sběry.

Letadlo si tiše vrčelo nocí a já zatím podřimoval na sedadle a snažil se rozpomenout na všechno, co jsem věděl o Jujuy. Moc toho věru nebylo. Jujuy je severozápadní provincie Argentiny, z jedné strany ohraničená Bolívií a z druhé Chile. Je pozoruhodná v mnoha směrech, ale hlavně tím, že tvoří jakýsi tropický výběžek, vsunutý do Argentiny. Z jedné strany se tyčí bolivijské hory, z druhé podivná

vyprahlá provincie Salta a mezi nimi leží bujná tropická oblast Jujuy, která snese srovnání s nejkrásnějšími kraji Paraguaye a jižní Brazílie. Věděl jsem, že tu žije barvitá fantastická zvířena, která se trochu blíží fauně pamp a pastvin, a přesně o tahle zvířata jsem měl zájem. S blaženými myšlenkami na všechny skvostné exempláře jsem usnul, a zrovna se mi zdálo, že chytám do lasa zvlášť urputného jaguára, když tu mě najednou popadla za paži letuška a energicky mě probudila. Zřejmě jsme přistáli v, nějakém zapadlém hnízdě a všichni cestující museli vystoupit a počkat, než letadlo načerpá pohonné hmoty. Nikdy jsem zvlášť rád nelétal (leda malými letadýlky, kde z toho člověk alespoň něco má), a když mě tak ve dvě ráno zburcovali ze sladkého spánku a omámení po dobrém alkoholu a donutili mě, abych postával v maličkém baru, kde se nepodávalo nic lákavějšího než vystydlá káva, moc mi to na náladě nepřidalo. Sotva jsme směli nastoupit, honem jsem vlezl do letadla, usadil se ve svém sedadle a pokoušel se usnout.

Rázem jsem se však probudil, protože mi na paži dopadla jakási těžká váha, která mi v té chvíli připadala přinejmenším jak deset tun. Stěží jsem ruku vyprostil, abych úplně nepřišel o kosti, a rozezleně se podíval, kdo má to vyrušení na svědomí. Rozhořčený pohled jsem si však klidně mohl odpustit, protože vnitřek letadla byl osvětlen světýlky, která připomínala světlušky stížené anémií. Rozeznal jsem jen, že sousední sedadlo (až do té doby našťestí prázdné) je doslova zaplaveno ženou kolosálních rozměrů. Některé proporce se jí do sedadla ani nevešly a ty pak velkomyslně převalila ke mně.

»*Buenas noches*,« řekla mile a obdařila mě ve stejné míře vůní svého potu i parfému.

»*Buenas noches*,« zamumlal jsem, rychle zavřel oči a schoulil se na zbytek svého sedadla, abych ukončil rozhovor. Moje spolence se našťestí po výměně zdvořilostí uvelebila k spánku, ale ještě chvíli mručela, převracela se a zhluboka hlasitě vzdychala, až mi nejasně připomínala naše rypouše sloní. Po všem tom vrtění a mumlání konečně usnula a začala dlouze a zajímavě chrápat, jako když někdo pravidelně koulí po střeše z vlnitého plechu drobné brambory.

Všechn ten rámus mě spíš ukolébal, než vyrušil, a podařilo se mi také usnout.

Když jsem se probudil, bylo už světlo a pokradmu jsem si prohlédl svou společnici. Byla to, jak se říká, ženská udělaná, vážila určitě přes metrák. Své bujné tělo navlékla do žlutozeleného hedvábí a k tomu si vzala jasně červené střevíce, které jí teď ležely kus od nohou. Vlasy měla zářivě černé a po celé hlavě pečlivě upravené do malých kudrlinek a k dovršení vši parády si nasadila slaměný klobouk, ozdobený snad polovinou všeho ovoce a zeleniny, jaké skýtá Argentina. Toto úchvatné zahradnické dílo jí v noci sklouzlo z hlavy a v koketním úhlu spadalo přes jedno oko. Obličej měla kulatý a buclatý a oddělený od bujného poprsí celou záplavou brad. Ruce, jak jsem si všiml, držela upejpavě v klíně, a ačkoliv je měla zrudlé a upracované, byly překrásně utvářené, jak to často vídáme u tlustých lidí. Jak jsem si ji tak prohlížel, najednou hlasitě až ohlušivě vzdychla, otevřela velké, pomněnkově modré oči a rozhlédla se s prázdným výrazem v obličejí jak probouzející se nemluvně. Pak se zadívala na mě a nakynulý obličej se jí rozšířil do úsměvu, při kterém jí naskočilo po tvářích nesčetně dolíčků.

»*Buenos días, señor,*« řekla a pokývla hlavou.

»*Buenos días, señora,*« odpověděl jsem a rovněž jsem se vážně uklonil.

Moje spolucestující vylovila odkudsi zpod sedadla kabelku, velkou jak menší kajutní zavazadlo, a začala napravovat na svém obličejí všechny škody napáchané nočním spánkem. Pokud jsem si všiml, nebylo jich mnoho, protože měla plet' dokonalou jak okvětní plátek magnólie. Konečně se rozhodla, že udělala pro svou krásu až dost, odložila kabelku, rozmístila znovu po sedadle své mohutné tělo a zadívala se na mne jasnýma laskavýma očima. Byl jsem tak vklíněn do svého koutku, že mi stejně nezbyla možnost úniku.

»Kam cestujete, señore?« zeptala se.

»Do Jujuy, señoro,« odpověděl jsem.

»Ach, do Jujuy?« zvolala, otevřela tmavé oči a pozvedla obočí, jako by Jujuy bylo nejzajímavějším a nejžádoucnějším místem na světě.

»Nejste Němec?« zeptala se mě.

»Ne, Angličan.«

»Ach, Angličan!« zvolala znovu překvapeně a nadšeně, jako by na Angličanech bylo něco kdovíjak zvláštního.

Uvědomil jsem si, že už je načase, abych zasáhl do hovoru trochu aktivněji. »Vůbec nemluvíš španělsky,« vysvětloval jsem jí. »Jenom docela málo.«

»Ale vždyť mluvíte báječně,« zvolala, poplácala mě po koleně a pak to dovršila slovy: »Budu mluvit hodně pomalu, abyste mi rozuměl.«

Povzdechl jsem si a oddal se svému osudu; stejně mi ani nic jiného nezbylo, leda vyskočit z okna. Moje spolucestující zřejmě dospěla k názoru, že když umím tak málo španělsky, porozumím jí mnohem snáz, bude-li hodně křičet, takže teď sledovalo naši výměnu důvěrností celé letadlo. Ukázalo se, že se jmenuje Rosa Lillipampilová a jede za svým ženatým synem do Salty. Neviděla ho už tři roky a určitě je čeká bouřlivé shledání. Letěla také poprvé v životě letadlem a přímo dětinsky se z toho radovala. Co chvíli přerušila náš rozhovor hlasitým výkřikem, při němž sebou nervóznějším cestujícím leknutím trhli, naklonila se nade mnou, celého mne zavalila svým poprsím a parfémem a dívala se na nějaký zajímavý orientační bod, nad kterým jsme zrovna přelétali. Několikrát jsem jí nabídl, aby si se mnou vyměnila místo, ale nechtěla o tom ani slyšet. Letuška začala roznášet ranní kávu a tu se má sousedka honem přehrabovala v kabelce a chtěla platit, a když se dověděla, že občerstvení je zadarmo, radovala se tak nadšeně, jako by ten umouněný papírový pohárek s trochou necezené tekutiny byla přinejmenším číše šampaňského, uštědřená velkomyslnou leteckou společností. Za chvíli se rozsvítila červená světla na znamení, že znovu přistáváme v nějakém obskurním městečku, abychom tu natankovali pohonné hmoty, a já začal ze všech sil pomáhat své sousedce, která se pokoušela vtěsnat svůj enormní objem do záchranného pasu. Byl to nadlidský úkol a celým letadlem se co chvíli ozvalo veselé chichotání, protože i mou sousedku zřejmě naše společné úsilí rozveselilo.

»Víte,« vypravila ze sebe mezi záchvaty smíchu, »když člověk porodí osm dětí a ještě k tomu si rád pochutná, tak si postavu neuhlídá.«

Těsně než letadlo dosedlo na zem, se mi konečně podařilo dopnout jí pás.

Celí strnulí a pomačkaní jsme slezli na letištní plochu a já zjistil, že se má přítelkyně pohybuje půvabně a lehce jak obláček. Zřejmě se rozhodla, že jí budu dělat po celou cestu doprovod, a tak jsem jí s galantním starosvětským gestem nabídl rámě a ona je přijala se zářivým koketním úsměvem. Zavěšení jak milenci jsme kráčeli ke kavárničce, která samozřejmě nesměla chybět ani tady, a k záchodkům, vkusně zdobícím letiště. Tady mě moje dáma poplácala po paži, ujistila mne, že se moc dlouho nezdrží, odplula ke dveřím s nápisem »*Señoras*« a jen taktak jimi prošla.

Zatímco se tam zdržovala, využil jsem volné chvíle a prozkoumal velký keř, který rostl vedle kavárničky. Nebyl o nic větší než průměrná hortenzie, a přece jsem pouhou zběžnou prohlídkou objevil na jeho větvích a mezi listy patnáct různých druhů hmyzu a pět druhů pavouků. Bylo vidět, že se blížíme k tropické oblasti. Pak jsem náhle zahlédl svou velmi dávnou přítelkyni, kudlanku, která seděla na jednom listě, pohupovala se ze strany na stranu a rozhlížela se bledýma zlýma očima. Sundal jsem ji z jejího místečka a pustil ji, aby si vyšla nahoru po mé paži, když vtom se vrátila moje spolucestující. Hned si všimla, co jsem našel, a vykřikla, že při trochu příznivějším větru by ji bylo muselo být slyšet až v Buenos Aires. K mému překvapení však nevykřikla hrůzou, ale radostí, protože také kudlanku poznala.

»Čertovský koník!« zvolala nadšeně. »Když jsem byla malá, často jsme si s nimi hráli.«

Zaujalo mě to, protože jako dítě jsem žil v Řecku a tam jsem si také s kudlankami hrál a místní lidé jim rovněž říkali čertovští koníci. A tak jsme si asi deset minut hráli s kudlankou, pouštěli ji jeden druhému po paži a chechtali se přitom tak halasně, až si všichni ostatní cestující museli myslet, že nám přeskočilo. Konečně jsme zase posadili kudlanku na její keř a zastavili se na kávu, ale vtom

přišel jakýsi letištní úředník a s mnoha omluvnými gesty nám oznámil, že letadlo bude mít dvě hodiny zpoždění. Shromáždění cestující začali rozezleně vrčet. Nicméně, pokračoval úředník, dává letecká společnost k dispozici zvláštní autobus, který dopraví pasažéry do města a tam si mohou na její účet objednat, co je jim libo. Moje přítelkyně byla přímo unesena. Taková velkomyslnost! Taková laskavost! Pomohl jsem jí do autobusu, kodrcali jsme se po prašné silnici do města a zastavili u hotelu, který až kupodivu vypadal jak stará anglická stavba z viktoriánských dob.

Uvnitř byl hotel tak luxusní, že to mou dámu úplně nadchlo. Měl vysoké hnědé pilíře z falešného mramoru, celé řady květináčů s poněkud uschlými palmami, hejna číšníků, kteří vypadali jak velvyslanci na dovolené, a mozaiku stolků, rozestavených snad až k obzoru. Vedl jsem svou společnici k jednomu stolku, a ještě když jsem ji usazoval, úpěnlivě se mě držela za paži. Zřejmě nad vši tou nádherou úžasem oněměla, takže jsem svou lámanou španělštinou objednal sám různé pochoutky od jednoho z těch velvyslanců, který se zřejmě od svého posledního diplomatického poslání neholil. Pod vlivem pěti velkých šálků kávy se šlehačkou, talíře horkých *medialun*, šesti šlehačkových kousků a čtvrt kila hroznového vína ztratila konečně má společnice ostych před tím překrásným hotelem, a dokonce nařídila jednomu z velvyslanců, aby jí přinesl další talířek na semínka z hroznů.

Když jsme se už najedli zadarmo až dost, vyšli jsme k autobusu. Řidič seděl na blatníku a zadumaně se šťoural sirkou v zubech. Zeptali jsme se ho, jestli se už můžeme vrátit na letiště. Podíval se na nás s očividným znechucením.

»*Media hora*,« odpověděl a znovu usilovně pátral ve vykotlané stoličce, jako by doufal, že tam objeví bohaté naleziště nějakého vzácného nerostu, možná i uranu.

Vyšli jsme si tedy s mou přítelkyní do města, abychom nějak utloukli čas. Byla nadšená, že může provázet opravdického cizince, a všechno mi ukazovala a vysvětlovala. Tohle je obuvnictví; všiml jste si přece, že tam měli za výlohou boty, tak to opravdu bylo obuvnictví. Tohle je zahrada a v té se pěstují květiny. A tohle zvíře,

uvázané ke stromu, je osel. Ach, podívejme se, tamhle je lékárna, tam si kupují lidé léky, když jim není dobře. Vůbec nevnímala chodce, kteří se prodírali kolem nás, mermomocí chtěla chvíli postát před lékárnou a předváděla mi tak realisticky nejružnější neduhy, až jsem se bál, že jestli se toto město pyšní zdravotnickými vymoženostmi, určitě někdo zavolá sanitku. Každopádně to byla moc krásná vycházka a litoval jsem, když jsme zase museli nastoupit do autobusu a vrátit se na letiště.

Jen jsme dosedli do letadla, čekal nás znovu herkulovský úkol, protože jsme museli mou společnici připoutat a později, při posledním mezipřistání, zase odpoutat. Až do té doby jsme letěli nad typickou pampou, přerušovanou jen tu a tam skupinkou nízkých kopečků, ale většinou se pod námi prostírala plochá bezvýrazná krajina. Teď se však pod námi objevovalo víc a víc kopců, pořád vyšších a vyšších, porostlých křovím a obrovitými kaktusy, které vypadaly jak velké zelené surrealistické svícny. A najednou jsme vlétli do vzdušných děr.

První byla pořádně hluboká, a jak se letadlo řítilo dolů, měl jsem strašlivý pocit, že mi žaludek zůstal ve výšce, několik desítek metrů nade mnou. Moje společnice mi právě vykládala jakousi složitou a mně zcela nepochopitelnou historku o svém vzdáleném bratranci, a najednou otevřela pusku a zaječela tak pronikavě, že vyděsila celé letadlo. Pak se k mé úlevě klokotavě a šťastně rozesmála.

»Copak to bylo?« zeptala se mne.

Seč jsem nedostatečnou španělštinou dokázal, vysvětlil jsem jí záhadu vzdušných děr a doufám, že se mi podařilo zasvětit ji alespoň v podstatě do tohoto jevu. Rázem zapoměla na bratrance a radostně čekala na další vzdušnou díru, protože jak mi vysvětlila, na tu první nebyla dost připravená, takže ji náležitě nevychutnala. Dostalo se jí brzy odměny v ukázce opravdu velkolepé a přivítala ji radostným rykem a záplavou nadšeného smíchu. Připomínala děcko na houpačce a přijímala to všechno jak zvláštní potěšení, které jí připravila, podobně jako ty nedávné hody, letecká společnost. Všiml jsem si však, že ostatní cestující zdaleka neberou vzdušné díry tak lehkomyšlně a otáčejí se po mé tlusté přítelkyni s rozezlenými

tvářemi, které rychle nabývají výrazně zelené barvy. Letěli jsme nad pořád vyššími a vyššími vrchy a letadlo co chvíli prudce spadalo dolů a zase vylétalo nahoru jak porouchaný výtah. Pán, sedící za uličkou, zezelenal do odstínu, o němž bych byl opravdu nikdy netušil, že je ho lidská pleť schopna. Mé přítelkyni to také neušlo a probudil se v ní vřelý soucit. Naklonila se přes uličku.

»Vám není dobře, seňore?« zeptala se.

Pán němě přikývl.

»I vy chudáčku,« zvolala, zalovila v kabelce, vytáhla sáček lepkavých, pronikavě vonících bonbónů a hodila mu jej.

»Ty jsou moc dobré proti zvracení,« prohlásila. »Vezměte si jeden.«

Ubohý pán se podíval na strašnou slepeními v sáčku a prudce zavrtěl hlavou. Moje přítelkyně pokrčila rameny, soucitné se na něj podívala a vstrčila si tři bonbóny do úst. Jak je tak vehementně cucala, všimla si najednou něčeho, co až dosud uniklo jejímu bystrozraku, hnědého papírového sáčku, upevněného zezadu na sedadle před námi. Vytáhla jej a zvědavě nakoukla dovnitř, zřejmě v naději, že se tam skrývá další skvostný dar laskavé letecké společnosti.

»Nač to je?« zeptala se hlasitě.

Vysvětlil jsem jí, k čemu je takový sáček dobrý. Držela si ho před sebou a se zájmem si ho prohlížela.

»Musím říct,« prohlásila potom, »že kdyby mně se udělalo zle, potřebovala bych *něco mnohem většího*.«

Pán za uličkou pohlédl na její oblé tvary a potom na malý hnědý sáček, a když si vybavil její slova, úplně ho to dorazilo. Zoufale popadl sáček před sebou a zabořil do něj obličej.

Když letadlo konečně přistálo, byli jsme s mou přítelkyní jediní, kdo nevypadali, jako by právě prošli hurikánem. V letištní hale na ni čekal její syn, příjemný muž stejných tvarů jak maminka. S pronikavým křikem se k sobě rozběhli a objali se, až se jim při tom nárazu rozvlnil všechen tuk. Když se vzpamatovali, moje spolucestující mě představila a vyprávěla, jak jsem o ni pečoval *en route*. Po řidiči, který mi měl přijet naproti, nebylo nikde ani potuchy

a všichni Lillipampilovi (syn, žena, tři děti a babička) běhali po letišti jako lovečtí psi, dokud ho nevypátrali. Doprovodili mě k autu, objali mě, srdečně mě zvali, abych je určitě navštívil, až přijedu do Salty, a když jsem odjížděl do Galileguy, kde jsem měl bydlet, seskupila se celá ta sádelnatá rodina na letišti a bujaře za mnou mávala. V Argentině to opravdu někdy s laskavostí až přehánějí a po bouřlivých objetích celé Lillipampilovy rodiny mě bolely snad všechny kosti v těle. Dal jsem šoferovi cigaretu, sám jsem si taky jednu zapálil, opřel se o sedadlo a zavřel oči. Měl jsem pocit, že si opravdu zasloužím aspoň chvíličku klidu.

KAPITOLA V

JUJUY

Půvab travin, nevídanost cizopasných rostlin, krása květin, lesklá zeleň listoví, ale především ta bujnost všeho rostlinstva mne naplňovaly obdivem.

Charles Darwin: Cesta kolem světa

Calilegua byla dříve především oblastí cukrové třtiny, ale teď se tu pěstovala i spousta tropických druhů ovoce pro Buenos Aires. Byla to rovina obklopená půlměsícem hor, porostlých hustým tropickým pralesem. Až jsem užasl, jak znenadání jsme narazili na tuto bujnou vegetaci. Vyjeli jsme z letiště a první hodinu anebo i trochu déle jsme ujížděli vyprahlou krajinou větrem zpola rozrušených kopců, vysušenou sluncem, porostlou křovím a místy tečkovanou velkými opuchlými kmeny stromů *palo borracho*, které měly kůru tak hustě porostlou ostny jak ježek záda. Tu a tam se tyčil k obloze jeden z obrovských kaktusů, vysoký až sedm metrů a zdobený zvláštními ohnutými větvemi. I jeho větve byly trnité a nepřátelské. Pak jsme párkrát prudce zahnuli, sjeli z kopce, zabočili do údolí Calileguy a rostlinstvo kolem se změnilo tak náhle, až mě to udeřilo do očí. Všechno se skvělo sytou tropickou zelení, která měla nesčeteně odstínů a některé z nich tak výrazné, že ve srovnání s nimi by musela zeleň anglické krajiny působit úplně šedivě. A vtom, snad abych si uvědomil, že jsem už opravdu zase v tropech, přelétlo přes cestu malé hejno papoušků a se švitořením nám zatřepetalo křídly nad hlavou. Brzy nato jsme přešli kolem skupinky Indiánů, oblečených v rozedraných košilích a kalhotách a s obrovskými slamáky na hlavách. Byli malí a podsadití, s mongolskými rysy a očima jako trnky. Když jsme je míjeli, zvědavě se dívali po autu. Žil jsem tak dlouho mezi Evropany a v rovinaté krajině pamp a Patagonie, že na mě Indiáni, papoušci i sytá zeleň všude kolem zapůsobili stejně jak víno.

Za chvíli řidič zpomalil a odbočil z hlavní silnice na hrbatou cestu, po obou stranách hustě lemovanou neproniknutelnými trsy obrovitého bambusu, který měl stvolý silné i jako mužské stehno a byl bledě medově zbarvený se zelenými pruhy. Dlouhé stvolý se mu ladně skláněly nad silnicí a nahoře se tak hustě proplétaly svými chvějícími se zelenými listy, že silnice pod nimi byla temná a já měl pocit, jako bychom projížděli chrámovou lodí. Když jsme ujížděli po cestě plné výmolů, kmitalo a prozařovalo mezi obrovskými stvolý sluneční světlo a já slyšel i v hluku motoru zvláštní nářek a vrzání, jaké vydává bambus pohupující se ve větru. Za chvíli jsme dojeli k vile, téměř ukryté v divoké spleti květin a lián, a tady auto zastavilo. Vyšla mě uvítat Joan Lettová, která mě se svým manželem Charlesem pozvala do Calileguy, zavedla mě dovnitř a nabídla mi šálek kávy. Po té dlouhé cestě mi přišel náramně k chuti. Zanedlouho se vrátil z práce Charles, seděli jsme všichni na balkóně pod indigově modrou večerní oblohou a rozmlouvali o mých plánech.

Ať jsem přijel kam chtěl, vždycky jsem se přesvědčil, že kde je kraj dost hustě obydlený, dá se většina běžné místní fauny získat docela snadno, protože lidé si chovají zvířata buď pro potěšení, nebo si je drží tak dlouho, dokud dost nevyrostou a nedají se sníst. Člověk proto nikdy neudělá chybu, když nejdřív obejde všechny ranče a vesnice v okolí a skoupí, co se dá. Pak teprve přehlédne sbírky a snaží se vlastními silami doplnit mezery (což jsou obvykle vzácná zvířata). Když jsme tak seděli a kostky ledu nám melodicky cinkaly v džinu s tonikem, vysvětlil jsem svou filozofii Charlesovi, ale ten se mnou k mému údivu nesouhlasil. Nevěřil, že by Indiáni v Calilegue chovali nějaká zajímavější zvířata, leda snad obyčejné kočky, psy a drůbež.

Slíbil mi však, že druhý den vyšle jednoho ze svých inteligentnějších pomocníků do vsi, aby se všude přeptal, a dá mi vědět, co zjistil. Uléhal jsem posílen džinem, ale v pochmurných obavách, že jsem sem snad neměl vůbec jezdit. Nepotěšil mě ani tichý zpěv cikád na zahradě a obrovské třepetavé hvězdy, které mi připomínaly, že už jsem zase v tropech.

Druhý den ráno všechno vypadalo veseleji. Po snídani jsem zašel do zahrady a sledoval, jak hejno zlatých, modrých a stříbrných motýlů upíjí z rudých květů jednoho keře, když vtom se dostavil Luna. Už jak přicházel bambusovou uličkou, jsem ho slyšel, jak zpívá příjemným tenorem, a když došel k brance, přestal zpívat, zatleskal, jak je v Jižní Americe při příchodu do cizího domu zvykem, otevřel branku a přikročil za mnou k mému keři a motýlům. Byl drobné postavy, vysoký asi metr šedesát a štíhlý jak čtrnáctiletý chlapec. Měl hezký, snad až příliš hubený obličej, velké tmavé oči a černé, krátce sestřižené vlasy. Podal mi ruku, která působila stejně křehce jako ti motýli kolem.

»Señor Durrell?« zeptal se.

»Ano,« odpověděl jsem a opatrně mu potřásl rukou, abych mu ji neulomil v zápěstí.

»Já jsem Luna,« řekl, jako by se tím vysvětlovalo vše.

»Posílá vás señor Lett?« zeptal jsem se.

»Si, si,« odpověděl a podmanivě se na mě usmál.

Oba jsme stáli, dívali se, jak motýli poletují kolem rudých květů, a já jsem si marně skládal v hlavě obstojnou španělskou větu.

»¿Qué lindos!« řekl Luna a ukázal na motýly, »*que bichos más lindos!*«

»Si,« odpověděl jsem. Následovalo delší mlčení a oba jsme se na sebe přátelsky usmívali.

»Nemluvíte anglicky?« zeptal jsem se s jistou nadějí.

»Ne, jen velmi malý,« odpověděl Luna, rozpráhl paže a mírně se usmál, jako by se omlouval za tu strašlivou mezeru ve svém vzdělání.

Bylo jasné, že vládne mým jazykem asi tak stejně jako já jeho. Později se ukázalo, že tomu tak doopravdy je. Oba jsme dokázali sledovat v druhém jazyce docela složité rozhovory, ale když jsme měli promluvit, nedostali jsme ze sebe víc než řetěz několika ngramatických podstatných jmen a sloves.

»Vy... já... jít k Helmut,« navrhl náhle Luna a mávl jemnou rukou.

Souhlasil jsem s ním a lámal si hlavu, co helmut asi je; jakživ jsem to slovo neslyšel a mohlo znamenat cokoliv od nového typu tryskového letadla až po nejhorší noční klub. Byl jsem však ochoten vyzkoušet všechno, zvlášť kdyby se ukázalo, že jde o noční klub. Zamířili jsme rytmicky vrzající, praskající, úpějící a sténající bambusovou uličkou a došli k rozložitému trávníku, porostlému obrovitými palmami, které měly kmeny pokryté epifytními rostlinami a orchidejemi. Prošli jsme palmami k dlouhému úzkému stavení z červených cihel a kolem nás poletovali a vířili kolibříci, oslnivě zářící a s jemným leskem, jaký vidáme na mýdlových měňavých bublinkách. Luna mě zavedl dveřmi s lehkým závěsem do prostorné chladné jídelny, kde seděl docela sám v čele dlouhého stolu asi třicetiletý muž a s chutí si pochutnával na snídani. Měl vlasy světlé jako obilí, živé modré oči a zarudlý veselý obličej s pevnou pletí. Když jsme vstoupili, vzhlédl a široce, uličnický se na nás ušklíbl.

»Helmut,« řekl Luna a ukázal na toho člověka, jako kdyby se mu povedl zvlášť náročný kouzelnický trik. Helmut vstal od stolu a podával mi velkou pihovatou ruku.

»Ahoj,« řekl a div mi tou svou prackou nerozdrtil ruku. »Já jsem Helmut. Chcete se posadit a trochu se nasnídat, jo?«

Vysvětlil jsem mu, že jsem už snídal, a Helmut se vrátil ke stolu, mezi jídlem na mne mluvil a Luna se usadil na druhém konci, malátně sklesl do židle a tiše si pobrukoval.

»Charles povídal, že chcete zvířata, jo?« řekl Helmut. »No, my tady o zvířatech zrovna moc nevíme. Nahoře v horách se samozřejmě zvířata najdou, ale co seženete po vesnicích, to nevím. Myslím, že moc ne. Ale až se najím, tak se pojedem trochu porozhlédnout.«

Když se Helmut mrzutě přesvědčil, že už mu na stole nezbylo vůbec nic k jídlu, vyhnal Lunu a mě do svého stejšnu, nacpal nás dovnitř a rozjel se dolů do vsi po prašných vymletých silnicích, které první déšť určitě změnil v mazlavé bláto.

Vesnice byla docela typická, shluk malých chatrčí, postavených z nerovných odřezků z nedaleké pily a pěkně obílených. Každá z nich stála na maličkém pozemku obehnaném bambusovým plotem,

některé zahrádky byly přecpané podivuhodnou směsicí starých konzerv, konvic a rozbitých sudů a ze všech těch nádob vyrůstalo plno květin. Od silnice oddělovaly tyhle »zahrady« příkopy plné bahnité vody a přes ně vedly k zahradním brankám chatrné můstky z neuměle sbitých větví. U jedné takové chatrče Helmut zastavil a zvědavě se zadíval do divoké spleti červeně rozkvetlých granátovníků, které tu zarůstaly celou zahrádku.

»Myslím, že jsem tu nedávno viděl papouška,« vysvětloval mi.

Vystoupili jsme ze stejšnu a přešli po vratkém můstku k bambusové brance. Tady jsme zatleskali a trpělivě čekali. Z chatrče se ve chvíli vyřítil houf čokoládově hnědých dětí, otrhaných, ale čistě oblečených, sešikoval se jak armáda bránící svoje území, pozoroval nás černýma očima a každé to dítě bez výjimky si přitom zuřivě cucalo palec. Za nimi vyšla jejich matka, drobná, dost hezká Indiánka s plachým úsměvem.

»*Entren, señores, entren,*« volala na nás a ukazovala do zahrady.

Vešli jsme, Luna se příkrčil a potichu cosi vysvětloval užaslým dětem a Helmut se blahovonně a laskavě usmál na ženu.

»Tenhle señor,« řekl a pevně mě popadl za rameno, abych mu snad najednou neutekl, »tenhle señor se zajímá o *bichos*, o živé *bichos*, víte? Když jsem šel tuhle kolem vás, všiml jsem si, že máte papouška, úplně obyčejnského šeredného papouška, který se určitě seňorovi nebude líbit. Přesto pokládám za svou povinnost mu ho ukázat, i když nemá nejmenší cenu.« Žena se naježila.

»Náhodou je to moc krásný papoušek,« zvolala pronikavě a rozhořčeně. »Moc krásný papoušek a ještě k tomu vzácný! Je až seshora z hor.«

»Nesmysl,« řekl Helmut pevně. »Viděl jsem na trhu v Jujuy spoustu takových papoušků a byli tak obyčejní, že tam trhovci měli co dělat, aby se jich vůbec zbavili. Tenhle je určitě zrovna takový.«

»Señor se mylí,« řekla žena. »Je to moc vzácný papoušek, krásný a krotký.«

»Podle mě žádnou krásu nepobral,« řekl Helmut a povzneseně dodal: »A pokud jde o jeho chování, tak tady seňorovi je úplně jedno, jestli je krotký anebo divoký jak puma.«

Cítil jsem, že je načase, abych do jednání zasáhl.

»Poslyš... Helmute,« hlesl jsem nesměle.

»Co je?« zeptal se Helmut a blýskl po mně modrýma, bojovně rozpálenýma očima.

»Nechci se do toho plést, ale nemyslíš, že než začneme smlouvat, měl bych se na toho ptáka podívat? Může být docela obyčejný, anebo taky velmi vzácný.«

»Máš pravdu,« řekl Helmut, zaujat tak originálním nápadem. »Dobrá, podíváme se na něj.«

Otočil se a přísně si ženu změřil.

»Kde máte toho mizerného papouška?« zeptal se.

Žena mlčky ukázala za moje levé rameno, a když jsem se otočil, zjistil jsem, že papoušek klidně sedí asi na metr od nás v zeleném listí granátovníku a se zájmem sleduje naše handrkování. Jen jsem ho uviděl, věděl jsem, že ho musím dostat, protože to byl opravdu velice vzácný amazoňan, v evropských sbírkách přinejmenším velmi neobvyklý. Byl na amazoňana trochu malý, peří měl barvy sytě zelené trávy, tu a tam s víc než žlutým odstínem, kolem očí čisté bílé kruhy a celé čelo šarlatově rudé. Na nohou, kde mu končilo opeření, jako by měl oranžové kamaše. Toužebně jsem si ho prohlížel. Pak jsem se pokusil aspoň na chvíli, zaplašit svůj dychtivý výraz, obrátil jsem se k Helmutovi a s pracnou lhostejností, která ženu určitě ani na chvíli neoklamala, jsem pokrčil rameny. »Je to ohromně vzácný papoušek,« řekl jsem a snažil se vložit do svého tónu co nejvíc znechucení. »Musím ho mít.«

»Vidíte?« znovu zaútočil Helmut. »Tady señor říká, že je to docela obyčejný papoušek a že už má takových v Buenos Aires šest.«

Žena si nás oba s hlubokým podezřením prohlížela. Snažil jsem se tvářit jak člověk, který má šest amazoňanů a o žádného už zvlášť nestojí. Žena zaváhala a pak vynesla poslední trumf.

»Jenže tenhleten mluví!« řekla vítězoslavně.

»Señorovi je úplně jedno, jestli mu papoušci mluví, anebo ne,« vyrazil rychle do protiútoků Helmut. Všichni jsme teď pokročili k

papouškovi a stáli v kruhu pod jeho větví. Papoušek na nás lhostejně shlížel.

»*Blanco, Blanco,*« promlouvala na něj žena sladce. »¿*Como te vas, Blanco?*«

»Dáme vám za něj třicet pesů,« navrhl Helmut.

»Dvě stě pesů,« žádala žena. »Za papouška, co mluví, není dvě stě pesos nijak moc.«

»Nesmysl,« řekl Helmut. »Jak ale vůbec víme, že mluví? Vždyť ještě nic neřekl.«

»Blanco, Blanco,« lákala žena zoufale papouška. »Promluv na mamu... promluv, Blanco.«

Blanco si nás všechny uvážlivě prohlížel.

»Padesát pesů, a to už je za papouška, co nechce mluvit, jmění,« řekl Helmut.

»*Madre de Dios,* ale vždyť on mluví od rána do večera,« bědovala žena a div se nerozplakala. »Říká báječné věci... jakživ jsem neslyšela, aby papoušek tak krásně mluvil.«

»Padesát pesů, a buď si je vemte, nebo jdem,« řekl Helmut rázně.

»Blanco, Blanco, promluv,« naříkala žena. »Řekni těm seňorům něco... prosím tě.«

Papoušek si s jemným hedvábným zašustěním načechrál peříčka, naklonil hlavu ke straně a promluvil.

»*Hijo de puta,*« řekl pomalu a zřetelně.

Žena zůstala stát jak bleskem zasažená a zděšením otevřela ústa, jako by nemohla za svět uvěřit, že ji její miláček takhle zradil. Helmut si zhluboka vzdychl, neboť věděl, že bitva je vyhraná. Pomalu a zlověstně se otočil k nešťastnici.

»No tohle!« zasyčel jako zlosyn v melodramatu. »No tohle! Takhle tedy podle vás má mluvit papoušek, co?«

»Ale seňore...« bránila se žena chabě.

»Dost už!« zarazil je Helmut. »Slyšeli jsme už přespříliš! Přivedu k vám do domu cizího pána, který je tak hodný, že vám chce pomoci a zaplatit vám za úplně bezcenného ptáka peníze, které nutně potřebujete. A jak vy se zachováte? Snažíte se ho ošidit a napovídat mu, že ten pták mluví, jen abyste z něj vyzískala víc.«

»Ale vždyť mluvívá,« namítla žena slabě.

»Jistě, ale co povídá?« zasyčel Helmut. Odmlčel se, napřímil se v celé své výšce, zhluboka se nadechl a zařval:

»Nadává tomuhle dobromyslnému laskavému seňorovi, že je z čubky syn!«

Žena sklopila oči a rozpačitě se přehrabovala bosýma nohama v prachu. Byla poražena a uvědomovala si to.

»Když se teď seňor přesvědčil, jak odporná slova jste naučila svého papouška, asi ho ani nebude chtít,« pokračoval Helmut. »Podle mne přece nemíní nabízet padesát pesů za ptáka, který urazil nejen jeho, ale i jeho matku.«

Žena na mne rychle pohlédla a dál si zamyšleně prohlížela prsty od nohou. Helmut se ke mně obrátil.

»Máme ji v hrsti!« řekl mi naléhavě. »Jenom se musíš tvářit trochu uraženě.«

»Ale já jsem uražený,« řekl jsem a snažil jsem se tvářit co nejdotčeněji, i když jsem měl co dělat, abych se nahlas nerozesmál. »Jakživ za všechna ta léta, co už mě ze všech stran lidi urážejí, mě nikdo takhle neurazil.«

»Jde ti to docela dobře,« řekl Helmut a vztáhl ke mně ruce, jako by mě prosil, abych si alespoň trochu dal říct. »A teď jako trošičku ustup.«

Snažil jsem se tvářit přísně, leč milostivě, jako nějaký mrzutý svatý, jaké vídáme na ikonách.

»Dobrá,« řekl jsem váhavě, »ale jen protentokrát. Říkal jsi padesát pesů?«

»Ano,« odpověděl Helmut, a když jsem vytahoval peněženku, obrátil se znovu k ženě. »Seňor je přímo ztělesněním laskavosti, a proto vám urážku promíjí. Zaplatí vám těch padesát pesů, co po něm ve své hamižnosti žádáte.«

Žena se rozzářila. Zaplatil jsem jí ušmudlanými bankovkami a přistoupil k papouškovi. Zamyšleně si mě prohlížel. Natáhl jsem k němu prst, papoušek si na něj vážně přesedl a vyšplhal mi po paži na rameno. Pak se zastavil, spiklenecky se na mě podíval a řekl docela jasně a hlasitě:

»¿Como vas, como vas, qué tal?« Nato se lotrovsky zachechtal.

»Pojď,« řekl Helmut, do kterého vjela po všem tom smlouvání nová energie. »Podíváme se, co by se ještě dalo kde sehnat.«

Uklonili jsme se ženě a žena se uklonila nám. Když jsme za sebou zavírali bambusovou branku a nasedali do auta, Blanco se mi ještě obrátil na rameni a na rozloučenou vypálil poslední ránu.

»*Estúpido!*« zavolal na svou bývalou majitelku, »*muy estúpido.*«

»Ten papoušek je hotový ďábel,« řekl Helmut a radši už rychle startoval.

Skoro jsem s ním v té chvíli souhlasil.

Naše putování vesnicí přineslo svoje ovoce. Důkladným vyptáváním a křížovými výsledky všech, koho jsme cestou potkali, se nám podařilo objevit pět dalších amazoňanů, jednoho pásovice a dva hoky šedohrdlé, kteří se tu hodně loví a domorodci jim říkají *charatas*, což je onomatopoické pojmenování vystihující jejich křik. Na první pohled vypadají trochu jak štíhlé, poněkud fádni slepice bažanta. Jejich základním zbarvením je zvláštní hněd' (hledě hnědá, jak trochu zvětřalá tabulka čokolády), která na krku přechází do šedivé. Když je však zahlédnete na slunci, zjistíte, že co jste pokládali za matovou hněd', je ve skutečnosti měňavé zbarvení s nádechem do zlatova. Pod bradou mají dva pokleslé červené laloky, a když se rozčilí, vstává jim peří na hlavě do šešulky, která vypadá jak trochu odrostlý pánský účes. Oba hokové byli mladí, a protože je vytáhli z hnízda jako několik dní stará ptáčata a krmili z ruky, byli až směšně krotcí. Arnazoňani byli také ochočení, ale žádný z nich nevládl tak bohatým slovníkem jako Blanco. Dovedli jenom chvílemi zvolat *Lorito* a pronikavě pískat. I tak jsem si říkal, že za jediný půlden práce, jsme toho nesehnali málo, a vítězoslavně jsem odnášel své nákupy k domu, kde mi Joan Lettová laskavě dovolila, abych si zvířata zatím ukládal do prázdné garáže.

Neměl jsem na tolik přírůstků připravené klece, a tak jsem je musel volně vypustit v garáži a doufat, že se jim nic zlého nestane. K mému překvapení se tahle metoda výtečně osvědčila. Papoušci si všichni našli vhodné místočko, dost daleko od sebe, aby se hned neporvali, a i když bylo jasné, že pánem je Blanco, nedošlo k

žádným výtržnostem a šarvátkám. Hokové si také našli bidýlka, ale jenom na nich spali, jinak chodili po podlaze garáže a občas zvrátili hlavu a zakřičeli, div nám všem nepraskly bubínky. Pásovec utekl, sotva jsem ho pustil, schoval se za velkou bednu a celý den tam hloubal, jen v noci vyšel po špičkách, hledal si potravu a co chvíli kradmo a bázlivě pohlédl na spící ptáky.

Druhý den se po vesnici rozkřiklo, že přijel nějaký bláznivý *gringo*, ochotný vyplatit poctivé peníze za živá zvířata, a pomalu se začaly hrnout exempláře. První přišel Indián, který přinesl na provaze uvázaného korálovce, žlutě, černě a rudě pruhovaného hada, vyhlížejícího jako zvlášť odporná kravata nějaké anglické školy. Naneštěstí však ve své horlivosti příliš utáhl provaz kolem plazova krku, takže had byl úplně mrtvý.

S další nabídkou jsem měl už větší štěstí. Přišel za námi Indián a něžně si tiskl na prsa veliký slamák. Když jsme se zdvořile pozdravili, zeptal jsem se ho, jestli bych se mohl podívat, co to tak pečlivě schovává v klobouku. Indián ke mně natáhl širák, pln nadějného očekávání se na mne usmál, a když jsem nahlédl do hlubin jeho klobouku, viděl jsem, že na dně se krčí se zasněným výrazem v tváři překrásné kotě. Bylo to mládě kočky slaništní, v Jižní Americe čím dál vzácnější. Základní zbarvení mělo bledě plavé a po celém těle bylo zdobeno pěknými tmavě hnědými skvrnami. Dívalo se na mne zevnitř klobouku velkýma modrozelenýma očima, jako by žadonilo, abych je zvedl. Měl jsem ovšem mít víc rozumu. Z vlastní zkušenosti přece už dávno vím, že nejnevinněji vyhlížející tvorové dokážou nejvíc ublížit. Oklamán jeho andělským výrazem jsem však natáhl ruku a pokusil se chytit kotě za zátylek. Vzápětí jsem měl prokousnuté bříško palce a dole na ruce dvanáct hlubokých rudých šrámů. Zaklel jsem a rychle ucukl rukou a kotě opět zaujalo nevinnou pózu, zřejmě v očekávání, jaké jsem pro ně ještě připravil povyražení. Sál jsem si ruku jak vyhladovělý upír, trochu přitom s Indiánem smlouval a nakonec jsem svého protivníka koupil. Syčel a vrčel jako miniaturní jaguár a já ho vyklopil z klobouku do bedýnky vystlané slámou. Pak jsem ho asi hodinu nechal být, aby si zvykl. Bylo to docela malé kotě, podle mého odhadu asi tak čtrnáctidenní, a

myslel jsem, že je tak vystrašené a nazlobené jen proto, že padlo najednou do zajetí a muselo přetrpět transport ve slamáku.

Když jsem usoudil, že si už zvyklo a bude ochotno přijmout mé projevy přátelství, nazvedl jsem víko od bedýnky a dychtivě nahlédl dovnitř. Ještě asi tři milimetry a byl bych přišel o oko. Zamyšleně jsem si utíral z tváře krev; s tímhle posledním exemplářem nebude zřejmě lehké pořízení. Obalil jsem si ruku do kousku pytloviny, postavil kotěti do jednoho rohu bedýnky talířek se syrovým vejcem a mletým masem a do druhého misku mléka a pak je zanechal svému osudu. Druhý den ráno jsem zjistil, že se ani jednoho z nabídnutých jídel nedotklo. Così mi říkalo, že z dalšího souboje vyjdu mnohem hůř než kotě, ale přesto jsem nalil do jedné krmicí láhve teplé mléko, zabalil si ruku do pytloviny a poklekl k bedýnce.

Mám už za všechna ta léta dost zkušeností, jak krmit z láhve vyděšená, podrážděná anebo prostě jen hloupá zvířata, a domníval jsem se, že v tomto ohledu ovládám všechny triky. Mládě kočky slaništní mě však poučilo, že pokud jde o krmení, jsem pouhopouhý břídil. Jak bylo maličké, tak bylo i lstivé, hbité a silné, takže když jsem s ním dobrou půlhodinu zápolil, měl jsem pocit, jako bych se byl pokoušel zvednout dvěma neohrabanými pákami kapku rtuti. Stál jsem tu zbrocený mlékem a krví a úplně vyčerpán a kotě mě pozorovalo planoucíma očima, zřejmě odhodláno rvát se se mnou třeba ještě tři dny. Nejvíc mě zlobilo, že mělo, jak jsem poznal na vlastní kůži, velmi dobře vyvinuté zuby, a neviděl jsem žádný důvod, proč by nemohlo samo jíst a pít. Věděl jsem však, že by se ve své svéhlavosti dokázalo doslova umořit hladu. Zřejmě se do něj dalo trochu potravy vpravit jen lahví. Uložil jsem kotě zpátky do bedýnky, vymyl si rány, a zrovna jsem si zalepoval jeden zvlášť hluboký šrám leukoplastí, když přišel s veselým prozpěvováním Luna.

»Dobrýtro, Gerry,« zahlaholil, ale když viděl, jak jsem zakrvácený, zděšeně se zarazil. S rozšířenýma očima se díval, jak se mi řine krev z několika menších škrábanců.

»Co se ti stalo?« zeptal se.

»To jenom kotě... gato,« vysvětloval jsem podrážděně.

»Puma... nebo jaguár?« vyptával se dychtivě. »Ne,« odpověděl jsem dopáleně. »*Chico gato montés*.«

»*Chico gato montés*,« opakoval nevěřičně. »A takhle že tě zřídilo?«

»Ano. Nechce žrát, mrňous pitomej. Zkoušel jsem ho krmit lahví, ale řádí jak zatracenej tygr. Potřebovalo by dobrý příklad...« Najednou jsem zmlkl, protože mě něco napadlo.

»Pojď, Luno, zajdeme za Ednou.«

»Ale proč za Ednou?« ptal se udýchaně Luna, jak za mnou běžel po silnici k Helmutově domu.

»Třeba nám pomůže,« odpověděl jsem mu.

»Ale Gerry, Helmut by se strašně zlobil, kdyby Ednu pokousalo *gato montés*,« namítal Luna španělsky.

»Nic takového ji nepokouše,« uklidňoval jsem ho. »Chtěl bych jen, aby mi dala kotě.«

Luna se na mne zadíval velkýma udivenýma očima, ale byla to na něj moc velká záhada, takže jen pokrčil rameny a šel za mnou ke vchodu do Helmutova domu. Zatleskal jsem a vešli jsme do pohodlného obývacího pokoje, kde seděla Edna skoro schovaná za velkou haldou ponožek, klidně štufovala a poslouchala gramofon.

»Nazdar,« řekla a mile, půvabně se na mne usmála. »Džin máme tamhle naproti, nalej si.«

Edna měla báječně klidnou povahu, ničím se zřejmě zbytečně nerozčilovala. Přivést jí do pokoje čtrnáct Mart'anů, určitě by se jen usmála a ukázala, kde má džin.

»Děkuju, Edno,« řekl jsem, »ale i když se ti to asi bude zdát divné, nepřišel jsem na džin.«

»To je mi opravdu divné,« souhlasila Edna a šibalsky se na mne usmála. »A co tedy chceš, když ne džin?«

»Kotě.«

»Kotě?«

»Ano... rozumíš přece, kot'átko.«

»Gerry je dneska *loco*,« řekl s hlubokým přesvědčením Luna, nalil dvě pořádné dávky džinu a jednu mi podal.

»Koupil jsem zrovna maličké *gato montés*,« vysvětloval jsem Edně. »Je strašně divoké. Nechce samo jíst a podívej, co mi vyvedlo, když jsem je chtěl nakrmit z láhve.« Ukázal jsem své rány. Edna se na mě zděšeně podívala.

»Ale jak je to zvíře asi velké?« zeptala se.

»Asi jak čtrnáctidenní domácí kotě,« odpověděl jsem.

Edna se přísně zatvářila a úhledně složila zalátanou ponožku.

»Jestlipak sis ty rány vydezinfikoval?« zeptala se a zřejmě se už chystala na divoké zdravotnické orgie.

»Těch škrábanců si nevšímej... To se ví, že jsem si je vymyl. Ale moc od tebe potřebuju kotě, docela obyčejné kotě. Neříkalas tuhle, že máte koťat plný dům?«

»Jistě,« odpověděla Edna. »Koťat máme až dost.«

»Výborně. A dáš mi jedno?«

Edna se zamyslela.

»Když ti ho dám, dovolíš mi, abych ti vyčistila ty rány?« zeptala se mazaně. Povzdechl jsem si.

»Dobrá, ty vyděračko,« souhlasil jsem.

Edna odběhla do kuchyně, odkud se za chvíli ozval pobavený křik a chichotání. Pak se vrátila s miskou horké vody a začala mi ošetřovat škrábance a kousance. Do pokoje se zatím nahrnulo celé procesí indiánských děvčat a každé z nich neslo v náručí několik koťat všech možných tvarů a barev, od maličkých, skoro ještě slepých, až po zpola odrostlá, která vypadala skoro stejně divoce jako mé mládě kočky slaništní. Nakonec jsem si vybral buclatou klidnou kočičku, přibližně stejně velkou a starou jako mé divoké kotě, a vítězoslavně ji nesl do garáže. Asi hodinu jsem sbíjel jednoduchou klec a domácí kotě si zatím předlo jako motorek, otíralo se mi o nohy a pletlo se mi do cesty, až jsem o ně co chvíli zakopl. Když jsem měl klec hotovou, vstrčil jsem do ní nejprve domácí kotě a asi hodinu je nechal na pokoji, aby si zvyklo.

Většina divokých zvířat má velmi vyvinutý územní smysl. V přírodě mají svůj určitý kousek lesa nebo louky, který pokládají za svou doménu a brání proti každému vetřelci vlastního druhu i proti jiným zvířatům. Když dáte divoká zvířata do klece, stává se pro ně

takovým vlastním územím klec. Jakmile chcete k prvnímu zvířeti přidat druhé, začne si první obyvatel své teritorium s největší pravděpodobností zuřivě hájit a snadno se může stát, že se obě zvířata servou na život a na smrt. Musíte je tedy trochu obelstít. Máte například velké divoké zvíře, které se o sebe dovede dobře postarat a několik týdnů už mělo samo pro sebe celou klec. Najednou dostanete další exemplář téhož druhu, a protože nemáte dost místa, potřebujete obě zvířata sestěhovat. Kdybyste dali nový přírůstek do staré klece k jejímu původnímu obyvateli, silnější zvíře vám jej pravděpodobně brzy zabije. Nejlepší tedy je zbudovat zbrusu novou klec a ubytovat v ní slabší z obou zvířat. Když si zvykne, přistěhujete k němu silnější. Silnější zůstává ovšem pořád dominujícím jedincem a často slabšího druhu tyranizuje, ale přece jen je přistěhovalcem do cizího území, a proto se chová o něco mírněji. Tuto psychologii musí čas od času uplatnit každý chovatel.

V tomto případě jsem byl přesvědčen, že kdybych přistěhoval domácí kotě k mláděti kočky slaništní, a ne naopak, divoké kotě by klidně dokázalo domácí zabít. Jakmile si tedy domácí kotě zvyklo, popadl jsem divoké kotě, a ať prskalo a vyvádělo sebevíc, vstrčil jsem ho do klece, trochu poodstoupil a díval se, co se bude dít. Domácí kotě bylo celé blažené. Příběhlo k rozzuřenému mláděti, začalo se mu otírat o krk a hlasitě předlo. Jak jsem doufal, mládě kočky slaništní takové uvítání zarazilo, ale jenom si nevychovaně odplivlo a zalezlo do koutku. Po svém prvním pokusu o spřátelení si Ednino kotě zase sedlo, hlasitě předlo a začalo se spokojeně umývat. Přikryl jsem přední stěnu klece pytlovinou a nechal je v klidu, protože teď se dalo s jistotou čekat, že Geoffrey, jak jsem svému novému přírůstku začal říkat, domácímu kotěti nic neudělá.

Když jsem večer odkryl pytlovinu, leželi svorně vedle sebe a Geoffrey už na mě ani neprskal jako dosud, jenom výhružně ohrnul ret. Opatrně jsem vstrčil do klece pořádnou misku mléka a talíř s jemně nasekaným masem a syrovým vajíčkem a moc jsem si přál, aby to Geoffrey sežral. Byla to rozhodující zkouška, protože jsem doufal, že kotě se na lahůdky hned vrhne a svým příkladem zláká k jídlu i Geoffreyho. A opravdu, kotě začalo příst jako staromódní

lodní motor, rozběhlo se k misce s mlékem, pořádně se napilo a pak se pustilo do masa s vajíčkem. Ustoupil jsem, aby mě z klece nezpозorovali a sám abych dobře viděl, co se bude dít, a pozorně jsem sledoval Geoffreyho. Zprvu neprojevil nejmenší zájem a ležel s přivřenýma očima. Když však chvíli poslouchal, jak si kotě (které jedlo trochu jak čuník) pomlaskává nad vajíčkem s masem, nakonec přece jen neodolal. Opatrně vstal, a zatímco jsem napětím ani nedýchal, přešel k talířku. Váhavě očichával jeho okraj a kotě pozvedlo obličej, upatlaný syrovým vajíčkem, a povzbudivě na něj zamňoukalo, tentokrát trochu tlumeněji, protože mělo plnou tlamičku masa. Geoffrey chvíli stál a váhal a pak se k mému naprostému nadšení sklonil nad talířem a pustil se do jídla. Musel mít velký hlad, ale jedl velice jemně, nejdřív si lízl trochu vajíčka a pak zvedl kousíček masa, a než je polkl, pořádně je rozžvýkal. Díval jsem se na obě koťata, dokud spojenými silami nevyhlízala talíř, že se až leskl, a pak jsem jim přidal ještě trochu mléka, vajíčka a masa a šel si spokojeně lehnout. Druhý den ráno byly obě nádoby jako vymyté a Geoffrey s kotětem si leželi v náručí, tvrdě spali a bříška se jim vydouvala jako chlupaté balónky. Probudili se v poledne a oba vypadali jako po flámu. Když mě však zahlédli, jak přicházím s talíři dalšího jídla, projeвили oba radostný zájem a já poznal, že jsem svou bitvu s Geoffreyem vyhrál.

KAPITOLA VI

MĚSTO PLNÉ BICHOS

Nadšení nad novými věcmi, které spatřuje, a naděje na úspěch jej povzbuzují k intenzivnější práci.

Charles Darwin: Cesta kolem světa

Ode dne, když jsem přijel do Calileguy, mě Luna přemlouval, abych s ním zajel do Oranu, města vzdáleného asi osmdesát kilometrů, kde se prý sežene spousta *bichos*. Moc se mi nechtělo, protože vím, jak snadno může člověk na sběratelské výpravě ztřeštěně jezdit z místa na místo, a i když každé z nich je třeba dobrým výchozím bodem, nakonec takový cestovatel, poskakující jak luční kobyłka, nic nepořídí. Rozhodl jsem se, že si o tom promluvím s Charlesem, a když jsme večer upíjeli džin a dívali se, jak měsíc vroubený modrým kruhem stříbrí vějíře palem, přednesl jsem mu svůj problém.

»Proč Luna vlastně pořád tak vychvaluje Oran?« zeptal jsem se.

»Nejspíš proto, že odtamtud pochází,« suše odpověděl Charles. »Nakonec by to mohlo mít svou výhodu, protože se tam aspoň s každým zná. Podle mne nijak neprohloupíš, když to v Oranu prozkoumáš, Gerry. Obyvatelstva je tam mnohem víc než v Calilegue, a když povážím, cos sehnal zvířat tady, řekl bych, že jich tam obstaráš dvakrát tolik.«

»Mohl bys dát Lunovi volno?« zeptal jsem se.

Charles se mírně usmál, jak to měl ve zvyku.

»Tři dny bychom ho vůbec nepostrádali,« řekl, »a za tu dobu bys mohl sehnat v Oranu všechno zvířectvo, co se tam kde schovává.«

»Nemohli bychom vyrazit hned v pondělí?« zeptal jsem se dychtivě.

»Proč ne,« odpověděl Charles, »v pondělí to jde.«

„Výborně,« řekl jsem a rychle dopil džin. »A teď musím zajít za Ednou.«

»Proč za Ednou?«

»Někdo mi přece musí krmit zvířata, když budu pryč, a doufám, že se nad nimi Edna ustrne.«

Helmut, Edna a Luna se právě dohadovali o přednostech dvou národních písní, které si znovu a znovu přehrávali na gramofonu. Edna mi mlčky ukázala na láhve s alkoholem a já si nalil a usadil se jim na podlaže k nohám.

»Edno,« řekl jsem, když spor na chvíli ochabl. »Miluji tě!«

Edna pozvedla ironicky jedno obočí a pozorně se na mne zadívala.

»Nebýt Helmut o tolik větší než já, hned bych ti navrhl, abychom spolu utekli,« pokračoval jsem. »Od prvního dne, co jsem tě spatřil, po tobě šílím, po tvých očích, po tvých vlasech, po gestu, s kterým naliváš džin...«

»Co ode mne potřebuješ?« zeptala se Edna.

Vzdychl jsem.

»Ty nemáš vůbec duši,« postěžoval jsem si. »Zrovna jsem se dostával do ráže. Tak když už to musíš vědět, Charles souhlasí, abychom zajeli s Lunou na tři dny do Oranu. Nepostarala by ses mi tu zatím o zvířata?«

»Ale samozřejmě,« odpověděla Edna, zřejmě udivena, proč o tom vůbec pochybuji.

»Ale samozřejmě,« ozval se jako ozvěnou Helmut. »Ty jsi ale trouba, Gerry. Slíbil jsem ti přece, že ti pomůžeme, jak to jen půjde. Stačí říct. Uděláme pro tebe, co jenom bude možné.« Chrstl mi do sklenky další džin.

»Jenom jedno ti nedovolím,« dodal zamračeně, »abys mi utekl s ženou.«

A tak jsme v pondělí časně zrána vyrazili s Lunou v malém stejnu, který řídil jakýsi veselý podnapilý chlapík s tak mohutnými kníry, že připomínaly přírodní rezervaci. Vzali jsme si na cestu jen to nejnutnější – Luna kytaru a tři láhve vína a já peněženku nabitou spoustou pesů, magnetofon a fotoaparáty. Oba jsme si také vezli čisté rezervní košile a řidič nám je nábožně a co nejopatrněji uložil do

kaluže oleje. Celou předcházející noc přselo, hlasitě a vydatně, jak umí pršet jen v tropech. Teď se liják zmírnil do jemného deštíčku, ale hliněná silnice byla tak mazlavá, že připomínala nepodařený pudink. Luna se však nedal odradit počasím, povrchem silnice, pochybnými řidičskými schopnostmi našeho šoféra, osudem našich čistých košil ani skutečností, že do střechy stejnou tíše, ale vytrvale teče, a jak jsme se tak klouzali a smekali po silnici směrem k Oranu, šťastně si propěvoval.“

Jeli jsme asi tři čtvrtě hodiny, když tu najednou náš řidič, který se mnohem víc než na auto soustředil na jakousi truchlivou píseň a snažil se sladit svůj zpěv s Lunovým, vytočil jednu ostrou zatačku na dvou kolech, a když jsme se prudkým smykem zase vrátili do svého směru, spatřil jsem takové nadělení, že mě rázem, přešla nálada. Před námi se valil proud rezavé zpěněné vody, široký asi čtyři sta metrů. Na jeho kraji stály jako řada smutných slonů tři nákladňáky a uprostřed se naklánělo pod tlakem vody další nákladní auto, které s velikou námahou vlekl jakýsi záhadný, traktoru podobný stroj, vybavený rumpálem a ocelovým lanem. Náš řidič se zařadil za čekající nákladňáky, vypnul motor a blaženě se na nás usmál.

»*Mucha agua*,« ukázal mi pro případ, že bych snad byl najednou raněný slepotou a nevšiml si toho menšího Biskajského zálivu, přes který jsme se měli dostat. Věděl jsem, že ještě včera večer tu tekla místo téhle široké řeky jen nepatrný potůček mělké jiskřivé vody, vesele přeskakující po oblázkovém dně, ale stačila jediná deštivá noc a takhle se rozvodnil. Poznal jsem kdysi z vlastní zkušenosti, jak rychle se uzounký potůček dokáže změnit v širokou divokou řeku, protože v západní Africe mi jednou málem strhl celý tábor potok, který byl zpočátku přes metr široký a deset centimetrů hluboký, a asi v hodině se změnil v řeku připomínající horní tok Amazonky. Kdo neviděl tak náhlou změnu na vlastní oči, nikdy by jí nevěřil, ale při cestování v tropech dovede taková pohroma člověku řádně zkomplikovat život a někdy být i hodně nebezpečná.

Čekali jsme asi hodinu a tu konečně přetáhl stroj na druhou stranu poslední nákladní auto a došla řada na nás. Řidič přivázal k nárazníku lano a stroj nás opatrně stáhl do vody. Proud kolem nás

pomalu stoupal, sílil a s hukotem narážel do boků stejšnu jako mořský příboj. A tu se najednou nahrnula všemi skulinami do auta voda a tekla nám po podlaze k nohám. Stoupala každou vteřinu a vzápětí nám dosahovala po kotníky. Byli jsme teď asi v polovině proudu a voda nás laskavě, leč pevně strhávala dolů, takže jsme se postupně octli asi padesát metrů pod traktorem a rumpálem, ačkoliv původně jsme stáli přímo proti nim. Lano se napínalo a já měl pocit, jako bychom byli nějakou obrovskou nešťastnou rybou, s kterou si pohrávají dva poklidně vyhlížející Indiáni na traktoru. Voda nám teď vystoupila až po sedadla, na chvíličku se zarazila a pak se nám vesele nahrnula pod zadní části těla. A v té osudné chvíli, kdy jsme seděli asi v centimetru ledové vody, jsme pojednou ke svému ustrnutí zaslechli, jak se rumpál zarazil.

»Arrr!« zařval náš řidič, vystrčil hlavu z okna a kníry se mu dramaticky třásly. »¿*Qué pasa?*«

Jeden z Indiánů seskočil z traktoru a rozvážně odcházel po silnici a druhý si postrčil široký slamák do týla a pomalu se přišoural ke břehu.

»*Nafta no hay,*« vysvětloval a se zřejmým zadostiučiněním se škrábal na bříše.

»Těm ale došla nafta v pěkně blbou chvíli,« řekl jsem dopáleně Lunovi.

»To jo,« souhlasil se mnou Luna malomyslně. »Ale šel pro ni ten druhý Indián. Za chvíli tady bude.«

Uplynula půlhodina. Pak celá hodina. To už jsme byli ve spodních partiích těla tak promrzlí, že jsme všichni nervózně poposedávali na sedadlech, snažili se trochu přijít k sobě a dělali přitom rámus jak stáda hrochů, kteří se s rozkoší čvachtají ve zvlášť bujně bažině. Konečně jsme si oddechli, protože se na silnici objevil Indián s konvicí nafty v ruce. Ještě dlouho se s druhým Indiánem dohadovali, jak vpravit životodárnou tekutinu do traktoru, a náš řidič jim zatím hlasitě spílal a zuby mu přitom jektaly zimou. Konečně se jim vysoce složitá operace podařila, traktor zas ožil, lano se napjalo, vodní hladina v našem autu poněkud klesla a už jsme se pomalu, ale jistě blížili ke břehu.

Když jsme se konečně dostali na suchou zem, všichni jsme vystoupili, svlékli se z kalhot, vyždímali je a náš řidič řádně vynadal Indiánům za ten úkladný pokus o vraždu. Ti se však jenom přátelsky šklebili. Pak náš řidič, oblečený jen v košili, odkráčel ke kapotě, nazvedl ji a něco si pro sebe mumlal, až mu prudce poskakovaly kníry. Ještě než jsme vjeli do proudu, pečlivě obalil cupaninou některé zvláště důležité orgány vnitřního ústrojí našeho vozu a ty teď pomalu rozbalil a pak jiné součástky začal zas utírat. Konečně sedl k volant, stiskl startér a s vítězoslavným úsměvem naslouchal, jak motor s řevem naskakuje. Nalezli jsme si dovnitř, kodrcavě se rozjeli dál po silnici a Indiáni nám vesele mávali svými širáky na rozloučenou.

Ujeli jsme asi osm kilometrů a málem už doschli, když tu jsme narazili na další vodní překážku. Silnice tu vedla po nižších horských svazích a terén byl co chvíli přerušován hlubokými úzkými průrvami, kudy se valila voda z hor. Člověk by čekal, že v místech, kde silnice přetíná některou takovou úzkou, ale prudkou bystřinu, by z inženýrského hlediska bylo nejlepší natáhnout od jednoho břehu k druhému můstek. Říček je tu však tolik, že by to asi přišlo draho, a tak se užívá jiné metody. Přes říční koryto se položí mírně vyvýšený pás cementu, takže kola mají alespoň jakous takous oporu. Za suchého počasí vypadá ovšem ten cement jen jako další kus silnice, ale když se z hor valí proudy vod, hrnou se někdy i v metr hlubokém toku přes cementové pásy a za silnicí spadají v krásných čtyřmetrových vodopádech dolů do řeky. Stačí, když cement je takhle pár dní pod vodou a potáhne se řasami, až je hladký jak sklo a samozřejmě mnohem nebezpečnější, než by bylo původní říční koryto.

Tady jsme však neměli na pomoc žádný rumpál a řidič opatrně zamířil se stejnem do rezavé vody a starostlivě se mračil za naježenými kníry. Přejeli jsme přes polovinu neviditelného cementového pásu a tu najednou motor zmlkl. Zůstali jsme sedět a jen se na sebe mlčky dívali, ale najednou nás posunul tlak vody, opírající se ze strany do vozu, asi o tři centimetry směrem k vodopádu a probrali jsme se rázem ze své pasivity. Nikdo z nás

neměl valnou chuť sedět ve stejšnu a čekat, jak ho najednou vši silou uchopí proud a strhne přes okraj silnice mezi rozeklaná skaliska. Vyskočili jsme jako jeden muž z auta.

»Tlačit... musíme všichni tlačit,« volal Luna co nejhlasitěji, aby ho bylo slyšet i v hukotu vodopádů. Oběma rukama se všemožně držel ze strany stejšnu, protože voda měla teď ohromnou sílu. Byl tak útlý, až jsem se bál, že ho co chvíli strhne proud a odnese jak pírkó přes vodopád.

»Schovej se za auto,« křičel jsem na něj. »Ať tě nestrhne voda.«

Luna uznal, že na mé radě něco je, vycouval jako hvězdice kolem stejšnu a skryl se před vodním přívalem. Pak jsme se opřeli rameny o auto a začali tlačit. Jakživ jsem snad nedělal nevděčnější práci. Pokoušeli jsme se nejen strkat vůz do cementového vrchu, ale také bojovat s proudem, který ho ustavičně strhával stranou. Asi po deseti minutách zápolení se nám podařilo zatlačit vůz přibližně o metr blíž k protějšnému břehu, ale proud jej strhl o metr hloub k okraji vodopádu. Začal jsem opravdu dostávat strach, protože při takovém poměru sil jsem už viděl, jak se vůz v nejbližší půlhodině ladně přehoupne přes vodopád, protože ho sami neutlačíme do vrchu a zároveň proti proudu. Vzadu ve voze jsme měli lano, a i když jsem nevěděl, jestli je dost dlouhé, napadlo mne v té chvíli jediné řešení – uvázat vůz k nějakému stromu na protějším břehu a prostě čekat, až voda opadne. Právě jsem se snažil vysvětlit svůj nápad španělsky, když tu se za zatáčkou silnice na protějším břehu vynořila dobrá víla, výborně maskovaná do podoby šupějícího chrčícího nákladáku, dost obstarožního a rezavého, ale napohled dostatečně silného a úplně spolehlivého. Řidič nákladáku rázem pochopil naši svízelnou situaci, zvolnil a pomalu vjel svým obrovským vozidlem do rezavého proudu, až stanul na metr od nás. Spěšně jsme vytáhli lano a svázali obě vozidla, nákladák nabral zpátečku a povlovně vytáhl náš vůz z rozvodněné řeky na suchou zem. Poděkovali jsme jeho řidiči, dali mu cigaretu a závistivě se za ním dívali, jak zamířil svým mohutným vozidlem do proudu, jako by tam ani žádná voda nebyla. Pak jsme začali osušovat náš motor, což byl úkol velice pracný a špinavý.

Ve dvě hodiny odpoledne jsme konečně dorazili do Oranu, ale cestou jsme museli ještě překonat tři vodní překážky, naštěstí už ne tak strašné. K Lunovi jsme dojeli zřízení, jako bychom se celý den máchali v řece, což ovšem nebylo daleko pravdy. Lunovi sympatičtí příbuzní nás však nadšeně uvítali, dali nám usušit šaty, uvařili nám velkolepé jídlo a usadili nás do uzavřeného dvora, zaplaveného květinami, kde teprve začalo hřát nesmělé slunce. Zatímco jsme hodovali a popíjeli výtečné červené víno, které nás krásně zahřálo, vysílal Luna nekonečné proudy svých mladších příbuzných za jakýmisi záhadnými úkoly v nejrůznějších částech města. A když se co chvíli některý z nich vrátil a šepem mu podával zprávu, Luna buď velebně kývl a usmál se, nebo se zuřivě zamračil – podle toho, co se dověděl. Všichni se tvářili, jako by jen taktak skrývali vzrušení, a když Luna významně zakašlal nebo se na ně podíval, úplně strnuli v očekávání. Začínal jsem mít pocit, jako bych obědval s vévodou Wellingtonským v předvečer bitvy u Waterloo. Konečně se Luna naklonil, nalil nám oběma sklenici vína a pak se na mne spiklenecky usmál, až mu v černých očích zajiskřilo potlačované vzrušení.

»Sehnal jsem ti nějaké *bichos*, Gerry,« řekl španělsky.

»Už?« žasl jsem. »Ale jak to?«

Mávl rukou ke své malé armádě příbuzných, kteří tu stáli v řadě a blaženě se uculovali.

»Vyslal jsem naše, aby se přeptali po městě a vypátrali spoustu lidí, co mají *bichos*. Teď už je jenom musíme obejít a nakoupit, co budeš chtít.«

„Výborně,« řekl jsem nadšeně a jediným douškem dopil víno. »Tak půjdem, ne?«

A tak jsme se v deseti minutách vrhli do Oranu, začali jej procešávat jak lovci a v patách nám běželi Lunovi malí příbuzní, celí rozčilení tím novým zážitkem. Oran není zvlášť velké město, ale hodně roztroušené, postavené typickým argentinským způsobem do vzoru šachovnice. Ať jsme přišli kam chtěli, všude vítali Lunu podle Charlesových předpovědí radostnými výkřiky a museli jsme odmítnout četná pozvání ne zcela abstinentního charakteru. Luna však s rozhorleně planoucíma očima přísně zavrhl každou takovou

frivolitu a putovali jsme dál. Po chvíli se jeden z našich mladších komořích rozběhl napřed a hlasitě zabušil na majestátní dveře velkého domu. Ještě než jsme k nim došli, otevřela nám stařena, celá oblečená v černém, která vypadala trochu jako příšláplý šváb. Luna se před ní zastavil, vážně ji pozdravil a žena mu lehce pokynula v odpověď.

»Vím, že máte v domě papouška,« spustil Luna rázně jak policista, který chce dokázat zločinci, že veškeré vytáčení je marné a že se ta mrtvola schovaná pod oتمانem nezapře.

»To mám,« řekla stařena trochu překvapeně.

»Tento anglický seňor nakupuje *bichos* pro svou *jardín zoológico* v Anglii,« pokračoval Luna, »a dost možná, že by koupil i vašeho papouška.«

Žena si mě bez zájmu prohlížela tmavýma očima.

»Můžete si ho klidně vzít,« řekla po chvíli, »protože je to špindíra a nechce mluvit. Dostala jsem ho od syna, ale mileráda ho prodám. Jen pojd'te dál seňorové, a podívejte se na něj.«

Šourala se před námi do dvora, jaký tu zřejmě měli uprostřed každého domu, plného květin v kořenáčích a hlubokého jak studna. Když jsem spatřil papouška, stěží jsem potlačil nadšený výkřik, protože to byl ara žlutokrký, vzácný druh čeledě papoušků. Seděl na zbytku dřevěného bidýlka, které zřejmě po celý týden pomalu a systematicky demoloval, až z něj skoro nic nezbylo. Jak jsme se shromáždili kolem, pohlédl na nás se zbytkem tenounkého dřívka v zobáku, krátce chrčivě zakřičel a dál pustošil svoje okolí. Luna se po mně pokradmu podíval rozzářenýma očima a já nadšeně přikývl. Luna se hluboce nadechl, znechuceně pohlédl na papouška a pak se obrátil k ženě.

»Vidím, že je to jeden z těch nejobyčejnějších papoušků,« prohodil lhostejně, »ale tady seňor by ho byl stejně ochoten koupit. Uvědomujete si ovšem, že za tak obyčejného ptáka, který všechno ničí a ještě ke všemu nechce ani mluvit, nemůžeme dát kdovíco. Seňora by ve snu nenapadlo, aby vám za takového ptáka nabídl víc než pětadvacet pesů.«

Pak založil ruce, pohlédl na ženu a čekal, že se při pouhé zmínce o tak směšném obnosu zuřivě rozkřičí.

»Dobrá,« řekla stařena, »tak si ho vemte.«

Luna zůstal stát s otevřenou pusou a stařena popadla papouška, bez všech cavyků mi ho hodila na rameno, natáhla vrásčitou dlaň a já jí rychle odpočítával bankovky, než si to rozmyslí. Luna se vzpamatoval, až když jsme se octli zase na ulici, a ara mi překvapeně a potěšeně chrčel do ucha. Luna však vedle mne sklíčeně vrtěl hlavou.

»Co je to s tebou, Luno?« zeptal jsem se ho. »Vždyť je to nádherný pták a vůbec nemůžu uvěřit, že jsme ho dostali tak lacino.«

»Tobě to přeju,« řekl Luna pochmurně. »Ale když takhle potkám někoho, kdo nedokáže ani smlouvat a přijme první nabízenou cenu, děším se, kam to s Argentinou povede. Co by se s námi stalo, kdyby tak jednali všichni?«

»Třeba by bylo laciněji,« nadhodil jsem, ale Luna se nedal utěšit a celou cestu městem bručel, jak strašně se ta žena zachovala. Teprve po půlhodinové divoké hádce s chlapíkem, který s ním tvrdě smlouval o dalšího papouška, nabyl opět trochu důvěry v lidstvo.

Postupovali jsme městem, dokud se nesetmělo, a každý z nás už vlekl malou zoologickou zahradu. Sehnali jsme pět papoušků (k mému nadšení ještě jednoho aru žlutokrkého), dva trpasličí králíčky s drobnými zázvorově hnědými tlapičkami a jasně bílým kroužkem okolo očí, pásovce štetinatého a aguti, velkého hlodavce s tmavýma očima, tenkýma nohama a chováním závodního koně, který se náhle nervově zhroutil. Odnesli jsme všechna ta divoká zvířata k Lunovi, vypustili je volně do patia a Luna znovu zorganizoval tlupu svých příbuzných a vyslal je pro prázdné bedýnky, drátěné pletivo, pilky, kladiva, hřebíky a jiné truhlářské potřeby. Pak nás čekaly dvě hodiny pilné práce, než jsme zbudovali vhodná obydlí pro nové přírůstky. Když jsme konečně umístili poslední ze zvířat v kleci, zasedli jsme s Lunou k blízkému stolu a bohatě pojedli a popili. Z hromady dřevěných bedýnek nám k tomu doléhalo tiché harašení a pištění, které zní každému sběrateli zvířat jak rajska hudba. Po chvíli jsem usedl s velkou sklenicí vína ke klecím a prohlížel si ve světle lampy

své svěřence a Luna si poslal pro kytaru, zpíval měkké truchlivé argentinské lidové písně a občas, kde si to melodie žádala, zabušil do hlubokého dřevěného břicha kytary jako do bubnu.

Papoušci, které jsme získali, byli všichni amazoňani modročelí, měli po chudé stravě nevalné opeření, ale chovali se celkem krotce a uměli zamumlat nevyhnutelné »Lorito«, což je argentinská obdoba evropské »Lóry«. Byli všichni skoro stejně velcí a staří, takže jsme je umístili do jedné klece, kde teď seděli v řadě jak pestrobarevná porota a prohlíželi si mě ve světle lampy stařeckým, jakoby ještěřčím, falešně moudrým pohledem, jaký si papoušci dovedou přímo mistrovsky osvojit. Měl jsem z nich velkou radost, i když vypadali trochu opelichaně, protože jsem věděl, co s nimi udělá pár neděl správné výživy a že po příštím přepeření zazáří citrónovou žlutí, krásnou modří a nesčetnými odstíny zeleně, vedle kterých by pobledla i krásná sbírka smaragdů. Opatrně jsem přikryl přední stěnu klece kouskem pytloviny a slyšel, jak se všichni chystají k spánku a čechrají a rovnají si peříčka. Znělo to, jako když někdo míchá hromádku karet. Pak jsem se obrátil k arům žlutokrým a chvíli se nad nimi rozplýval blahem. Umístili jsme je zatím zkusmo do jedné klece, kde se k sobě začali hned tak, mít, otírat si zobáky a mazlit, až jsem si pomyslel, že to bude nejspíš párek. Teď seděli na bidýlku, zasmušile si mě prohlíželi a občas trochu naklonili hlavičky, jako by se chtěli podívat, jestli z téhle strany nevypadám aspoň o něco obstojněji. Měli temnou, rákosově zelenou barvu, přerušenou jenom na krku, přes který se jim táhl široký půlměsíkový pás jasně kanárkově žlutých peříček. Na ary, kteří patří k největším papouškům, byli dost malí; dokonce o něco menší a štíhlejší než běžní amazoňané. Maličko se ke mně nakláněli, trochu se k sobě tulili a bledá víčka jim ospale spadala přes lesklé oči. Přikryl jsem je tedy pytlou a nechal je na pokoji.

Kromě arů jsem měl největší radost z králíčků, protože jsem po nich dávno toužil. Naši dva byli ještě úplná mláďata, a když jsem je vytáhl z klece, seděli mi každý na jedné ruce, příjemně mi zahřívali dlaně měkkým sytým teplem svých tělíček a čumáčky se jim chvěly nad všemi těmi podivuhodnými vůněmi jídla a květin, které se

vznášely v patiu. Na první pohled by si je člověk snadno spletl s mlád'aty obyčejného evropského králíka, ale když jsem si je prohlédl pořádně, zjistil jsem, že se od nich přece jen liší. Především mají na své rozměry velmi krátké slechy, jemné a pěkného tvaru. Na hřbetě převažuje temná sytá hněď se skvrnami a rezavě hnědými flíčky a tečkami, které vytvářejí nejrůznější vzory. Tlapky a částečně i nohy mají jasně sytě rezavé a kolem každého oka, jak jsem už řekl, pěkný bílý kroužek. Teď jsem si všiml, že mají trochu bíle orámován i čumáček a pysky. Věděl jsem, že i když úplně dorostou, budou mezi ostatními králíky vypadat jako trpaslíci a dosáhnou jen poloviční velikosti evropského divokého králíka. Pokud vím, nevlastní tyhle zajímavé tvorečky žádná zoologická zahrada na světě, a měl jsem velkou radost, že jsem je získal. Trochu jsem se ovšem bál, jestli je v pořádku dopravím do Evropy, protože králíci a zajáci obvykle snášejí velmi špatně zjetí a často nadělají svým chovatelům plno starostí. Tihle však byli ještě docela malí a doufal jsem, že si zvyknou.

Pak jsem nazvedl pytlouku zakrývající klec agutiho. Samička leknutím vyskočila, prudce dopadla do svého slaměného lože, třásla se jako osika a tvářila se jak stará panna, která se léta večer co večer dívá pod postel, až tam konečně přece jen najde mužského. Když jsem jí nabídl kousek jablka, trochu se uklidnila a dokonce mi dovolila, abych ji pohladil. Aguti jsou samozřejmě hlodavci a patří do početného a zajímavého podřádu morčatovců, kam se řadí malá morčata, ale i činčily nebo kapybary, které jsou velké jako urostlý pes. Musím hned přiznat, že aguti nejsou zrovna nejpůsobivějšími zástupci této skupiny. Mám-li být upřímný, podobají se menším, nepovedeným a trochu truchlivým zajícům. Základní zbarvení mého exempláře bylo sytě leskle mahagonové a na zadku přecházelo do rezavě hnědi. Nohy měla samička čokoládově hnědé, velmi dlouhé a štíhlé, trochu jak nohy závodního koně, zakončené jemnými, pěkně tvarovanými prsty, jimiž mi aguti připomíná předka koní. Zadní nohy má aguti velmi silné, aby unesly zadní část těla, která je ve srovnání s předkem neúměrně velká. Hlavu má podobnou zaječí, ale opět o něco delší, takže i jí trošičku připomíná koně. Oči má velké a hezké, uši zakulacené a spoustu černých vousků, pořád jakoby rozčilením

naježených. Uvážíme-li ještě k tomu všemu povahu zvířete, to, jak je ustavičně nervózní, při sebemenším zvuku vyděšeně vyskakuje a pak upadá do zimničnatého stavu, je až kupodivu, jak se tento druh vůbec udrží při životě. Zamyšlen nad všemi těmito otázkami jsem znovu přikryl zepředu agutiho klec a samička zděšeně vyskočila a celá roztřesená hrůzou dopadla zase dolů. Za pár minut se z toho strašlivého zážitku natolik vzpamatovala, že se vrhla na jablko, které jsem jí nechal v kleci. Luna zatím upadl pod vlivem svých písní a vína do blaženého rozpoložení, seděl u stolu a tiše si bzučel jako ospalá včela. Vypili jsme si ještě poslední sklenici vína na dobrou noc a pak jsem s mohutným zíváním odvrávorl do postele.

Ráno mě v jakousi zcela necivilizovanou dobu probudil veselý zpěv z Lunovy postele v opačném rohu pokoje. Lunovým tělem proudily písně a melodie stejně přirozeně jako krev. Když zrovna něco nevykládal, vždycky si zpíval nebo pobrukoval, a opravdu neznám nikoho jiného na světě, kdo by dokázal být do tří vzhůru, v pět vstát, a ještě než vyleze z postele, se dát do zpěvu. Prozpěvoval si však tak mile a s tak zřejmým potěšením, že mu to člověk nemohl mít za zlé ani v tuto časnou ranní hodinu, a když jsem ho už nějakou dobu znal, nevšímal jsem si jeho prozpěvování o nic víc než ptačího sboru za ranního svítání.

»Měsíček na nebi jak bílý bubínek,« zpíval Luna pod hromadou dek, »vede mě k mé lásce, krásné černovlásce, s kouzelnýma očima, tam za horou Tucuman.«

»Jestli všem svým přítelkyním takhle brzy po ránu vyzpěvuješ, tak vedeš v posteli asi dost osamělý život,« poznamenal jsem ospale. »To víš, takové věci se neutají.«

Luna se pobaveně zasmál a rozkošnický se protáhl.

»Dneska bude krásně, Gerry,« řekl. Nechápal jsem, jak na to přišel, protože na oknech byly pevně zavřené okenice. Argentinci vysedávají bez nejmenší úhony do pozdních nočních hodin na čerstvém vzduchu, ale jen ulehnou, stává se pro ně vzduch jedovatým plynem, který čeká jen na vhodnou chvíli, aby je sprovedil ze světa. Proti tak strašlivému nebezpečí se na noc neprodyšně zavírají všechny okenice. Když jsme se však oblékli a

sešli k snídani, ukázalo se, že Luna měl pravdu, protože patio bylo přímo zalité sluncem.

Dopíjeli jsme zrovna poslední šálek kávy, a tu se dostavila se zprávami skupina našich zvěďů. Zřejmě vstali za prvního rozbřesku a pobíhali po městě a teď podávali hlášení Lunovi, který nehnutě seděl, usrkával kávu a občas velkopansky pokývl. Jeden z mladších zvěďů byl vybaven penězi a vyslán, aby nakoupil potravu pro mé exempláře, a když se vrátil, seskupili se všichni zvěďové kolem mne a s otevřenou pusou mne pozorovali, jak sekám jídlo a zeleninu na drobné kousíčky, nalévám do misek mléko nebo vodu a vůbec se starám o všechna svá zvířata. Nakrmili jsme je do posledního, vyhrnuli se do sluncem prozářené ulice a začali znovu prozkoumávat město. Tentokrát rozdělil Luna naše síly trochu jinak. Zatímco jsme zamířili k domu, kde jak jsme věděli, si chovali nějaké divoké zvíře, naši mladí pomocníci se vějířovitě rozptýlili, prozkoumávali každou uličku a ulici v nejbližším okolí, tleskali za dveřmi a vyptávali se úplně neznámých lidí, jaká mají doma zvířata. Všichni přijímali ten vpád do svého soukromí vesele, a i když sami žádné zvíře neměli, poslali nás třeba do jiného domu, kde se skrýval nějaký zástupce místní fauny. Tímto způsobem jsme za dopoledne objevili tři trpasličí králíky, dalšího papouška, dvě seriemy (*Cariama cristata*), podivné nohaté ptáky příbuzné dropům, skoro metr vysoké, a dva nosály. Odnesli jsme je k Lunovi, zavřeli do klecí, bohatýrsky se naobědvali a nadšení svým dopoledním úspěchem jsme se vydali s pomocí starého auta, vypůjčeného od jednoho Lunova známého, probádat nejzazší okraje Oranu.

Luna zjistil pomocí své výzvědné služby, že na jednom vzdálenějším konci města žije muž, který má doma jakousi šelmu, ale nikdo dost přesně nevěděl, jak se ten člověk jmenuje a kde bydlí. Nakonec jsme zúžili svoje pátrání na jednu křivolakou uličku a tím, že jsme prostě zaklepali a zatleskali u každých dveří, jsme konečně hledaného muže objevili. Byl to temný hromotluk, asi tak čtyřicátník, upocený a zřejmě pořádně špinavý, s nezdravým břichem a černýma očima jak korálky, které co chvíli ustrašeně uhýbaly a zase se prohnaně zaleskly. Ano, prohlásil, má doma šelmu, ocelota, a pak

nám začal se vši výmluvností politika při předvolební kampani vykládat, co je to za nádherné zvíře, jak je svižné, krotké, vzácné, krásně zbarvené a velké a co všechno žere, až jsem začínal mít pocit, že mi chce prodat celou zoologickou zahradu, a ne jediné zvíře. Přerušili jsme jeho astmatický výklad o vlastnostech šelem jako takových a tohoto druhu obzvláště a požádali jsme ho, aby nám ocelota ukázal. Zavedl nás na snad nejšpinavější dvorek, na jaký jsem kdy vkročil, neboť v Oranu a Calilegue měli vřdycky i u nejchudšího a nejmenšího domku pěkně upravenou zahrádku plnou květin. Tady to vypadalo spíš jako na městské skládce, válely se tu staré rozbité sudy, zrezivělé konzervy, hromady starého pletiva, různá kola od bicyklů a jiné krámy, jak je vyvrhlo moře i město. Náš hostitel klopýtal přes všechno to haraburdí do jednoho kouta k primitivní dřevěné kleci, která by pořádně nestačila ani pro průměrného králíka. Otevřel dvířka, chytil uvnitř za jakýsi řetěz a vytáhl na světlo nejubožejšího tvora, jakého jsem v životě spatřil. Byl to zpola dorostlý ocelot a dodnes mi zůstává záhadou, jak se vůbec do tak malé klece vešel. Nejstrašněji však na mne zapůsobilo, jak byl zbědovaný. Srst měl tak umazanou vlastní špínou, že se skoro nedalo rozeznat, jaké je vlastně barvy. Po jedné slabíně se mu táhla dlouhá hnisavá rána a byl tak vychrtlý, že mu pod špinavou srstí zřetelně vystupovala žebra i páteř. Byl skutečně tak zesláblý, že když ho jeho majitel postavil na zem, zavrával jako opilý a nakonec se už ani nepokoušel stát a malátně klesl na špinavé břicho.

»Vidíte, jak je krotký?« zeptal se muž a obdařil nás kouzelným úsměvem, v kterém nám předvedl všechny zbytky svých zežloutlých zubů. »A takhle krotký je ke každému. Jakživ nikoho nekousl.« Jak tak řečnil, poplácával velkou zpocenou dlaní ocelota. Viděl jsem, že zvíře se po něm nevrhlo jen proto, že bylo úplně vyčerpané hladou, a ne snad, že by bylo tak mírné. Dostalo se už do téměř beznadějného stavu a všechno kolem mu prostě bylo lhostejné.

»Luno,« řekl jsem a s vypětím vůle se snažil ovládnout. »Zaplatím za toho ocelota padesát pesů. Nic víc. I to je až dost, protože pravděpodobně zajde. Smlouvat nemíním, takže můžeš tomu

zatracenýmu čubčímu synovi říct, že buď ty peníze vezme, nebo se s ním už nebavím.«

Luna přetlumočil můj vzkaz, jen taktně vynechal charakteristiku majitele. Muž spráskl zděšeně ruce. Snad pánové nežertují? Nejistě se zasmál. Za tak nádherné zvíře by bylo i tři sta pesů žebračká odměna. Jen ať se seňor podívá, co je to za krásné stvoření... a tak dále a tak dále. Seňor však už viděl dost. Hlasitě a přesně jsem si odplivl do zbytků sudu, ležícího v láskyplném objetí s jakýmsi kolem, co nejurážlivěji jsem se na chlapa podíval, otočil se na podpatku a vyšel na ulici. Nastoupil jsem do starého autíčka a zabouchl za sebou tak prudce, až jsem měl na okamžik strach, že se nám celé vozidlo na místě rozsype. Slyšel jsem, jak se Luna s mužským dohaduje, a když se mi za chvíli zdálo, že rozeznávám v hlase odporného chlapa trochu ústupnější tón, vyklonil jsem se z okénka a zařval na Lunu, ať už je tady a nezdržuje se. Objevil se v půlminutě.

»Dej mi peníze, Gerry,« řekl. Dal jsem mu padesát pesů a Luna se za chvíli vrátil s bednou a uložil ji na zadní sedadlo. Mlčky jsme odjížděli. Chvíli jsem v duchu zuřil a říkal si, co všechno bych nejraději provedl bývalému majiteli šelmy – nejenže by to bylo bolestivé, ale značně bych mu znesnadnil manželský život, pokud by ještě nějakého byl schopen. Pak jsem si vzdychl a zapálil si cigaretu.

»Musíme rychle domů, Luno. Zvíře musí co nejdříve dostat slušnou klec a trochu jídla, nebo zajde,« řekl jsem. »A budu také potřebovat piliny.«

»Si, si,« odpověděl Luna s ustaraným výrazem v temných očích. »Jakživ jsem neviděl, aby někdo takhle zacházel se zvířaty. Vždyť ten ocelot je polomrtvý.«

»Snad ho ještě zachráním,« doufal jsem. »Máme tak poloviční naději.«

Chvíli jsme mlčky ujížděli po hrbolaté silnici a najednou Luna promluvil:

»Gerry, nevadilo by ti, kdybychom ještě jednou zastavili? Aspoň na chvilku?« zeptal se starostlivě. »Máme to na cestě. Slyšel jsem, že by tam možná ještě někdo prodal nějakou šelmu.«

»Dobrá, jestli si moc nezajedeme. Jen snažně doufám, že bude v lepším stavu než ten ocelot.«

Za chvíli zabočil Luna s autem k velkému zelenému prostranství. V jednom jeho rohu stál trochu zchátralý stan, kousek od něj malý otlučený kolotoč a dva stánky z pruhované plachtoviny, vybledlé skoro doběla. Opodál se pásli tři silní lesklí koně, jeden z nich zářivý grošák, a kolem šapitó a stánků se prohánělo pár zřejmě dobře živěných psů, kteří se tvářili velice profesionálně.

»Co to je?« ptal jsem se. »Vypadá to jako cirkus.«

»A taky že to cirkus je,« odpověděl Luna s veselým úsměvem. »Jenomže docela malý.«

Žasl jsem, že v tak zapadlém a malém městečku, jako je Oran, se uživí i sebemenší cirkus, ale tenhle si zřejmě vedl dobře, protože měl sice trochu sešlé vybavení, ale zvířata vypadala velmi zdravě. Když jsme vystupovali z auta, odkryl kdosi cíp plachtoviny a že stanu vyšel urostlý zrzavý muž. Byl to svalnatý chlapík s chytrými zelenými očima, silnými pěstěnými rukama a vypadal, jako by dokázal zdatně vystupovat na hrazdě i zkrotit Iva. Podali jsme si ruce a Luna mu vysvětlil, proč jsme přijeli.

»Tak vy chcete mou pumu,« usmál se chlapík. »Ale varuji vás, dávám ji dost draho... je to překrásný kus. Jenže moc žere a já ji už neuživím. Pojd'te se na ni podívat, mám ji tamhle naproti. Ale říkám vám, je to hotový d'ábel. Už si s ní ani nevíme rady.«

Vedl nás k velké kleci, kde se krčila nádherná mladá puma, veliká asi jako pes. Byla tlustá a lesklá, ještě s dětskými tlapami, které jsou u všech mláďat šelem v poměru k ostatnímu tělu třikrát větší, než by měly být. Srst měla sytě jantarovou a v pronikavých zadumaných očích krásnou listovou zeleň. Když jsme přicházeli ke kleci, pozvedla jeden ret a odhalila v opovržlivém úšklebku dobře vyvinuté mladé zuby. Byla prostě pohádková, hotová radost pohledět po tom zpola vyhladovělém zvířeti, které jsme zrovna koupili. Nenápadně jsem sahal po peněženke, ale už v té chvíli jsem dobře věděl, že mě takhle puma bude stát jmění.

Smlouvali jsme půl hodiny a seděli přitom nad sklenicí výtečného vína, protože majitel cirkusu trval na tom, že se s ním musíme napít.

Nakonec jsem souhlasil s cenou sice dost vysokou, ale jak jsem věděl, i přiměřenou. Zeptal jsem se pak majitele, jestli bych si u něj nemohl pumu do zítřka nechat a vyrovnat se s ním za večerní krmení, protože jsem věděl, že bude v dobrých rukách, a neměl jsem pro ni připravenou klec. Náš sympatický zrzavý přítel souhlasil, zapili jsme úmluvu další sklenicí vína a pak jsme se rozjeli s Lunou domů začít s léčbou nešťastného ocelota.

Když jsem mu zbudoval klec a jeden z Lunových menších příbuzných přiběhl s velkým pytlém sladce vonících pilin, vytáhl jsem ubohé zvíře z jeho smradlavé bedny a ošetřil mu ránu na stehně. Jenom apaticky leželo na zemi, i když jsem mu ránu dezinfikoval, a určitě ho to hodně bolelo. Pak jsem mu dal pořádnou injekci penicilinu, ale ocelot nevšimavě ležel dál. Jako třetí operaci jsem se pokusil vysušit mu trochu srst, protože byl nasáklý vlastní močí a kůži ha břicho a tlapkách měl už zanícenou a ohnivě červenou. Nemohl jsem pro něj udělat nic jiného než ho posypat pilinami, důkladně mu je vetřít do srsti, aby absorbovaly vlhkost, a pak je opatrně znovu oprášit. Pak jsem mu pročesal místa, kde měl srst nejvíce zcuchanou, až konečně začal vypadat trochu jak ocelot. Pořád však ještě ležel netečně na zemi. Odřízl jsem mu z krku špinavý obojek a uložil ho do nové klece vystlané pilinami a slámou. Potom jsem před něj postavil misku se syrovým vejcem a troškou jemně umletého čerstvého hovězího masa. Zpočátku nejevil nejmenší zájem a já ztrácel úplně naději, protože jsem se bál, že už je možná tak vyhladovělý, že ho nezláká ani nejvábnivější pochoutka. V naprostém zoufalství jsem ho chytil za hlavu a vstrčil mu tlamu do syrového vejce, aby si je musel olízt z vousů. I tohle ponížení snesl bez protestu, ale posadil se a začal si olizovat ze rtů mokré vajíčko, pomalu a opatrně, jako když někdo prvně ochutnává nějaké neznámé, exotické a pravděpodobně i nebezpečné jídlo. Pak se s nevěřicným výrazem v očích zadíval do misky. Skutečně si myslím, že zvíře upadlo po všem tom krutém zacházení a hladovění do jakéhosi transu a nevěřilo vlastním smyslům. A pak, zatímco já ani nedýchal, se nahnulo a začalo opatrně slízávat syrové vajíčko. Za půl minuty mělo misku čistou a my s Lunou se dali k naprostému nadšení všech těch

mřnavých příbuzných do radostného tance kolem patia a horlivě jsme vytáčeli jakési komplikované tango.

»Dej mu ještě trochu, Gerry,« vypravil ze sebe Luna a usmíval se od ucha k uchu.

»Ne, to bych si netroufl,« řekl jsem. »Když je zvíře takhle zbědované, mohlo by ho moc jítla i zabít. Později mu dáme miskou mléka a zítra čtyřikrát denně menší dávku potravy. Ale teď už věřím, že ho z toho vykřešeme.«

»Ten chlap byl ale ďábel,« řekl Luna a zavrtěl hlavou. –

Zhluboka jsem se nadýchl a španělsky mu vysvětlil, co si o bývalém majiteli ocelota myslím.

»Ani jsem nevěděl, že znáš tolik sprostých španělských slov, Gerry,« řekl Luna obdivně. »Jedno z nich jsem sám jakživ neslyšel.«

»Taky jsem měl dobré učitele,« vysvětloval jsem.

»Doufám jen, že dneska večer už nic takového neřekneš,« smál se Luna a oči mu jenom svítily. »Proč? Co se bude dít?«

»Protože zítra odjíždíme do Calileguy a mí přátelé ti možná připraví na počest *asado*, Gerry. Zahrají ti a zazpívají staré lidové argentinské písně, aby sis je mohl nahrát. Líbí se ti ten nápad?« zeptal se starostlivě.

»Nic nemiluji víc než *asado*,« ujistil jsem ho. »A *asado*, při kterém se navíc zpívají lidové písně, je pro mne hotová představa ráje.«

Asi v deset večer se pro nás zastavil autem jeden Lunův známý a odvezl nás na statek za Oranem, kde už bylo připraveno *asado*. *Asado* se pořádalo v háječku nedaleko *estancie*, na holém prostranství obklopeném šeptajícími blahovičníky a hustými oleandrovými keři, a udusaná zem prozrazovala, že už se tady mnohokrát tančilo. Dlouhé dřevěné lavice a improvizované dřevěné stoly osvětloval měkký žlutý odlesk šesti petrolejek a za tím blatouchovitě žlutým kruhem zářilo stříbrné měsíční světlo. Sjelo se tu asi na padesát lidí. Některé jsem ani neznal a jen málokomu z nich bylo přes dvacet. Halasně nás uvítali a skoro nás odvěkli k prkenným stolům, které sténaly pod tíhou jídla, a postavili před nás obrovské vysoké bifteky, křupavé a prskající, jak je naši hostitelé

zrovna vytáhli z otevřeného ohně. Kolem stolu kolovaly až s monotónní pravidelností láhve vína a za půl hodiny jsme se už s Lunou také všili do družné nálady a spokojeně tu seděli s žaludky plnými výtečného jídla a krásně zahřátí červeným vínem. Pak jsem si začal chystat magnetofon a všichni ti veselí mladí lidé se seskupili kolem a uchváceně pozorovali, jak se otáčejí tajuplné pásky a jak vyrovnávám hlasitost. Konečně jsem jim oznámil, že jsem připraven, a tu se jako mávnutím kouzelného proutku objevily kytary, bubny a flétny a všichni se dali do zpěvu. Zpívali a zpívali, a jen dozpívali jednu písničku, vzpomněl si někdo na další a spustili nanovo. Občas vystrčili dopředu nesmělého uculujícího se mládence, protože jediný znal nějakou písničku, a když ho dlouho povzbuzovali, pokřikovali na něj a tleskali, dal si říct a začal zpívat. Pak zase spustila sladkým a přitom drsným hlasem sólový refrén nějaká dívka, světlá petrolejek se jí odrážela od tmavých vlasů a kytary se otřásaly a chvěly pod hbitými prsty hudebníků. Pak mi všichni zatančili v řadě na dlážděné cestičce a vykřesávali ostruhami jiskry z kamení, abych si mohl zachytit údery pat, které jsou velmi obtížné, ale nerozlučně patří k rytmu mnoha písní, předvedli mi krásný šátečkový tanec s příjemnou svižnou melodií a potom mnoho různých druhů tanga, tak temperamentních, až jsem zapochyboval, jestli k nim skutečně patří i ten strnulý bezpohlavní tanec, kterému říkáme tango v Evropě.

Mezitím mi došly pásky a strašně mě to mrzelo, ale mí přátelé se jen hlasitě rozesmáli, odtáhli mě zase ke stolům, častovali mě dalšími pochoutkami a vínem, a když se tak sesedli kolem mne, zpívali mi snad ještě krásněji než předtím. Jak jsem už řekl, byli to většinou mladí lidé, ani ne dvacetiletí, a přitom se upřímně radovali ze starých překrásných písní své země a i z krásných starých tanců, tváře jim hořely nadšením, že se mi mezi nimi líbí, a vši tou pozorností vyznamenávali úplně cizího člověka, kterého jakživ neviděli a pravděpodobně už ani neuvidí.

V té chvíli ovšem večer vrcholil. Pak se mládež pomalu uklidňovala, zpívala pořád mírnější a smutnější písničky a všichni jsme najednou pochopili, že večírek skončil a bylo by chybou jej protahovat. Zpěváci se dozpívali se svými písničkami zase nazpátek

k zemi jak hejno papoušků, slétajících z velikých výšek. Stáli teď kolem nás s rozpálenými tvářemi, rozzářenýma očima a celí šťastní a přemlouvali nás, abychom se s nimi vrátili do města na velkém nákladním autu, na kterém sem přijeli. Všichni jsme se sesedli těsně vedle sebe na korbě a byli rádi, že se jeden od druhého zahřejeme, protože v noci se pořádně ochladilo. Nákladní auto se hlasitě rozjelo po silnici k Oranu a opět začaly kolovat láhve vína, opatrně předávané z ruky do ruky, a kytaristé uhodili do strun. Osvěžení chladným nočním vzduchem se všichni přidali k refrénu a řítili jsme se sametovou nocí jako nebeský chór. Vzhlédl jsem k obloze a díval se, jak velké bambusy, nakloněné nad silnicí, ozařují světla nákladního auta. Připadaly mi jak pařáty nějakého obrovitého zeleného draka, které číhají nad cestou, a jen bychom přestali zpívat, chňaply by po nás. Vtom mi někdo vstrčil do ruky láhev vína, a když jsem zaklonil hlavu a napil se, viděl jsem, že drak zmizel a místo něj na nás shlíží z temné oblohy měsíc, bílý jak klobouk houby.

KAPITOLA VII

UPÍŘI A VÍNO

Často je velmi sužuje upír, který se koni zakusuje do záhřivku.

Charles Darwin: Cesta kolem světa

Po mém návratu z Oranu garáž přímo přetékala zvířaty. Člověk málem neslyšel vlastního slova ve všem tom papoušcím vřeštění, přerušovaném tu a tam strašlivým ječivým výkřikem, jako by právě došlo k znásilnění, v pronikavém chřestivém křiku hoků, neuvěřitelně hlasitém troubivém zpěvu seriem, chrochtání nosálů a občasném hlubokém, vzdáleném hřmění připomínajícím zavrčení pumy, kterou jsem na Lunovu počest pojmenoval po něm. Všechen ten křik byl podbarven ustavičným škrábáním vycházejícím z agutiho klece, neboť aguti si v jednom kuse prováděl pomocí svých zoubků, utvářených jak ostré dláto, různé stavební úpravy ve své bytové jednotce.

Jen jsme se vrátili, začal jsem vyrábět klece pro nejružnější přírůstky, ale Lunu jsem si nechal na konec, protože nám ji poslali ve velké stěhovací bedně, kde měla víc než dost místa k pohybu. Když jsem umístil všechna ostatní zvířata, začal jsem budovat klec, která by byla Luny opravdu hodna a kde by, jak jsem alespoň doufal, dostatečně vynikla její krása a půvab. Právě jsem klec dodělával, když přišel Lunin kmotr, jako obvykle si hlasitě prozpěvoval a hned se mi nabídl, že mi pomůže v mé poněkud choulostivé práci – musel jsem totiž přemístit Lunu z jejího dočasného obydlí do nového. Pečlivě jsme uzavřeli vrata garáže, aby v případě nějaké nepředvídané náhody nemohla puma vyběhnout ven a někde se ztratit. Můj přítel Luna hlesl, že toto opatření má ještě jednu výhodu – aspoň bychom na takový pád zůstali s pumou uvnitř. Měl jsem však dojem, že ho podobná perspektiva dost děsí a skličuje. Abych ho trochu upokojil, vysvětloval jsem mu, že puma se bojí mnohem

víc než my, ale v té chvíli zavrčelo zvíře tak zuřivě a bez sebemenší stopy strachu, že Luna znatelně zbledl. Snažil jsem se ho přesvědčit, že puma tak vrčí jenom ze strachu, ale naslouchal mi s krajní nedůvěrou.

Celou akci jsme měli promyšlenou asi tak, že přitáhneme bednu, ve které teď puma sídlí, proti dvířkám nové klece, vytrhneme po straně pár prkýnek a šelma klidně přejde z bedny do svého nového obydlí. Naneštěstí jsem jí sestrojil trochu svéráznou klec, takže jsme nemohli přirazit bednu až k dvířkám a mezi bednou a klecí zůstala asi dvaceticentimetrová mezera. Nedal jsem se tím ani v nejmenším odradit, postavil mezi oběma bednami improvizovaný tunýlek z několika prken a pak jsem začal vytahovat příčky, aby se puma dostala ven. Zatímco jsem se tak činil, objevila se náhle v otvoru tlapa velká asi jak pořádná šunka a na hřbetu ruky mi naskočil pěkný hluboký šrám.

»Tak vidíš, Gerry,« řekl zaraženě Luna.

»To nic, jenom se trochu vylekala, jak jsem jí tloukl u ucha,« řekl jsem s předstíranou veselostí a vysával si ránu. »Teď už jsem snad vytrhal těch prken dost, takže může klidně projít. Stačí, když si počkáme.«

Čekali jsme. Po deseti minutách jsem nakoukl dírou po vypadlém suku do bedny a zjistil jsem, že zatracená puma si klidně leží v rohu, mírumilovně podřimuje a nemá naprosto v úmyslu projít tím vachrlatým tunýlkem do nového, prostornějšího obydlí. Zbývalo zjevně jediné řešení – pořádně ji vystrašit, aby přeběhla z jedné klece do druhé. Zvedl jsem kladivo a praštil do bedny, až to zadunělo. Snad jsem měl nejdřív Lunu varovat. V té chvíli se udály dvě věci naráz. Puma, vyburcovaná úderem z polospánku, vyskočila a rozběhla se k otvoru v kleci a zároveň spadlo po tom silném nárazu prkénko, které tvořilo tunel na Lunově straně. Luna pohlédl dolů zrovna ve chvíli, kdy mu krajně rozrušená puma zamyšleně očíhávala nohy. Zaječel vysokým tenorem, jaký jsem v životě slyšel jen málokdy, a vyskočil kolmo do vzduchu. Tím zaječením vlastně zachránil situaci. Puma se tak lekla, že prchla co nejrychleji do nové

klece, a já za ní zasunul dvířka a pečlivě ji zamkl. Luna se opíral o vrata garáže a otíral si kapesníkem obličej.

»Tak vidíš,« řekl jsem mu vesele. »Vždyť jsem ti povídal, že to nebude nic těžkého.«

Luna mě spražil pohledem.

»Sbíral jsi už zvířata v Jižní Americe a Africe?« zeptal se mne po chvíli. »Opravdu?«

»Ano.«

»A děláš tuhle práci už čtrnáct let?«

»Ano.«

»A je ti třiatřicet?«

»Ano.«

Luna zavrtěl hlavou, jako by stál před největší záhadou svého života.

»Jen pánbůh ví, jak ses mohl dožít tak vysokého věku,« řekl.

»Ochraňují mě kouzla a čáry,« vysvětloval jsem mu. »Ale poslyš, proč jsi za mnou vlastně přišel kromě toho, že ses chtěl utkat se svou jmenovkyní?«

»Venku čeká jeden Indián s nějakým *bicho*,« odpověděl Luna a pořád ještě si utíral obličej. »Našel jsem ho s ním ve vesnici.«

»S jakým *bicho*?« ptal jsem se, když jsme vycházeli z garáže a zamířili do zahrady.

»Asi to bude prasátko,« odpověděl Luna, »ale má ho v bedýnce a moc dobře jsem ho neviděl.«

Indián seděl na bobku na trávě a před ním stála bedýnka, odkud se ozývalo fistulkové kníkání a tlumené chrochtání. Luna měl pravdu. Takové prapodivné zvuky nedokáže vyloudit nikdo jiný. Indián se vesele zazubil, sundal si široký slamák, sklonil hlavu, odklopil z bedýnky víko a vytáhl z ní nejrozkošnější stvořeníčko, jaké si dovedu představit. Bylo to mládě pekariho páskovaného, běžný druh divokého prasete, který obývá tropické kraje Jižní Ameriky.

»To je Juanita,« řekl Indián, s úsměvem postavil zvířátko na trávník a to hned začalo pronikavě s nadšením kvíkat a dychtivě kolem sebe čenichat.

Mám pro vepříky odjakživa slabost a selátkům prostě neodolám, takže v pěti minutách byla Juanita moje za částku, která finančně vzato dvakrát přesahovala její cenu, ale nevystihovala ani setinu hodnoty jejího půvabu a charakteru. Juanita byla asi šestačtyřicet centimetrů dlouhá a třicet centimetrů vysoká, oblečená do dlouhé, dost drsné šedavé kožešinky, a kolem krku se jí táhl pěkný bílý pásek, takže vypadala, jako by měla na krku stojáček, jaký nosí studenti v Etonu. Tělo měla štíhlé s jemně se zužujícím rypáčkem, zakončeným rozkošným koketním čeníškem a nohy štíhlé a útlé s čistě naleštěnými kopýtky, v obvodu velkými asi jak šestipence. Pohybovala se vznešeně a noblesně, a jak tak střelhbítě cupitala, tiše klapala kopýtky, jako když jemně přší.

Byla neuvěřitelně krotká a úplně si mě získala nadšením, s nímž mě pokaždé vítala: i když jsem odešel třeba jen na pět minut, vyváděla, jako bych byl pryč několik let a. ty roky pro ni znamenaly jen šed' a prázdnotu. Vrhala se ke mně s radostným pronikavým pištěním, v orgiích blaženého shledání se mi otírala čenichem a zadečkem o nohy a vábivě chrochtala a vzdychala. Nejšťastnější byla, když jsem ji zvedl a podržel v náručí, zády dolů jako miminko, a pak ji poškrábal po bříšku. To ležela v blaženém vytržení se zavřenýma očima a skřípěla zoubky jako miniaturními kastanětami. Nechával jsem ještě pořád všechna svá krotká anebo nepřiliš nebezpečná zvířata volně pobíhat po garáži, a protože se Juanita chovala tak vybraně, poskytoval jsem jí také volnost a jen večer ji zavíral do klece. Při krmení byl na Juanitu věru podivný pohled, když seděla s nosíkem vraženým do misky žrádla a kolem ní nejružnější zvířata – seriemy, papoušci, trpasličí králíčky a nokové, kteří se všichni snažili nakrmit se z jedné mísy. Vždycky se chovala dokonale, uhýbala ostatním, aby se také vešli ke krmení, a nikdy nedala najevo nejmenší nepřátelství, ani když jí neústupná seriema už několikrát ukradla sousto přímo před růžovým nosíkem. Jen jednou jsem ji viděl rozčilenou, když se jeden trochu přihlouplý papoušek tak rozrušil pohledem na talíř jídla, že s veselým skřehotáním slétl k zemi a usadil se jí na čenichu. Juanita ho s rozhořčeným zachrochtáním zahнала do kouta, kde papoušek křičel a

mlátil křídly, chvíličku nad ním s varovným skřípáním zubů postála a pak se zas vrátila k jídlu.

Když jsem řádně umístil všechny své nové exempláře, vydal jsem se za Ednou, abych jí poděkoval, jak báječně se za tu dobu, co jsem byl pryč, starala o moje zvířata. Čistili zrovna s Helmutem obrovskou haldu droboučkových červených papriček, z kterých vyrábějí podle vlastního Helmutova receptu vynikající esenci, přímo božskou tekutinu. Když vám ji přilijí do polévky, máte na první polknutí pocit, že vám snad ulétlo v puse patro, ale dodává každému jídlu fantastickou chuť. Jsem přesvědčen, že s Helmutovou šťávou by i uvařená holínka vzbudila nadšený ohlas mezi nejnáročnějšími labužníky.

»Podívejme, Gerry,« řekl Helmut a hned se rozběhl k malému baru. »Mám pro tebe dobré zprávy, Gerry,« řekl mi.

»Nekoupil jsi snad novou láhev džinu?« zeptal jsem se pln naděje.

»Samozřejmě,« odpověděl s úsměvem. »Věděli jsme přece, že se vracíš. Ale nejen to – jestlipak víš, že tenhle týden budou svátky?«

»Ano, a co na tom?«

»To znamená,« řekl Helmut a s rozmarnou lehkovážností nalil do skleniček džin, »že bych si s tebou mohl vyjet na tři dny do hor. Co ty na to?«

Obrátil jsem se k Edně.

»Edno,« spustil jsem, »miluji tě...«

»Dobrá,« povzdechla si Edna odevzdaně. »Ale jediná pod podmínkou, že se postaráš, aby se puma nedostala z klece.«

A tak mě v sobotu ráno vzbudil hned za prvního rozbřesku Luna, který se mi nakláněl do okna a zpíval jakousi dvojsmyslnou milostnou písničku. Vylezl jsem z postele, hodil si na záda výstroj a zamířili jsme chladným před jitřním světlem, připomínajícím osvětlení v akváriu, k Helmutovi.

Před domem stála skupinka trochu zchátralých koní s podivnými sedly, jaká se užívají v severní Argentině. Sedlo samo je velmi hluboké a vpředu má neobyčejně vysokou hrušku, takže se na něm sedí jako v křesle. Vpředu jsou k němu připevněny dva velké kusy kůže, tvarované trochu jak andělská křídla, které výtečně chrání nohy

a kolena při jízdě trnitým křovím. V šerém světle svítání vypadali koně se svými podivnými sedly jako skupina nějakých antických zvířat, snad Pegasů, která se ztracena ve světě pasou na orosené trávě. Kousek dál čekali naši čtyři průvodci a lovci. Vypadali báječně divoce a neholené, měli na sobě špinavé *bombachas*, velké krabaté boty a široké polámané slamáky. Se zájmem pozorovali Helmuta, jak běhá od jednoho koně k druhému, cpe jakési věci do vaků přehozených přes sedla a kukuřičně žluté vlasy se mu lesknou rosou. Helmut mi prozradil, že ve vacích máme zásoby na tři dny, kdy budeme na cestě. Nahlédnutím do dvou vaků jsem zjistil, že naší potravou má být především česnek a láhve červeného vína, ačkoliv jeden vak byl napěchován velkými kusy poněkud závadně vyhlížejícího masa, z kterého prosakovala pytlouvinou krev a jehož zvláštní tvary budily nepříjemný dojem, že někam odvážíme rozčtvrcenou mrtvolu. Když bylo konečně všechno připraveno k Helmutově spokojenosti, vyšla se s námi rozloučit Edna, ještě v županu a celá roztresená zimou. Pak jsme nasedli na kostnaté oře a rychlým klusem vyrazili ke svému cíli, k nejasným mlhavým horám, tu a tam v ranním světle zlatě a zeleně tečkovaným.

Nejprve jsme ujížděli po hrbolatých pěšinách, které se táhly mezi poli cukrové třtiny, a třtina kolem nás šeptala a šelestila i v nejjemnějším vánku. Naši lovci a průvodci cválali vpředu a my s Lunou a Helmutem jeli v řadě a přidržovali koně do mírného kroku. Helmut mi vyprávěl o svém životě, jak ho jako sedmnáctiletého chlapce v Rakousku násilím zverbovali do německé armády, jak prošel celou válkou, nejprve v severní Africe, pak v Itálii a nakonec v Německu, a přitom ztratil jen jediný prst, i když před ním jednou vybuchla bomba a podle vší pravděpodobnosti ho měla zabít. Luna se jenom choulil ve svém obrovském sedle jak sesutá loutka a tiše si prozpěvoval. Když jsme s Helmutem probrali světové záležitosti vůbec a dospěli k omračujícímu závěru, že války jsou zbytečné, zmlkli jsme a naslouchali Lunově měkkému hlasu, sborovému šelestění třtin a tichému klapotu koňských kopyt, který se ozýval v jemné hlíně jak mírné, poklidné bušení srdce. Po chvíli vyústila cestička z třtinových polí, začala se šplhat po nižších

horských úbočích a mířila do skutečného pralesa. Tyčily se tu mohutné stromy zdobené popínavými epifyty a orchidejemi, spojenými jak řetěz otroků proplétajícími se zkroucenými liánami. Cestička se teď začala podobat spíše starému korytu nějaké bystřiny (v období dešťů po ní docela určitě proudila voda), posetému hrbolatými balvany nejrůznějších velikostí, z nichž mnohé byly uvolněné. Koně si už v téhle krajině zvykli a našlapovali najisto, ale přece jen často klopýtli a div že si nás neshodili přes hlavu, takže kdo tu nechtěl najednou zůstat ležet s roztržštěnou lebkou, musel jim přidržovat hlavy pěkně vysoko. Cestička se teď zúžila, klikatila se a točila hustým podrostem, a třebaže jsme jeli všichni tři téměř těsně za sebou a naše koně se div nedotýkali, často jsme na sebe vůbec neviděli. Nebýt toho, že hned za mnou si hlasitě prozpěvoval Luna a občas zaklel Helmut, jak mu klopýtl kůň, měl bych pocit, že tudy projíždím docela sám. Jeli jsme takhle už asi hodinu, občas jsme na sebe zavolali nebo se někdo z nás na něco zeptal, a vtom jsem najednou zaslechl, jak Helmut kousíček před námi rozzuřeně vykřikl. Teprve za zákrutem stezky jsem viděl, co ho tak dopálilo.

Stezka se na tomto místě rozšiřovala a po jedné její straně se táhla asi dva metry hluboká skalnatá rokle. Do téhle rokle spadl jeden z našich nákladních koní, ale zůstávalo úplnou záhadou, jak se mu to podařilo, protože stezka tu byla dost široká a k podobné katastrofě vůbec nemuselo dojít. Kůň stál na dně rokliny, tvářil se alespoň podle mého soudu náramně spokojeně a naši dva divoce vyhlízející lovci seskočili a snažili se ho přimět, aby vyšplhal znovu na stezku. Kůň byl na jednom boku zbrcen rudou tekutinou, která děsivě ukapávala, a stál v nějaké kaluži, zřejmě v rostoucím tratolišti krve. Nejdřív jsem přímo žasl, jak se zvíře mohlo tak vážně zranit docela prostým pádem, a pak jsem si uvědomil, že neslo na hřbetě vak a v něm mimo jiný náklad i část našich zásob vína. To vysvětlovalo onu krvavou spoušť i Helmutovu zuřivost. Konečně jsme vylákali koně zpátky na cestu, Helmut nahlédl do jednoho vaku promáčeného vínem a zdrceně zaúpěl.

»Zatracenej kůň,« láteřil. »Proč nespadol na tu stranu, co nese maso?«

»Zbylo něco?« ptal jsem se.

»Ne,« odpověděl Helmut a zničeně se na mne podíval. »Všechny láhve jsou napadrté. Víš vůbec, co to znamená?«

»Ne,« přiznal jsem se popravdě.

»Že budeme muset vystačit jen s pětadvaceti lahvemi vína!« řekl Helmut. Sklíčení tak tragickými vyhlídkami ujížděli jsme pomalu dál. I Luna byl zřejmě strašlivou ztrátou úplně zdrcen, protože zpíval jen nejtruchlivější písně ze svého širokého repertoáru.

Jeli jsme dál a dál a stezka byla pořád strmější. V poledne jsme sestoupili z koní u malého potůčku, který tu prudce tekl dolů. Košile nám zčernaly potem, ale krásně jsme se vykoukali a pak jsme lehce poobědvali – syrový česnek, chléb a víno. Trochu zmlsanějšímu čtenáři to může znít přímo odporně, ale když člověk pořádně vyhladoví, neexistuje lepší chuťová kombinace. Hodinu jsme odpočívali, než naši koně, doslova pruhovaní potem, oschli, a pak jsme znovu nasedli a celé odpoledne ujížděli dál. Večer, když se stíny začaly dloužit a uzounkými průhledy mezi korunami stromů probleskoval zlatý západ slunce, se stezka náhle vyrovnala a my vjeli do plochého, poměrně jasného lesa. Zjistili jsme, že naši lovci už sundali sedla a jeden nasbíral chrastí a rozdělal oheň. Strnule jsme slezli z koní, odsedlali, opřeli se o sedla a o chundelaté sedlové příkrývky z ovčí kůže, kterým se tady říká *recado*, a asi deset minut odpočívali kolem ohně. Lovci zatím začali vytahovat z vaků dost nehygienicky vyhlízející maso a opékat je na dřevěných rožnících.

Za chvíli mě strnulost trochu přešla, a protože bylo ještě dost světlo, rozhodl jsem se, že se projdu po lese v bezprostředním okolí tábora. Přikrčen jsem se prodíral spletitým, sluncem prozářeným podrostem a drsné hlasy lovců mi brzy zanikly za hradbou listů. Nad hlavou se mi tu a tam zatřepetal kolibřík a zavířil před některým z květů, aby se ještě naposled večer napil, od stromu ke stromu přeletovaly skupinky tukanů, kteří ňafali jako štěňata, nebo se na mne hádavě dívali s hlavičkami nakloněnými ke straně a vrzali jako rezavé panty. Mnohem víc než ptáci mne však zaujalo množství nejružnějších hub, které jsem viděl všude kolem sebe. V žádném kraji světa jsem jakživ nespatrił tolik nejrozmanitějších hub a

chorošů, jaké tu pokrývaly, zem, spadlé kmeny i samotné stromy. Byly to houby všech barev, od vínově červené po černou a od žluté po šedou, a nejfantastičtějších rozmanitých tvarů. Asi čtvrt hodiny jsem pomalu procházel lesem a prošel ho za tu dobu asi půl hektaru. A za tu krátkou chvíli se mi v tak omezeném prostoru podařilo nasbírat do klobouku na pětadvacet druhů různých hub. Některé byly rudé, utvářené jak číše z benátského skla na jemňoučkých nožkách, jiné jemně dírkované, podobné žlutým a bílým stolečkům ze slonoviny, jiné zas připomínaly velké hladké hroudy dehtu či lávy, černé a tvrdé a rozrostlé po ztrouchnivělých kládách, a některé vypadaly jak vyřezané z naleštěné čokolády, rozvětvené a zkroucené jako miniaturní jelení paroží. Některé ty houby stály v řadě, podobné červeným, žlutým nebo hnědým knoflíkům na náprsenkách spadlých stromů, nebo visely jak staré žluté mycí houby a ukapávala z nich zlověstná žlutá tekutina. Byl to kraj čarodějnic z Macbetha a já co chvíli čekal, že zahlédnu některou z těch shrbených vrásčitých ježibab, jak sbírá do košíku hromady napohled prudce jedovatých hub.

Za chvíli se tak setmělo, že v lese nebylo pořádně vidět. Vrátil jsem se do tábora, rozložil houby do řad a prohlížel si je ve světle ohně. Ze závadně vyhlížejícího masa se mezitím vyklubala báječná pečené, hnědá a praskající, a všichni jsme seděli s noži v ruce kolem ohně, co chvíli se naklonili, uřízli si z pečeně jemňoučký plátek, namočili jej do Helmutovy omáčky (Helmut jí s sebou prozíravě vzal celou láhev) a strkali si voňavá sousta do úst. Až na občasné říhnutí vládlo kolem úplné ticho. Muži si mlčky podávali víno a občas se někdo předklonil a opatrně přerovnal polena v ohni, takže plameny vyšlehly ještě výš a prudčeji a zbytky pečeně krátce zasyčely jak hnízdo ospalých vos. Slastně nasyceni jsme se konečně opřeli o pohodlná sedla a Luna se zhluboka napil z jedné láhve vína, zvedl kytaru a začal tiše brnkat. Pak se rozezpíval, ale jen docela tiše, hlas mu nedoléhal ani za kruh ozářený ohněm a lovci se k němu přidali v hlubokém zvukném sboru. Natáhl jsem si pončo (neocenitelný oděv, který vypadá jak deka s dírou uprostřed) a pevně se jím obalil. Nechal jsem si volnou jednu ruku, abych se mohl chopit kolující

láhve vína, stočil si svoje *recado* z ovčí kůže do pohodlného polštáře a opřel se. A pak jsem jen ležel, poslouchal tklivé písně a díval se na bílý měsíc, jak se pomaličku sune černým krajkovým větví nad našimi hlavami. Ani jsem si nepřipadal zvlášť ospalý, ale najednou jsem zničehonic usnul.

Probudil jsem se pořád ještě obrácen k obloze, která teď byla bledě modrá, zalitá sluncem. Otočil jsem se na bok a zjistil, že lovci jsou už vzhůru, oheň vesele hoří a nad ním visí další kusy masa připravené k pečení. Helmut se krčil nad ohněm, pil z velikého hrnku vřelou kávu, a když jsem zeširoka zívł, spiklenecky se na mne usmál.

»Podívej se na Lunu,« řekl a mávl k němu hrnkem. »Chrápe jak prase.«

Luna ležel kousek ode mne a úplně se ztrácel pod pončem. Vyprostil jsem ze svého ponča nohu a prudce kopl do místa, kde měl mít podle mého odhadu Luna zadní část. Mířil jsem přesně a Luna odpověděl na mou krutost ječivým výkřikem. Pak se rozesmál, dal se do zpěvu a vystrčil hlavu otvorem ponča. Vypadal v té chvíli ohromně legračně, jako zpívající želva vykukující z krunýře. Zahřáli jsme se kávou a pečeným masem, osedlali koně a za chvíli už vjížděli do vlhkého, rosou provoněného pralesa, jímž se ze všech stran rozléhaly zvonivé hlasy ptáků.

Celou cestu jsem musel myslet na upíry. Věděl jsem, že za tu krátkou dobu, na kterou jsme si vyjeli do hor, sotva ulovíme zvlášť pozoruhodná zvířata, ale slyšel jsem, že na místě, kam máme namířeno, žije množství upírů. Kdysi se tam měla zakládat kávová plantáž, ale koně tam kvůli upírům vůbec nevydrželi a od záměru se muselo upustit. Nesmírně jsem toužil uvidět upíra v jeho vlastním prostředí, a pokud možno si jich několik chytit, odvézt je s sebou do Evropy, krmit je kuřecí krví, a kdyby to bylo nutné, třeba i vlastní anebo dalších dobrovolníků, které bych sehnal. Pokud jsem věděl, žádná zoologická zahrada v Evropě upíry zatím nezískala a jen ve Spojených státech se podařilo s úspěchem jich pár udržet. Měl jsem jen strach, aby se upíři, kteří tak dlouho zůstali na kávové plantáži sami, neodstěhovali zatím na slibnější pastviny.

Asi za hodinu anebo trochu později jsme dorazili ke svému cíli, což byla, jak se ukázalo, skoro už rozpadlá chatrč s jedinou místností a s malou krytou verandou po jedné straně. Předpovídal jsem jí ještě půl roku trvání, než se tiše sesune a splyne s okolním lesem. Přijeli jsme tedy v hodině dvanácté. Všichni lovci, Helmut i Luna se začali zabydlovat v chajdě jako v nějakém luxusním hotelu, nedočkavě si přitáhli dovnitř sedla a přátelsky se začali dohadovat, kdo bude spát v kterém koutě červotočem prožrané podlahy. Já si vybral verandu, nejen proto, že mi připadala alespoň trochu hygieničtější, ale že jsem z ní dohlédl až ke stromu, u kterého byli uvázáni koně, a čekal, že na ně se upíři vrhnou nejdříve.

Po jídle jsme se vydali pěšky do lesa, našli spousty stop tapírů, jaguárů i drobnějších zvířat, ale zvířata sama jsme ani nezahlédli. Převrátil jsem však každou ztrouchnivělou kládu, na kterou jsme přišli, a tak se mi podařilo chytit dvě hezké ropuchy, stromovou rosničku a ke zděšení všech ostatních malého korálovce. Když jsme se vrátili do chaty k večeři, pečlivě jsem uložil své úlovky do plátěných sáčků, které jsem si k tomu účelu s sebou přivezl. Po jídle jsme se rozsadili kolem řevavých zbytků ohně a Luna nám jako obvykle zazpíval. Ostatní se pak uchýlili do chaty, opatrně zavřeli všechna okna i dveře, aby k nim nedolehl ani závan smrtícího nočního vzduchu a nezahubil je (i když předešlou noc v něm docela klidně spali), a já si ustlal na verandě a podložil si hlavu, abych dobře viděl na koně uvázané asi na sedm metrů ode mne a postříbřené měsíčním světlem. Pohodlně jsem se uložil, zapálil si cigaretu a pak napínal ve tmě oči, kdy už konečně zahlédnu někde v blízkosti koní prvního netopýra. Vysedával jsem takhle dvě hodiny a pak jsem najednou proti své vůli tvrdě usnul.

Ráno jsem se probudil, rozzuřený sám na sebe, že jsem všechno zaspal, rychle se vymotal z ponča a šel si prohlédnout koně. Ke svému strašnému vzteku jsem zjistil, že zatímco jsem vyspával na sedm metrů odtud, dva z nich napadli upíři. Oba koně byli kousnuti přesně na stejném místě, na šiji, asi na délku ruky od záhřívku. Samo kousnutí sestávalo jen ze dvou pravidelných bodnutí, asi přes centimetr dlouhých a docela mělkých. Tato nepatrná kousnutí však

měla děsivé následky, protože když se upíři dost nasáli své odporné pochoutky a odlétli, krev se na ranách neusadila, což se po upířích kousnutích stává vždycky, protože upíří slina obsahuje protisrážlivou látku. Nasycení upíři tedy odlétli z koňských krků, ale rány krvácely dál a koně měli teď krky zbrocené širokými pásy zaschlé krve, až neúměrně velkými k tak nepatrným kousnutím. Všiml jsem si také, že oba koně byli kousnuti nejen na přesně stejném místě, ale i na stejné straně těla, napravo od jezdce, a na levé straně že upíři žádného z koní nekousli ani se o to nepokoušeli. Ani jednoho z koní celá ta záležitost přinejmenším nerozrušila a oba se zřejmě trochu divili, proč mě to tolik zajímá.

Po snídani jsem všechny zmobilizoval, aby se dali do hledání, protože jsem byl přesvědčen, že upíři se určitě skrývají někde nablízku. Rozptýlili jsme se a v širokém okruhu kolem chaty pročesávali les. Zašli jsme na čtvrt míle hluboko do lesa a pátrali v dutých stromech nebo skalních rozsedlinách, kde by se mohli upíři schovávat. Pokračovali jsme v tomhle marném hledání až do oběda, ale jedinými živými exempláři, které jsme získali, bylo tři sta čtyřicet černých klíšťat nejrůznějšího věku a velikosti. Zřejmě jim všem nejvíce zalahodila Lunova a Helmutova vůně a sesedli se na nich. Luna s Helmutem se museli rozběhnout k potoku a rychle se svléknout; nejdřív si smyli nejhouževnatější klíšťata z těla a pak si vybírali ostatní ze všech záhybů a škvír ve svém oblečení, a jak tam tak seděli na balvanech, vysvlečení donaha a vybírali si klíšťata z šatů, vypadali jak dva paviáni.

»Jsou to ale zajímavá zvířátka, ta klíšťata,« poznamenal jsem jakoby nic, když jsem jim přišel k potoku vyřídit, že oběd je připraven. »Náramně prozíraví paraziti. Přírodní vědy už dávno dokázaly, že se vrhají na nejnesympatičtější individua... většinou na opilce nebo na lidi s nízkou duševní schopností a morálkou.«

Luna s Helmutem se po mně rozzuřeně ohlédli.

»Přeješ si snad, abychom tě hodili s Lunou do vodopádu?« zeptal se Helmut se zájmem.

»Musíte přece uznat, že je to trochu zvláštní. Ani jednoho lovce se ta klíšťata nechytla a řekl bych, že jsou to typy, které by mohly

parazity zvlášť přitahovat. Mě taky nechala na pokoji. Chytla se jenom vás. Jestlipak znáte to staré přísloví o parazitech?“

»Jaké staré přísloví?« zeptal se Helmut podezíravě.

» Vrána k vráně sedá,« řekl jsem, a než se Helmut s Lunou stačili about a pustit se za mnou, rychle jsem uprchl do tábora.

Když jsme dojedli, pražilo na mýtině slunce tak oslnivým žářem, že jsme se všichni natáhli na malé verandičky a odpočívali. Ostatní spokojeně pochrupeovali jak stádo vepřů, ale já nemohl za nic na světě usnout. Pořád mi nešli z hlavy upíři. Dopalovalo mě, že jsme neobjevili jejich skrýš, protože jsem byl přesvědčen, že ji mají někde docela blízko. Pak jsem si uvědomil, že tu třeba žije jen jeden upír anebo dva, a hledat jejich skrýš ve zdejších lese že by bylo třikrát těžší než obvykle citovaná slabomyslná snaha najít jehlu v kupce sena. Všichni se už začali s pobrukováním a zíváním probouzet a tu mě najednou něco napadlo. Vyskočil jsem a utíkal do chaty. Když jsem pohlédl vzhůru, zjistil jsem ke svému nadšení, že jediná místnost v chatě má strop, což znamená, že mezi vrcholem střechy a stropem musí být nějaká půda. Vyběhl jsem ven, a opravdu, nad místností byl čtvercový otvor, který určitě vedl do prostoru mezi střechou a stropem. To už jsem pevně věřil, že najdu na půdě jednoho upíra na druhém, a netrpělivě čekal, zatímco mi lovci dělali z mladých stromků primitivní žebřík a pak jej postavili k vikýři. Střelhbítě jsem vylezl nahoru, vyzbrojen vakem na své úlovky a kouskem látky, abych je mohl chytit a nekousli mě při tom. V patách mi šplhal Helmut, který měl chránit otvor mou starou košilí. S baterkou v puse jsem nedočkavě vlezl na půdu. Nejprve jsem zjistil, že dřevěný strop, na kterém sedím, je nanejvýš nespolehlivý, a jestli se nechci zřítit i se stropem do chaty, musím se roztáhnout po podlaze půdy jako hvězdice, abych rozložil svou váhu. A tak jsem se plížil jako Indián na válečné stezce a začal prozkoumávat půdu.

První známkou, že i na půdě kypí život, byl dlouhý štíhlý had, který se kolem mě bleskurychle proplazil k otvoru hlídanému Helmutem. Když jsem to Helmutovi sdělil a poprosil ho, aby se pokusil hada chytit, přijal mou prosbu krajně nepřívětivě a svou odpověď proložil množstvím výmluvných rakouských kleteb.

Naštěstí pro Helmuta objevil had puklinu ve stropě, zmizel v ní a už jsme ho nikdy nespatriili. Zatvrzele jsem lezl dál, vyrušil tři malé štíry, kteří ihned otekli do nejbližších děr, osm velikých nehezkých, obzvlášť chlupatých pavouků, kteří jen trošičku popolezli, když na ně dopadl světelný kužel z mé baterky, a zadumaně se krčili dál. Po jakýchkoli netopýrech však nebylo kolem památky, ba ani netopýří trus jsem nikde neviděl, abych se trochu povzbudil v dalším pátrání. Málem jsem už velice zahořkl vůči netopýřům a upírům, zvláště když tu dopadl kužel z mé baterky na něco, co si poklidně sedělo na příčném trámku a zuřivě si mě prohlíželo. Rázem jsem na upíry zapomněl.

Ve světle baterky si tam trůnil sýček, pták jen o něco větší než vrabec, a hleděl na mě kulatýma žlutýma očima, s tichým rozhořčením, jak vikář, když uprostřed bohoslužby zjistí, že varhaník je už zase namol. Jsem do všech sov úplně blázen, ale sýčky mám snad nejraději. Snad mě okouzluje tím, jak jsou maličcí a přitom úplně nebojácní. Každopádně jsem se rozhodl, že získám toho, co sedí nade mnou, do své sbírky, i kdybych při tom měl zemřít. Nehnutě jsem mu svítil baterkou do očí, aby neviděl, co dělám, opatrně jsem k němu vztáhl druhou ruku a pak přes něj rychlým pohybem přehodil látku a chytil ho. Sýček rozhořčeně vykřikl, divoce se mi třepetal v rukou a zaryl se mi skrz látku drobnými, ale ostrými drápkami do prstů. Položil jsem baterku na podlahu, pevně omotal sýčka látkou, kterou jsem si s sebou donesl, a pak jsem si celý ten balíček zastrčil za košili a pro jistotu ji zapnul až ke krku. Ještě jednou jsem se přesvědčil, že na půdě opravdu není jediný netopýř, a začal lézt zpátky k otvoru. Bylo to přinejmenším poněkud obtížné, protože sýček mi ležel na prsou a musel jsem se sunout po zádech. Měl jsem tak alespoň skvělou vyhlídku na všechny pavouky nad sebou a připadali mi z toho zorného úhlu velcí jak polévkové talíře a hotoví spadnout na mne, jen co udělám první neobratný pohyb. Nebylo mi to zvlášť příjemné, protože sice pavouky pokládám za nesmírně zajímavé, ale ty větší a chlupatější si přece jen raději držím od těla. Konečně jsem dolezl k vikýři a sestoupil do slunečního světla.

Když jsem ukázal lovcům, co jsem chytil, byli k mému úžasu celí nadšení. Chvíli jsem jejich vzrušení nechápal, až mi vysvětlili, že podle vžitě argentinské pověry přináší takový sýček štěstí v lásce. Konečně se mi tak dostalo odpovědi i na otázku, s kterou jsem si už dlouho lámal hlavu. V Buenos Aires jsem objevil v kleci jednoho místního obchůdku s ptactvem podobného sýčka, ale obchodník za něj žádal tolik, až jsem si zprvu myslel, že žertuje, a teprve po chvíli jsem pochopil, že myslí svůj požadavek úplně vážně. Nechtěl se mnou smlouvat a zřejmě mu vůbec nevadilo, když jsem sýčka nekoupil a odešel jsem. Vrátil jsem se za tři dny pevně přesvědčen, že s obchodníkem bude spíš řeč, ale ukázalo se, že sýčka mezitím prodal a dostal za něj, co požadoval. Tehdy mi to připadalo až neuvěřitelné a marně jsem hloubal nad uspokojivým vysvětlením. Teď jsem konečně pochopil, že mě předběhl nějaký zamilovaný zoufalec, a jen doufám, že mu sýček přinesl štěstí.

Měli jsme v horách naposled přespat a já byl pevně odhodlán, že jestli se kolem mne v noci jen mihne nějaký upír, za každou cenu ho polapím.

Rozhodl jsem se dokonce, že sám posloužím jako návnada. Aspoň bych si tím přilákal netopýry dost blízko a mohl je chytil a zjistil bych také, jestli je netopýří kousnutí tak bezbolestné, jak se říká. A tak když se ostatní uchýlili do svého dusného budoáru, ustlal jsem si co nejbliž koní, kam jsem se odvážil, abych netopýry neodstrašil, zabalil se do ponča a levou nohu si nechal venku, protože jsem kdysi někde četl, že upíři si potrpí na lidské končetiny, hlavně palce. Každopádně to byl jediný úd, který jsem byl ochoten obětovat vědě.

Ležel jsem tam v měsíčním světle, upřeně se díval na koně a čím dál tím víc mě zábly nohy. Přemýšlel jsem, jestli si upíři rádi pochutnávají na zmrzlých lidských palcích. Z temného lesa sem tiše doléhaly noční zvuky, milióny cvrčků tam donekonečna tesařily v podrostu, ťukaly kladívky a řezaly pilami, přibíjely maličké podkůvky, hrály na trombón, ladily harfy a učily se, jak zacházet s malými pneumatickými vrtačkami. V korunách stromů si chraptivě odkašlávaly záby jak mužský sbor, když se připravuje na koncert.

Všechno bylo osvětleno měsícem, i můj palec, ale po netopýrech ani potuchy.

Za čas mi už levá noha začala připadat jak něco, co odešlo se Scottem k severnímu pólu a zůstalo tam, a tak jsem ji schoval do teplého ponča a nabídl za oběť pravou. Koně stáli se svěšenými hlavami docela nehnutě v měsíčním světle a jen tu a tam si přesunuli váhu z jednoho páru noh na druhý. Za chvíli jsem vstal, abych se trochu rozchodil a získal zas trochu citu do nohou, belhal jsem se kolem koní a ve světle baterky si je důkladně prohlédl. Žádný z nich nebyl kousnutý. Vrátil jsem se a pokračoval v sebetýrání. Dělal jsem, co jsem mohl, abych neusnul – kouřil jsem skryt pod pončem cigaretu za cigaretou, sestavoval si v duchu podle abecedy seznam všech jihoamerických zvířat, na která jsem si vzpomněl, a když už ani to nepomáhalo a pořád se mi chtělo spát, začal jsem hloubat o všech svých dlužích. Neznám nic účinnějšího na zaplazení spánku. Když začalo svítání odčerpávat čern z oblohy, byl jsem už úplně vzhůru a málem věřil, že odpovídám za všechny schodky státního rozpočtu. Jenom se trochu rozednilo a bylo vidět i bez baterky, dobelhal jsem se, spíš jen tak aby se neřeklo, ke koním. Nemohl jsem ani uvěřit svým očím, protože dva z nich měli na šíji rudé krvavé pruhy. Celou noc jsem pozoroval ty koně v zářivém měsíčním světle a byl bych se vsadil o všechno na světě, že se k nim nepřiblížil ani na sto metrů jediný upír. A přece si na dvou z nich upíří hodovali přímo před mýma očima. Přiznat, že jsem byl rozmrzelý, by zdaleka nevystihovalo mé pocity. Nohy pode mnou podklesávaly, hlava mě bolela jako střep a vůbec jsem si připadal jak polní myš, kterou vytáhli uprostřed prosince z díry.

Když jsem probudil Lunu a Heknuta, tvářili se samozřejmě ohromně pobaveně a dali se slyšet, že jsem byl aspoň dostatečně potrestán za všechny své včerejší sprosté poznámky o parazitech. Teprve když jsem se v zadumaném a polonáměsíčním stavu nasnídal a pouštěl se právě do třetího hrnku kávy, vzpomněl jsem si na něco, co mě pořádně vylekalo. Ve všem tom zápalu, kdy jsem se snažil chytit alespoň jednoho upíra a dát se od něj kousnout, abych zjistil, jestli to bolí nebo ne, jsem úplně zapomněl na dosti nepříjemnou

skutečnost, že upíři přenášejí někdy vzteklinu a upíří kousnutí může mít mírně řečeno velmi zajímavé následky. Uvědomil jsem si, že sérum proti vzteklině, které se s obvyklým zvráceným lékařským potěšením píchá do břicha, je velmi bolestivé, a než nebezpečí pomine, musí se ho do člověka napumpovat spousta. Nevím, jestli je to nutné anebo jestli doktoři prostě dostávají od výrobců séra provizi, ale slyšel jsem od lidí, kteří to zažili na vlastní kůži, že není oč stát. Podle mého názoru bych se v tamní oblasti sotva mohl infikovat od netopýra vzteklinou, ale kdyby mě kousl, musel bych se přesto dát z prevenčních důvodů očkovat; každý, kdo se dočetl, jak vypadá člověk nakažený vzteklinou v poslední fázi choroby, by ochotně běžel do nejbližší nemocnice.

A tak jsme se bez upírů i kousnutí a s mým drahocenným sýčkem v bambusové kleci zavěšené kolem krku vraceli z hor nazpátek do Calileguy. Než jsme dojeli k třtinovým polím, bylo už kolem zelené šero a na nás padla nesmírná únava a bolelo nás celé tělo. I Luna ujíždějící vpředu zpíval teď pořád tišeji. Konečně jsme zahlédli světla v Helmutově bytě, a když jsme slezli celí zdřevěnělí, zpocení a špinaví z koní a vstoupili dovnitř, stála před námi Edna, svěží a krásná, a vedle ní stolek s třemi velkými sklenicemi ledového džinu s tonikem.

KAPITOLA VIII

CELÝ VAGÓN BICHOS

Závěrem bych chtěl říci, že pro mladého přírodovědce nemůže být podle mého názoru nic lepšího než cesta do vzdálených zemí.

Charles Darwin: Cesta kolem světa

Při svých toulkách světem jsem už potkal spoustu podivuhodných a zajímavých lidí. Kdybych měl všechny své osobité známé sepsat, uvedl bych hned na prvních místech dva muže, s nimiž jsem se setkal za svých posledních deseti dnů v Calilegue.

Jednou ráno se u mne stavil Helmut a řekl mi, že má nějaké jednání na *estancii* daleko od Calileguy a že prý tam blízko žije na jiné *estancii* jakýsi člověk, který prý chová divoká zvířata. Nabídl mi, že než si vyřídí své záležitosti, vysadí mne u něj, abych se podíval, jestli bych nechtěl něco koupit. Cestou mi vyprávěl o muži, za kterým jsme jeli.

»Sám jsem s ním nikdy nemluvil, ale všichni místní lidé tvrdí, že pochází z moc dobré evropské rodiny. Prý dokonce hostili doma krále a princezny a jeho otec byl ministrem kdesi ha Balkáně. Nevím, co je na tom pravdy... však víš, co se tady všechno napovídá, vid', Gerry? Lidi si navymýšlejí o tvé minulosti nejfantastičtější věci, a když už je nenapadá nic z minulosti, začnou aspoň vykládat, že nejsi oddaný se svou ženou, že jsi opilec nebo homosexuál, prostě něco takového.«

»To znám,« řekl jsem. »Bydlel jsem kdysi v malebné anglické vesničce, kde se člověk nesměl ukázat s žádnou ženskou od sedmi do sedmdesáti let, aby se o něm hned nepovídalo, že ji znásilnil.«

»Stejně, co na tom,« řekl filozoficky Helmut. »Ať už je jaký chce, jen jestli má *bichos*.«

Po dvouhodinové jízdě jsme odbočili ze silnice a zamířili po hrbolatých cestách mezi třtinovými poli. Zanedlouho jsme dojeli k

jednopatrovému domku s dobře udržovanou zahradou. Při prvním pohledu na trávník jsem poznal, že v domě žijí děti. Ležely tu pohozené hračky – houpací kůň a otlučený medvídek – a uprostřed byl jednoduchý cementový bazének, po kterém plula malá plachetnice, silně nakloněná k pravoboku.

»Tak a jsme tady,« řekl Helmut. »Vystup si. Za dvě hodiny tě zase vyzvednu. Platí?«

»Platí,« odpověděl jsem a už jsem vystupoval. »Jak se vlastně jmenuje ten chlapík?«

»Caporal,« řekl Helmut, odjel a zanechal mě v mračnech prachu.

Měl bych snad předem říct, že ten člověk se vlastně nejmenoval Caporal; neuvádím jeho jméno hlavně proto, že jsem se ho nezeptal na svolení, smím-li o něm psát. Chvíli jsem tam stál a kýchal, než jsem ze sebe dostal alespoň trochu prachu, a pak jsem ze slušnosti zaklepal na vrátka, otevřel je a zamířil k domu. Když jsem docházel k prostorné verandě, vyšel na zahradu jakýsi muž. Byl vysoký, statný a oblečený, jak už se v tomhle kraji chodí, do vysokých karabatých bot, pumpek, kterým se tady říká *bombachas*, špinavé košile a pomačkaného klobouku s širokou střechou.

»*Buenos dias*,« pozdravil, když ke mně docházel.

»*Buenos dias*,« odpověděl jsem. »Rád bych mluvil se señorem Caporalem. Je doma?« zeptal jsem se.

Muž ke mně přistoupil a smekl.

»Já jsem Caporal,« řekl. Uchopil ruku, kterou jsem mu podával, scvakl podpatky a lehce se uklonil. V tom gestu nebylo pranic teatrálního, vyplynulo docela přirozeně. Měl hezký snědý obličej s tmavýma laskavýma očima, pod orlím nosem pěkně upravený černý knírek, ale tváře a bradu zarostlé černým strniskem.

»Mluvíte anglicky?« zeptal jsem se ho nadějně.

»Ale ovšemže,« odpověděl ihned dokonalým přízvukem, který měl jistě z nějaké dobré školy. »Moc dobře nemluvím, chápete, ale dorozumím se docela dobře. Ale nestůjte, prosím vás, venku. Pojd'te dál, vypijeme si trochu kávy a řeknete mi, co pro vás mohu udělat.«

Ukázal na dveře vedoucí přímo do malé jídelny, která sloužila zároveň jako obývací pokoj. Podlaha byla jasně naleštěná a pokrytá

pestrými rohožemi, jaké se pletou ve zdejší kraji, a stejně se lesklo a zářilo i těch pár kusů prostého nábytku. Můj hostitel nahlédl do dalších dveří a zavolal: »*Maria, café para dos, por favor,*« a pak se ke mně s úsměvem obrátil.

»Ani nevíte, jakou jste mi udělal radost,« řekl srdečně. »Jen málokdy mám možnost mluvit anglicky. Ale můžete mne nejprve na chvíli omluvit? Káva bude za chvíli hotová... a tady jsou cigarety... prosím vás, udělejte si pohodlí.«

Znovu se lehce uklonil a vyšel z pokoje. Vzal jsem roztržité do ruky dózu na cigarety a najednou si k svému podivu všiml, že je stříbrná a zdobená překrásným pracným vzorem. Rozhlédl jsem se po pokoji a spatřil další stříbrné předměty — nádhernou vázu na štíhlé nožce, plnou rudých ibišků, na příborníku dva krásně zpracované svícny a mezi nimi masivní mísu na ovoce, vážící určité přinejmenším kilogram. Napadlo mne, jestli všechno to, co se o Caporalovi vypráví, není přece jen pravda, protože tyhle stříbrné ozdoby určitě nebyly vyrobeny v Argentině a dohromady musely mít obrovskou cenu. Caporal se velmi rychle vrátil a všiml jsem si, že se mezitím oholil a převlékl do čistých *bombachas*, vysokých bot a košile.

»Teď jsem snad na vaši návštěvu lépe připraven,« řekl mi s úsměvem, když do pokoje vešla indiánská služebná a přinesla podnos s kávou. »Co pro vás mohu udělat?«

Vysvětlil jsem mu, že mám na ostrově Jersey vlastní zoologickou zahradu a že jsem si přijel do Argentiny obstarat nové exempláře, a můj hostitel mě poslouchal s hlubokým zaujetím. Ukázalo se, že měl donedávna několik divokých zvířat, která si držel pro zábavu dětem, ale protože povyrostla a nebylo na ně už spolehnutí, poslal je všechny do zoologické zahrady v Buenos Aires. Stalo se to tři dny předtím, než jsem přijel do Jujuy, a není těžké si představit, s jakými pocity jsem ho poslouchal.

»Měl jsem dva pštrosy,« vyprávěl a musel se usmát mému zdrcenému výrazu. »Divokého psa, ocelota a pekari. Moc mě mrzí, že jsem je poslal pryč. Kdybych byl jenom tuší, že přijedete...«

»Co se dá dělat,« řekl jsem. »Ale kdybyste náhodou v příštích deseti dnech nějaké zvíře dostal, nebyl byste tak hodný a neposlal mi je do Calileguy? Mohl byste mi také vzkázat a přijel bych si sám.«

»Ale samozřejmě,« ujišťoval mě. »S největší radostí.«

Nalil mi ještě kávu a o leccčems jsme si popovídali. Měl dokonalé chování a bylo na něm vidět, že býval zvyklý nejen na peníze, ale i na vlivné postavení. Čím dál tím víc mi vrtalo hlavou, co je zač, ale byl příliš slušný, než aby se rozpovídal o sobě, a raději zaváděl rozhovor na věci, o kterých myslel, že by zajímaly mne. Pak mě najednou něco napadlo. Obrátil jsem se k němu a řekl:

»Nezlobte se, prosím vás, ale od chvíle, kdy jste mě sem uvedl, obdivuji vaše svícny. Jsou překrásné. Jaktěživ jsem tak nádherné svícny neviděl.«

Můj hostitel se rozzářil radostí.

»Ano, jsou krásné, že?« řekl a zadíval se na svícny. »Patří k té trošce věcí, které se mi podařilo přivést z Evropy – ty svícny a ostatní stříbrné věci, které tu vidíte.«

mlčel jsem, ale tvářil jsem se trochu zmateně.

»Víte, jsem Rumun,« pokračoval můj hostitel. »Můj otec zastával před válkou velice významné místo. Podařilo se nám utéct a vzít s sebou pár rodinných památek, ale většinu jsme museli v Buenos Aires prodat, abychom měli co jíst. Jako mladík jsem těžko sháněl místo, nic moc praktického jsem se bohužel nenaučil.«

Ostýchavě se na mne usmál, jako by se styděl, že mě nudí svým vyprávěním.

»Ale přece jen je člověk rád, když mu zbude pár památek na dětství. Byl to tehdy docela jiný život. Co jenom bylo po lesích zvířat a jaké se pořádaly hony! Máte rád lov, nebo je vám zvířat líto?«

»Nic proti lovu nemám,« odpověděl jsem podle pravdy, »jenom se nesmějí zvířata zbytečně zabíjet.«

Mému hostiteli se dychtivě zalesklo v očích.

»A nechtěl byste se podívat na pár mých fotografií?« zeptal se nejistě.

Prisvědčil jsem, že moc rád, a Caporal rychle zmizel v sousedním pokoji, vrátil se ve chvílce s velkou krásně vyřezávanou dubovou krabicí a položil ji na podlahu.

Nazvedl víko, vyklopil na rohož velkou hromadu fotografií a rychle se v nich přehraboval. Vytahoval z té spousty obrázků jeden snímek za druhým, vzrušeně mi je vkládal do rukou a snažil se se mnou podělit o něco z toho štěstí, které mu připomínaly. Viděl v nich hlavně památku na nezapomenutelné lovy; lidé, kteří tu byli zachyceni, pro něj znamenali málo anebo vůbec nic.

»Tohle je největší kanec, kterého jsme kdy zastřelili... bylo to na honu pořádaném pro švédského krále... vidíte, co to bylo za nádherné zvíře? Skoro mě mrzelo, že ho zastřelili... Jen se podívejte na ty tesáky.«

Na zemi ležel obrovitý kanec, pysky opovržlivě ohrnuté nad ohromnými tesáky, a nad ním stál strnule s brokovnicí v ruce švédský král.

»Teď se podívejte na tohle. To byl náš nejlepší hon na kachny, pořádaný pro siamského prince, tehdy jsme zastřelili na pět set nejružnějších kachen... Byl to nádherný den, obloha se kachnami jen černala... bylo jich jako kobylek... nohy jsme měli promrzlé a hlavně pušek rozžhavené doruda, ale stříleli jsme pořád dál...«

A tak jsme se asi hodinu dívali na fotografie, na kterých před námi defilovala zvířata i urození lovci. Konečně vytáhl můj hostitel z hromady velkou, bleskem branou fotografii překrásné jídelny obložené dřevem. Lustry na stropě vypadaly jak menší vánoční stromky obrácené špičkou dolů a visely nad dlouhým stolem, bohatě prostřeným stříbrem a sklem. Ve společnosti krásně oblečených pánů a dam seděl v čele starý pán, po jeho pravici jakýsi indický hodnostář ověšený šperky a s turbanem na hlavě a na druhé straně stolu jsem poznal i svého hostitele, ještě mladého, v dokonalém večerním obleku. Byla to scéna jako z pohádky.

»To je z banketu pořádaného pro indického maharádžu,« řekl můj hostitel jakoby nic. »Ale podívejte, tohle je jelen! Ten má překrásnou hlavu, že?«

To už jsem však slyšel Helmuta, jak na mě houká ze silnice, a jen velmi nerad jsem se zvedal k odchodu. Můj hostitel nahnul fotografie do krabice a přiklopil víko.

»Nezlobte se, že jsem vás nudil svými obrázky,« omlouval se. »Být tu má žena, určitě by vás pobavila lépe.«

Namítal jsem, že se mi naopak fotografie nesmírně líbily, a když jsme už vycházeli na verandu, rozhodl jsem se, že se ho na něco zeptám, ať už je to slušné, nebo ne.

»Povězte mi, señore Caporale,« řekl jsem. »Není vám tady trochu smutno? Nepřipadá vám po tom všem, co jste zažil, Argentina mírně řečeno trochu nudná?«

Pohlédl na mne a zasmál se.

»Señore Durrelle,« řekl. »To, co jsem vám ukazoval, už je jen minulost, sen. Teď vedu docela jiný život. Trochu si šetřím, abych mohl poslat děti do škol v Buenos Aires, a jestli mi zbyde, rád bych, až děti dorostou, koupil pro sebe a pro manželku malou *estancii*. A co víc si mohu přát?«

Chvilí jsem o tom přemýšlel a on mne zatím s úsměvem pozoroval.

»Vy jste tu tedy spokojen?« zeptal jsem se ho. »Jako správce *estancie*?«

»Ale ovšem,« přikývl. »Je to mnohem lepší místo, než které jsem dostal, když jsme přijeli do Buenos Aires.«

»A co jste dělal?« zeptal jsem se ho zvědavě

»Kastroval býky v Cordobě,« odpověděl se smíchem.

Zamyšleně jsem se vracel za Helmutem do auta. Dostalo se mi zřejmě výsady, že jsem strávil dvě hodiny se zajímavým člověkem, který dokázal být za všech okolností skutečně šťastný.

Zvířat jsem teď měl tolik, že jsem se o ně musel starat od rána do večera. Nepřipadalo už v úvahu, že bych si mohl vyrazit někam na tři či čtyři dny a svěřit své sbírky chudince Edně. Měl jsem také plné ruce práce se stloukáním klecí pro ochočená zvířata, která se zatím pohybovala buď úplně volně, nebo byla uvázána na dlouhých řemenech. Původně jsem chtěl dopravit své exempláře zpátky do Buenos Aires letecky, ale když jsem dostal rozpočet, kolik by

všechna ta nadváha stála, měl jsem dojem, že ho vypočítal ve světelných rocích nějaký královský astronom.

Nezbývalo mi než se vrátit vlakem. Vyhlídka na cestu, která má trvat dva dny a tři noci, mě ani v nejmenším nelákala, ale nedalo se nic jiného dělat. Charles zařídil celou přepravu rychle a zdatně, jak už to pro něj bylo typické. Všechno zvládl obdivuhodně, i když sám měl v té době práce až dost a ještě plnou hlavu starostí, protože mu právě odvezli Joan do nemocnice. A tak jsem se oháněl na zahradě kladivem a piloval, připravoval bedny na cestu vlakem a přísným zrakem dohlížel na zvířata, která se ještě pohybovala volně a dalo se od nich čekat jediné uličnictví.

Největší zvířata, která jsem ještě nezavřel do klece, byli nosáli, Marta a Matyáš. Zatím čekali připoutáni za obojky a řetězy pod stromy. Sám mám nosály moc rád, i když chápu, že je každý nemusí pokládat za zvlášť půvabná zvířata. Mně se na nich však líbí ty jejich dlouhé, jakoby gumové zdvižené čenichy, chůze, při níž našlapují zešíroka jak medvědi, i to, jak v běhu zvedají kolmo do vzduchu dlouhé zakroucené ocasy, až vypadají jak chlupaté vykřičníky. V přírodě jsou družní, běhají lesem v poměrně četných skupinách, obracejí padlé kmeny a kameny, čichají u každého koutku a každé štěrbině a pátrají tak čenichy tvarovanými jak vysavač prachu po kořisti, kterou může být ledacos, od brouků až po ptáky a od lesních plodů po houby, jako většina malých, podobně žijících savců mají poměrně široký slovník a rozhovor takové tlupy nosálů by určitě stál za bližší pozornost. Matyáš se mnou třeba hodinu rozmlouval v celé škále jakoby ptačích výkřiků a trylků, ale sotva začal prozkoumávat ztrouchnivělý kmen anebo nějaký kámen a zdálo se mu, že co nevidět chytne šťavnatého brouka anebo slimáka, přešel do huhňavého chrochtání přerušovaného zvláštním skřípavým zvukem, který vydával, jak rychle cvakal zuby. Když se rozzuřil, divoce se rozkřičel, celé tělo se mu třásló jak v zimnici a vyrážel dlouhé pronikavé písklavé výkřiky, z kterých člověku div nepraskaly bubínky.

Oba nosáli byli uvázáni na dlouhých řemenech k nějakému vhodnému stromu. Když převrátili v okruhu, kam až se na řemenu

dostali, všechny klády a kameny, uvázal jsem je k dalšímu stromu. Po každém přemístění si Matyáš asi deset minut vyznačoval pachovou žlázkou pod kořenem ocasu okruh svého území. S nesmírně soustředěným výrazem se vážně šoural kolem dokola a chvílemi si sedl a otřel se zadkem o vhodný kámen nebo klacek. Sotva tak vztyčil nosálí ekvivalent vlajky, uklidnil se a pustil se s klidným svědomím do své honby za brouky. Když se některý z místních psů nedopatřením přiblížil k jeho území, určitě už to nikdy neudělal. Matyáš si to k němu pomalu vykročil, děsivě skřípal zuby, ocas vztyčený a tuhý jak pohrabáč, a jak se naježil, byl dvakrát větší než jindy. Když se dostal ke psu dost blízko, najednou se rozběhl takovým zvláštním valivým během a vyrážel své pronikavé výkřiky, po kterých až uši zaléhaly. Ten příšerný zvuk podlomil morálku sebeodvážnějšího psa, a když pes rychle utekl, obešel zas Matyáš v kruhu celé území, znovu si je označkoval a tiše si k tomu chrochtal a trylkoval. Po celou tu dobu seděla

Marta, co nejdál jí řemen dovolil, sledovala Matyáše zbožňujícím pohledem a povzbuzovala ho tichým pištěním.

Všechna ostatní zvířata, která jsem v Calilegue získal, si vedla znamenitě. Pekari, má oblíbená Juanita, byla den za dnem tlustší a kouzelnější a energicky vládla všem papouškům. Mí vzácní arové mě vystrašili k smrti, protože vypadali, jako kdyby měli co chvíli zahynout; až jsem konečně zjistil, že nejsou nemocní, ale z jakéhosi záhadného důvodu chtějí spát v noci v bedně, což jsem objevil docela náhodou. Sotva jsem jim dal na noc bedýnku, dostali zase chuť k jídlu a začalo se jim dobře dařit. Pokud šlo o šelmy, malý Geoffrey si už docela zvykl na zajetí a hrál si se svým kamarádem kotětem s takovou vervou na schovávanou i jakousi vlastní hru, která se zřejmě jmenovala »jak zavraždit svého souseda«, až jsem si začal dělat starosti, že je nikdy nedopravím živé do Buenos Aires, natož na Jersey. Puma značně pokrotla a dokonce mi dovolila, abych ji někdy poškrábal za uchem, a spokojeně s hlubokým hrdelním zvukem si přitom předla. Chudák ocelot, kterého jsme koupili tak vyhladovělého, byl teď vypasený a lesklý. Přešla ho už apatie hladem vyčerpaného zvířete a pokládal vnitřek své klece za posvátný, takže

uklidit mu nebo ho nakrmit vždycky znamenalo nebezpečí. Tak se člověku někdy odplácí dobrotou.

Mezi novými exempláři mé sbírky byli dva rozkošní zástupci opic, párek mirikin, které mi chytil v pralese jeden indiánský lovec. Býval to výborný lovec, ale naneštěstí jsem mu za opice zaplatil až příliš štědře, a Indián, rozradostněn tak bohatou odměnou, se odebral do vesnice a několik dní tam popíjel, takže jsem od něj žádné další exempláře nezískal. Odhadnout správnou odměnu za chycení zvířete je opravdu kus umění, protože mezi lovcem a táborem vždycky leží několik krčem, lovci nemají zrovna moc silnou vůli, a když je přeplatíte, snadno můžete přijít o dobrého pomocníka.

Mirikiny jsou nejen jediné noční opice na světě a pozoruhodné už z tohoto hlediska, ale navíc vypadají jako kříženci mezi sovou a klaunem, jsou to nejmírnější opice na světě a co chvíli se chytanou do náruče a líbají se docela jako lidé. Pro to všechno jsou pro mě prostě úplně neodolatelné. Mají veliké oči, typické pro noční zvířata, lemované bílou, černě ohraničenou maskou. Tvarem úst působí, jako kdyby se zrovna chtěly usmát, ale trochu smutným, lítostivým úsměvem. Záda a ocas mají příjemného zelenošedého odstínu a na hrudi velké načechrané náprsenky, které přecházejí podle stárí opice od světle žluté až po temně oranžovou. V přírodě žijí stejně jako nosáli ve skupinách a pohybují se tichými skoky pralesem v tlupách od deseti do patnácti zvířat. Ozývají se jen při krmení, kdy se mezi sebou domlouvají hlasitým vrčením, trochu podobným předení, po kterém se jim nadouvají hrdla, anebo na sebe pokřikují jak ptáci, mňoukají jako kočky, chrochtají jako vepři a syčí jako hadi. Když jsem je poprvé zaslechl při krmení v temném pralese, spletl jsem si je postupně se všemi těmito zvířaty a pak už jsem byl tak zmatený, až jsem se domníval, že jsem snad objevil nějaké nové, vědě dosud neznámé zvíře. Vydlobával jsem jim ze ztrouchnivělých palem larvy velkých červených brouků, protože mirikiny si na nich rády pochutnávají. Když jsem se k nim přibližoval s jejich oblíbenou lahůdkou, dychtivě mě pozorovaly rozšířenýma očima, prosebně natahovaly ruce, trochu se třásly a tiše blaženě vyjekovaly. Popadly kroutící se larvy s nemotorným půvabem dítěte, které bere do ruky

lízátka, žvýkaly je a chroustaly mezi zuby a tu a tam se zarazily a radostně vykvikly. Konečně rozžvýkaly a spolklly poslední kousek, prohlédly si pečlivě zepředu i zezadu ruce, jestli jim přece jen ještě trochu nezbylo, a pak prozkoumávaly za stejným účelem jedna druhou. Když se přesvědčily, že z pochoutky nezůstal opravdu ani zbyteček, padly si do náruče a asi pět minut se vášnivě líbaly, jako by si navzájem nadšeně blahopřály.

Brzy potom, co jsem získal tyhle báječné opičky, jsem se podruhé setkal s neobyčejně pozoruhodným člověkem, tentokrát díky Lunovi. Luna se u mne jednou ráno stavil a vyprávěl, že jede služebně kamsi za Calileguu. Ve vesnici, kam má namířeno, žije prý člověk, o kterém se povídá, že se zajímá o zvířata a dokonce si je chová doma.

»Zjistil jsem o něm jenom, že se jmenuje Coco a každý ho má za úplně *loco*, Gerry,« řekl mi Luna. »Ale třeba by sis s ním chtěl promluvit.«

»Proč ne,« řekl jsem, protože už mě docela lákalo zbavit se na chvíli té truhlařiny, z které jsem byl celý zpocený. »Ale nemohl bys počkat, než vyčistím klece a nakrmím zvířata?«

»Dobrá,« souhlasil Luna, a jak jsem obcházel svoje svěřence, ležel trpělivě na trávě a škrábal Juanitu na bříšku.

Vesnice, kam jsme dojeli, byla velká, široko daleko roztroušená a působila podivně tísnivým dojmem, trochu jako po vymření. I domky, postavené po zdejšímu způsobu z odřezků klád, vypadaly zanedbaně a špinavě. Všechno jako by tu bylo sešlé a smutné. Ale Coca znal zřejmě kdekdo, protože když jsme se zašli zeptat do hospody, kde bydlí, zvedl se celý les rukou, které nám ukazovaly, kudy jít, a všichni mužští se pousmáli a utrousili: »Copak Coco,« trochu jak kdyby mluvili o místním blbečkovi. Vydali jsme se, jak nám poradili, a snadno jsme dům našli. I bez vyptávání bychom jej byli poznali na první pohled, protože ve srovnání se všemi ostatními domky z vesnice zářil jak drahokam. Byl pečlivě obílený, a proto tak jasně svítil, vpředu měl pěkně udržovanou zahrádku a ke vchodu vedla skutečná šterková pěšinka, tak pečlivě uhrabaná, že jsem ani nemohl věřit vlastním očím. Řekl jsem si, že jestli v tomhle domě bydlí místní blbeček, moc rád se s ním seznámím. Na naše zatleskání

vyšla štíhlá snědá žena trochu italského typu. Vysvětlila nám, že je Cocova manželka, ale že její muž není doma. Pracuje prý přes den na pile, kterou jsme slyšeli v dálce. Bzučelo to tam, jako kdyby se slétli na nějaké sympozium všechny včely světa. Luna jí objasnil, proč jsem přijel, a žena se radostí rozzářila.

»To pro něj rychle pošlu některé z dětí,« řekla. »Nikdy by mi neodpustil, kdyby vás propásl. Pojd'te prosím na zahradu a počkejte na něj... bude tady co nevidět.«

Zahrada za domem byla stejně pečlivě udržovaná jako pod okny a k mému překvapení v ní stály dvě prostorné voliéry. Dychtivě jsem do nich nahlédl, ale obě byly prázdné. Na Coca jsem dlouho čekat nemusel. Rychle přiběhl po cestičce od pily, ještě celý udýchaný se před námi zastavil a smekl slamák. Byl to nevysoký podsaditý muž s uhlově černými kudrnatými vlasy a s pečlivě sestřiženým hustým černým vousem a knírem, jaký se v Argentině vidí málokdy. Oči měl tmavé, a když podával mně a Lunovi pěkně tvarovanou snědou ruku, dychtivě mu zářily.

»Vítám vás, vítám vás,« řekl, »ale omluvte prosím mou angličtina, ona ne moc dobrá, protože já mám málo možnost mluvit.«

Sám fakt, že vůbec mluví anglicky, mne ohromil.

»Neumíte si představit, co to pro mne znamená,« řekl dychtivě a pevně mi stiskl ruku. »Mluvit s někým, kdo má zájem o přírodu... Kdyby mě manželka nezavolala, nikdy bych jí to neodpustil... Nemohl jsem ani věřit, když mi to syn vyřizoval... přijede za mnou Angličan a ještě kvůli zvířatům.«

Usmál se na mne, ještě úplně ohromen zázrakem, který ho potkal. Člověk by řekl, že jsem mu přijel nabídnout křeslo argentinského prezidenta. Sám jsem byl tak překonán tím uvítáním, vhodným nejspíše pro anděla právě sestoupivšího z nebes, že jsem se skoro nezmohl na slovo.

»Víte co,« řekl Luna, který zřejmě usoudil, že když dal oba ty blázný dohromady, jeho role skončila, »zajedu si vyjednat své věci a stavím se pro tebe později.«

S tichým prozpěvováním pomalu odešel a Coco mě zatím jemně uchopil za paži, jako kdyby to bylo motýlí křídlo, které by při troše

neopatrnosti mohl poškodit, a vedl mne nahoru po schodech do obývacího pokoje. Jeho žena nám nabídla výtečnou limonádu z čerstvých, hodně slazených citrónů, a zatímco jsme seděli a popíjeli lahodný nápoj, Coco vyprávěl. Mluvil tiše, občas se v angličtině zadrhl, a když zjistil, že trochu rozumím španělsky, dodal tu a tam větu ve španělštině. Uchváceně jsem ho poslouchal; bylo mi, jako bych měl před sebou člověka, který byl po léta němý a najednou promluvil. Dávno už žil ve svém vlastním světě, protože jeho žena a děti ani nikdo jiný z té mouchami zamořené vesnice nechápal jeho zájmy. A jemu jako by se najednou až neuvěřitelně splnily všechny modlitby, když za ním zčistajasna přijel člověk, který se vynořil z neznáma a chápal, co myslí, když říká, že některý pták je krásný či zvíře zajímavé, a kdo mluvil stejnou řečí, jakou on sám musel tak dlouho nosit uzavřenu v sobě a nikdo kolem jí nerozuměl. Celou dobu, co hovořil, mě pozoroval tak dychtivě, až jsem byl trochu v rozpacích – se směsí ohromení a strachu – s ohromením, že jsem se tady vůbec objevil, a se strachem, že mu najednou zmizím jak fata morgána.

»Studuji hlavně ptáky,« říkal mi. »Vím, že o argentinských ptácích jsou celé stohy knih, ale kdo o nich něco ví? Kdo ví, jak se projevují při námluvách, jaké mají typy hnízd, kolik snáší vajíček, kolikrát ročně mají mláďata a jestli se stěhují? O tom všem není nic známo a v tom je ten problém. Snažím se v této oblasti pomáhat, jak jenom stačím.«

»Tohle je problém na celém světě,« řekl jsem. »Víme, jaká existují zvířata – anebo aspoň známe většinu z nich – ale o jejich soukromém životě nevíme skoro nic.«

»Chtěl byste se podívat, kde pracuji? Říkám tomu studovna,« vysvětloval omluvně. »Je to docela malá místnost, ale větší si zařídit nemohu.«

»Moc rád bych ji viděl,« řekl jsem.

Coco mne zaujatě vedl ven, kde bylo k jedné straně domku přistaveno, jakési miniaturní křídlo.

Dveře tu byly pevně zamčeny. Coco vytáhl z kapsy klíč, a jak se chystal odemknout, usmál se na mne.

»Nikdy sem nikoho nepouštím,« vysvětloval mi prostě.
»Nechápou to.«

Až do této chvíle jsem byl nesmírně zaujat Cocem a jeho nadšeným zájmem o živočišný svět. Když mne však uvedl do své pracovny, zůstal jsem stát neschopen slova.

Pracovna byla dva a půl metru dlouhá a dva metry široká. V jednom rohu stála skříň a Coco mi ukázal, jak tu má uloženu svou sbírku ptáků, kůže drobných savců a různá ptačí vejce. Pak tu byl dlouhý pracovní stůl, na kterém zvířata stahoval, a kousek dál jednoduchá knihovnička asi se čtrnácti přírodovědeckými díly, některými ve španělštině a jinými v angličtině. Pod malým okénkem stál stojan a na něm zpola dokončený akvarel ptáka, jehož mrtvolka ležela opodál na bedně.

»Tohle jste maloval vy?« zeptal jsem se nevěřicně.

»Ano,« odpověděl ostýchavě Coco. »Víte, na fotoaparát nemám a jinak bych peří zobrazit nemohl.«

Ohromen jsem si prohlížel rozpracovaný obraz. Byl překrásně namalovaný a přímo jsem žasl nad jeho jemnými tahy a barvami. Říkám žasl, protože kreslit a malovat ptáky je snad z celé přírodovědní oblasti nejobtížnější. Cocova práce dosahovala téměř úrovně nejlepších současných maleb ptactva, které jsem viděl. Bylo na ní znát, že ji dělal člověk neškolený, ale s úzkostlivou přesností a láskou, a pták na tom listu papíru doslova zářil. Vzal jsem do ruky mrtvý exemplář, abych jej mohl porovnat s malbou, a přesvědčil jsem se, že obraz je o mnoho lepší, než jaké jsem viděl v mnoha atlasech ptactva.

Coco vytáhl velkou složku a ukazoval mi ostatní práce. Měl asi čtyřicet obrazů ptactva; jestliže se samec a samička lišili opeřením, vymaloval je v párech, a všechny ty obrazy byly stejně dobré jak první, který jsem viděl.

»Ale vždyť jsou výborné,« řekl jsem. »Musíte s nimi něco podniknout.«

»Myslíte?« zeptal se pochybovačně a zahleděl se na malby.
»Poslal jsem jich pár jednomu člověku, který spravuje muzeum v Cordobě, a líbily se mu. Říkal, že až jich budu mít víc, měli bychom

dát dohromady malou knížku, ale moc tomu nevěřím. Sám víte, jak draho by přišla její výroba.«

»Znám pár lidí, co pracují v muzeu v Buenos Aires,« napadlo mne. »Promluví s nimi o vás. Nic vám nezaručuji, ale třeba vám pomohu.«

»To by bylo úžasné,« řekl a oči mu zářily.

»Povězte mi,« obrátil jsem se k němu. »Pracujete na té pile rád?«

»Jestli tam pracuji rád?« opakoval, jako by nevěřil vlastním uším. »Rád? Vždyť je to práce, která úplně ničí duši, señore. Ale užívám slušně rodinu, a když hodně šetřím, zbude mi ještě na barvy. Šetřím si také na malou kameru, protože ať nakreslíte ptáky sebevěrněji, v některých pohybech je zachytí jen film. Ale kamery jsou moc drahé a bohužel na ni asi budu strádat hodně dlouho.«

Ještě asi hodinu mi rychle a nadšeně vykládal, co všechno udělal a co by ještě chtěl dokázat, a já si musel pořád připomínat, že přede mnou sedí muž, nebo mám-li raději použít tohoto termínu venkovan, který pracuje na pile a bydlí v domečku sice dokonale čistém, ale v jakém by nechtěl zůstat dělník z Anglie ani po smrti. Kdybych byl objevil Coca někde na předměstí Buenos Aires, nepřipadalo by mi to snad tak neuvěřitelné, ale najít ho zcela nečekaně v takovém opuštěném kraji, bylo jako potkat najednou uprostřed Piccadilly nosorožce. I když mi vysvětloval, jak těžko si dokáže našetřit na barvy a jak by si jednou rád koupil svou vysněnou kameru, ani v nejmenším mi nenaznačil, že by ode mne uvítal finanční pomoc. Prostě mi vysvětloval s dětskou naivitou své problémy, protože věděl, že ho pochopím a že dokážu ocenit, o co se snaží. Musel jsem mu připadat jako milionář, a přece jsem věděl, že kdybych mu nabídl peníze, ztratím rychle jeho přátelství a budu mu připadat jako všichni ti ostatní vesničané, kteří mu nerozumějí. Mohl jsem mu jen slíbit, že promluví s lidmi v muzeu v Buenos Aires (protože dobrých malířů, kteří dokáží takhle namalovat ptáky, není právě moc), dát mu vizitku a požádat ho, aby se na mne obrátil, kdykoliv by potřeboval z Anglie něco, co se v Argentině nedá získat, a že mu to rád pošlu. Když se po nějaké době objevil znovu Luna a museli jsme už jet, Coco se se mnou lítostivě loučil, trochu jak malé dítě, kterému půjčili na hraní

novou hračku a pak mu ji zase vzali. Jak jsme odjížděli, zůstal stát uprostřed prašné hrbolaté silnice, díval se za autem a znovu a znovu si převracel mou vizitku v ruce jako nějaký talisman.

Naneštěstí jsem cestou do Buenos Aires Cocovu adresu ztratil a zjistil jsem to až po návratu do Anglie. Coco však měl mou adresu a byl jsem přesvědčen, že se na mne obrátí a požádá mě, abych mu poslal nějaký atlas ptactva anebo spíše barvy, protože barvy se seženou v Argentině jen velmi těžko. Nepřišla však od něj ani řádka. O vánocích jsem mu poslal blahopřání, adresované k Charlesovi do Calileguy, a Charles byl tak hodný, že zajel s psaním za Cocem a předal mu je. Coco mi napsal kouzelný dopis, v kterém se omlouval za svou špatnou angličtinu a psal, že už se trochu zlepšuje. Sděлил mi všechny novinky o svých ptácích a malbách. Ale nevyjádřil v dopise ani jediné přání. Riskoval jsem tedy, že ho urazím, a poslal mu balík knih, o kterých jsem se domníval, že by se mu mohly hodit nejvíce. Kdykoliv si teď chci zanaříkat na svůj osud, zamrzí mě, že si nemohu koupit nějaké nové zvíře, knihu anebo další vybavení ke svému aparátu, vždycky si vzpomenu na Coca, jak sedí ve své maličké studovně a pilně, nadšeně pracuje s nedostatečnými nástroji i finančními možnostmi. Tohle pomyšlení má na mne velice příznivý vliv. Cestou do Calileguy se mne Luna vyptával, co si myslím o Cocovi, protože všichni ve vsi ho mají za blázna. Odpověděl jsem, že podle mého názoru je to jeden z nejvyrovnanějších lidí, s jakými jsem se kdy setkal, a rozhodně jeden z nejpozoruhodnějších. Doufám, že se s ním ještě někdy uvidím.

Cestou do Calileguy jsme se nakrátko zastavili v jiné vesnici, kde se Luna dověděl, že tu kdosi chová jakési *bicho*. K mému nadšení se ukázalo, že je to zcela vyspělý samec pekari, až podivuhodně krotký a ideální druh pro Juanitu. Jeho majitel ho pojmenoval Juan a my ho velmi rádi koupili, vstřčili ho dozadu do auta, a zatímco Juan vzrušeně chrochtal, ujížděli jsme vítězoslavně do Calileguy. Juan byl však tak velký, nešikovný a dychtivě krotký, až jsem se bál, aby nakonec Juanitě ve vší nevinnosti neublížil, protože byla ve srovnání s ním asi čtvrtinová a velice křehká. Musel jsem je proto umístit do různých klecí a počkat, až Juanita trochu doroste. Pořád se však

dotýkali mezi příčkami čenichy a zřejmě v sobě našli velké zalíbení, takže jsem doufal, že nakonec uzavřou úspěšný sňatek.

A pak přišel přece jen den, kdy jsem musel odjet z Calileguy. Vůbec se mi odtud nechtělo, protože všichni na mě byli až příliš laskaví; Joan i Charles, Helmut a Edna i ten lidský slaviček Luna mě, úplného cizince, přijali do svého středu, dovolili mi, abych jim úplně rozvrátil denní program, zahrnovali mě laskavostí a podle všech svých možností mi pomáhali v práci. Když jsem přijel do Calileguy, vůbec nikoho jsem tu neznal, a přece se ke mně všichni chovali tak skvěle, až jsem měl za pár hodin pocit, jako bych tu žil už několik let. Říci, že jsem jen nerad opouštěl svoje přátele, by zdaleka nevystihovalo moje pocity.

Cestu jsem měl zpočátku poněkud složitou. Musel jsem odvézt svou sbírku k malé železnici, která vede z Calileguy k nejbližšímu většímu městu. Odtud se všechno dopravovalo do Buenos Aires vlakem. Charles poznal, že mi přeprava dělá starosti, a poslal se mnou Lunu až do Buenos Aires. Sám se rozhodl, že on, Helmut a Edna (Joan byla pořád ještě nemocná) zajedou autem do města, kde se bude náklad přemísťovat, a pomohou mi, kdyby bylo zapotřebí. Namítal jsem, že je to pro ně moc namáhavé, ale energicky všechny mé protesty zamítli a Edna prohlásila, že když jí nedovolím, aby mě jela vyprovodit, nedá mi ani kapku džinu. Taková strašlivá hrozba mé námitky úplně umlčela.

A tak v den našeho odjezdu zastavil před Charlesovým domem traktor vlekoucí plochý nákladní vůz, naložili jsme všechny bedny se zvířaty a pomalu vyjeli k nádraží. Náklad jsme složili na nástupišti a klidně vyčkávali, až přijede vlak. Klid mě však dočista přešel, když jsem si prohlédl koleje. Byly úplně vyježděné, zřejmě se už léta nevyměňovaly. Tíha vlaku zatlačila místy koleje i pražce tak hluboko do země, že je nebylo ani vidět, a celá trať obrůstala plevelem a trávou, až se ani nepoznalo, kde začíná trať a kde končí louka. Podle mého odhadu stačilo, aby vlak projel po takové trati rychlostí osmi kilometrů za hodinu, a prožijeme největší vlakové neštěstí tohoto století.

»Tohleto ještě nic není,« prohlásil hrdě Charles, když jsem si postěžoval, že kolejnice nejsou zrovna v moc dobrém pořádku. »Proti jiným úsekům trati je to tu báječné.«

»Nepřipadal jsem si zvlášť bezpečně už v letadle,« řekl jsem, »ale tohle je úplná sebevražda. Copak tohle jsou nějaké kolejnice, vždyť jsou tak zohýbané, že vypadají jako dva opilí hadi.«

»Každopádně jsme tu ještě neměli žádný malér,« řekl Charles a s tímto povzbudivým sdělením jsem se musel spokojit. Vtom se však objevil vlak a udělal na mě takový dojem, že jsem na chatrné kolejnice rázem zapomněl. Vagóny měl dřevěné a vypadaly jak ze starého westernu. Ale nejvíc mě nadchla lokomotiva. Byla zřejmě prastará, také jak kdyby přijela rovnou z filmování nějakého příběhu na Divokém západě, a vpředu měla gigantický ochranný rám. Někdo však, zřejmě nespokojen jejím zastaralým vzezřením, se pokusil trochu ji vylepšit a pobíl ji kusy plechu, pomalovaného širokými oranžovými, žlutými a rudými pruhy. Byla to bez nadsázky nejveselejší lokomotiva, jakou jsem v životě viděl; vypadala, jako by přijela rovnou z karnevalu, řítila se k nám důstojnou rychlostí třiceti kilometrů za hodinu, a jak před ní tráva zakrývala kolejnice, jako by k nám přijížděla volnou krajinou. S hlasitě skřípějícími brzdami se přivalila na nádraží a potom hrdě vypustila obrovská oblaka smradlavého dýmu, v kterých jsme rázem všichni zmizeli. Spěšně jsme nastrkali bedny se zvířaty do služebního vagónu, našli si s Lunou dřevěné sedadlo v sousedním kupé a vlak sebou prudce trhl a roztřeseně se rozjel.

Většinu cesty vedla trať souběžně se silnicí a oddělovala ji jen zcuchaná tráva, křoví a nízký plot z ostnatého drátu. A tak Charles, Helmut a Edna jeli celou tu cestu vedle našeho kupé, pokřikovali na nás různé urážky a nadávky, hrozili nám pěstí a obviňovali mne i Lunu z nejstrašlivějších zločinů. Ostatním cestujícím to bylo zpočátku divné, ale pak pochopili, že jde o žert, s vervou se přidali a občas nám i poradili pár vybraných nadávek, kterými jsme mohli volání oplátit. Když Helmut obvinil Lunu, že má hlas sladký jak řádně ochraptělý osel, hodil po něm Luna z okénka vlaku pomerančem a ten minul Helmutovu hlavu sotva o centimetr; Byla to

děťinská, a přece ohromná legrace, a k zábavě se přidal celý vlak. Kdykoliv jsme stavěli na nějakém malém nádražičku, rozjeli se ti blázni autem napřed, čekali mě na nádraží s obrovskou kyticí zvadlých kytek a já pronesl z okénka vlaku dlouhý zanícený projev v moderní řečtině, k naprostému ohromení cestujících, kteří zrovna přistoupili a zřejmě se domnívali, že jsem nějaký zahraniční politik. A tak jsme se báječně bavili, až jsme dojeli do města, kde jsme museli přeseďat. Tady jsme pečlivě naskládali své sbírky na nástupiště, postavili k nim jednoho nosiče, aby nám nikdo nedráždil zvířata, a zašli se najíst, protože vlak na Buenos Aires měl přijet, až za několik hodin.

Na nástupiště jsme se vrátili za šera a brzy nato si to přisupěl a přihrnul s velkolepým oblakem jisker a páry vlak na Buenos Aires. Měl však úplně obyčejnou lokomotivu, jaká se ani zdaleka nepodobala tomu barvitému drakovi, který nás sem tak vznešeně dopravil z Calileguy. Opatrně jsme naložili s Helmutem a Lunou zvířata do objednaného nákladního vagónu, ale ukázalo se, že je o moc menší, než jsem čekal. Charles mi zatím sehnal lůžko a naložil věci do vlaku. Měl jsem cestovat ještě se třemi lidmi, ale nikdo z nich zatím nepřišel a mohl jsem jen doufat, že budou zajímaví. Neměl jsem už co na práci než čekat na odjezd, a tak jsem si sedl na schůdky vagónu a ostatní se seskupili kolem. Edna zalovila v kabelce a vytáhla cosi, co se slibně zalesklo v šeru nádraží. Byla to láhev džinu.

»Dárek na rozloučenou,« řekla a spiklenecky se na mne usmála. »Nemůžu tě přece nechat jet takovou dálku bez základní potravy.«

»Helmute,« zvolal jsem, když Luna odběhl pro tonik a skleničky, »ty máš miliónovou manželku.«

»Možná,« opáčil Helmut zamračeně. »Ale tohle dělá jen pro tebe, Gerry. Když jedu někam já, jakživ mi džin nepřinese. Jenom mě hubuje, že moc piju.«

A tak jsme tam stáli na nádraží a připíjeli si. Právě jsem dopil do dna, když se ozvala píšťalka výpravčího a vlak se rozjel. Ostatní běželi se skleničkami podél vlaku, tiskli si se mnou ruce a já div nevypadl, jak jsem líbal Ednu na rozloučenou. Vlak ujížděl pořád

rychleji a rychleji a já už je viděl jenom stát ve skupince pod slabými světly nádraží a zvedat skleničky k poslednímu přípitku. Pak mi zmizeli z očí a já se smutně vrátil do svého kupé se zbytky džinu v láhvi.

Cesta vlakem nebyla zdaleka tak zlá, jak jsem se obával, i když cestovat argentinským vlakem se čtyřiceti různými bednami zvířat není samozřejmě nic k smíchu. Báł jsem se hlavně, aby mi najednou na některém nádraží uprostřed noci (ale i ve dne) neodpojili vagón se zvířaty na vedlejší kolej a nezapomněli jej připojit. Takle strašlivá pohroma potkala v Jižní Americe jednoho mého známého sběratele zvířat, a než zjistil, že vagón nejede s sebou, a rozjel se vypůjčeným autem zpátky na dotyčné nádraží, skoro všechny jeho exempláře zahynuly. Rozhodl jsem se tedy, že ať zastavíme kdy chceme, ve dne i v noci, zajdu se podívat na nástupiště, jestli se mému vzácnému nákladu nic nestalo. Mé rozespálé spolucestující velice udivovalo, jak podivně si počínám, a nemohli pochopit, proč najednou vyskakují uprostřed noci z lůžka. Byli to tři mladí, ohromně sympatičtí fotbalisté a vraceli se ze zápasu? Chile. Když jsem jim vysvětlil, co vezu, litovali mě, že se vůbec nevyspím, a nabídli mi, že se se mnou budou v noci střídat. A opravdu to celou cestu svědomitě dělali. Muselo jim to všechno připadat k smíchu, ale chovali se velice vážně a ohromně mi pomohli.

Hodně starostí mi také dělalo, že jsem se ke zvířatům dostal, jenom když vlak stál ve stanici, protože vagón nebyl spojen chodbičkou s ostatními. Tady mi pomohl průvodčí spacího vozu. Upozornil mě vždycky deset minut předtím, než jsme vjeli do nádraží, a prozradil mi, jak dlouho budeme stát. Tak jsem stačil pokaždé doběhnout až k vagónu se zvířaty, a když vlak zastavil, vyskočit a postarat se o ně.

Abych se dostal k nákladu zvířat, musel jsem probíhat tři vagóny třetí třídy, kde se mačkalo na dřevěných lavicích plno lidí obklopených nemluvnaty, láhvemi vína, tchyněmi, kozami, kuřaty, prasaty, koši ovoce a jinými cestovními nezbytnostmi. Když se všichni ti bujaře veselí lidé, vydechující kolem sebe vůni česneku, dozvěděli, proč si tak podivně počínám a pořád probíhám k zadnímu

vagónu, začali mi svorně pomáhat. Jen vlak zastavil, pomohli mi na nástupiště, našli mi nejbližší vodovodní kohoutek, vyslali do všech stran své děti, aby mi nakoupily banány, chleba, nebo co jsem jen potřeboval pro zvířata, a když jsem byl u klecí hotov, láskyplně mě vytáhli do pomalu se rozjíždějícího vlaku a vážně se mě vyptávali, jak se daří pumě, jak snášejí ptáci to horko a jestli je pravda, že mám papouška, který říká »*hijo de puta*«. Pak mi nabízeli různé sladkosti, obložené chleby, sklenice vína nebo hrnce masa, předváděli mi své děti, kozy, drůbež nebo prasata, zpívali mi nejrůznější písničky a prostě se ke mně chovali, jako kdybych patřil do rodiny. Byli tak milí, hodní a přátelští, že když jsme po nějaké době zastavili na obrovském nádraží v Buenos Aires, kde se ozvěnou vracelo rachocení vlaku, málem jsem litoval, že cesta skončila. Brzy jsem měl zvířata naložená na nákladním autu a ze všech stran mi tisklo ruku na sta lidí. Za divili jsem odjížděl se svými exempláři, které až kupodivu dobře přestály cestu, do obrovských prostor v blízkosti muzea, kde mě čekaly mé ostatní sbírky.

Večer jsem k svému zděšení zjistil, že jeden můj dobrý přítel uspořádal koktajl na oslavu mého příjezdu do Buenos Aires. Nenávidím koktajlové večírky, ale nedokázal jsem si vymyslet žádnou výmluvu, abych někoho neurazil. A tak jsme se trochu se Sofií vyparádili, ačkoliv jsme byli krutě unavení, a vyrazili do společnosti. Sešla se tam spousta lidí, které jsem vůbec neznal a ani netoužil poznat, ale i hrstka starých přátel, takže ten večer přece jenom stál za to. Klidně jsem tam stál a rozprávěl s jedním dobrým známým o našich společných zájmech, když tu se ke mně přiblížil jeden z těch typů, co prostě nesnáším. Byl to onen typický Angličan, kterému se zřejmě jako nějakému strašlivému pleveli daří nejlépe v cizokrajném podnebí. S tímhle jsem se navíc už jednou setkal a nebyl mi vůbec sympatický. Ted' tu přede mnou stál, a aby mě ještě víc naštvál, uvázal si kolem krku starou kravatu své školy. Obličej měl úplně bez výrazu, jak špatně udělanou posmrtnou masku, a mluvil oním povzneseným nosovým hlasem, který má dokázat světu, že i když jeho majitel není zvlášť inteligentní, honosí se alespoň dobrým vychováním.

»Prý jste právě přijel z Jujuy,« řekl, jako by mi kondoloval.

»Ano,« odpověděl jsem krátce.

»Vlakem?« zeptal se s lehkým znechucením.

»Ano,« řekl jsem.

»A jakou jste měl cestu?« otázal se.

»Velmi pěknou... příjemnou,« odpověděl jsem.

»Zřejmě jste jel tím vlakem s velice obyčejnými lidmi,« řekl soucitně. Zadíval jsem se na něj, do toho jeho těstovitého obličej a prázdných očí, a vzpomněl si na své spolucestující z vlaku – na statné mladé fotbalisty, kteří mi pomáhali držet noční hlídky, na stařečka, který mi recitoval *Martina Eierra*, až jsem mezi třináctou a čtrnáctou strofou v návalu pudu sebezáchovy také snědl kousek česneku, a na tlustou starou paní, do které jsem vrazil, až spadla pozpátku do košíku vajec, a nechtěla ani slyšet, že bych jí za tu škodu zaplatil, protože prý už se léta tak nezasmála. Zadíval jsem se na toho bezvýrazného zástupce svého národa a neodolal jsem.

»Ano,« řekl jsem lítostivě. »Byli to skutečně velmi obyčejní lidé. Dovedete si představit, že jen málokdo z nich měl kravatu a *nikdo nemluvil anglicky?*«

Pak jsem ho nechal stát a šel se znovu napít. Měl jsem pocit, že si to zasloužím.

MÍSTNÍ ZVYKY

Když máte převézt z jednoho konce světa na druhý velikou sbírku zvířat, zdaleka nestačí, jak se zřejmě mnozí lidé domnívají, naložit ji prostě na nejbližší loď a vesele zamávat na rozloučenou, je to přece jen o něco složitější. Nejdříve musíte najít lodní společnost, která by byla vůbec ochotna zvířata přepravit. Většina úředníků při první zmínce o »zvířecím nákladu« zbledne a ve vši živosti už před sebou vidí, jak kapitána drásá na lodním můstku jaguár, prvního důstojníka pomalu drtí ve svých záhybech obrovský had a cestující pronásleduje po celé lodi smečka odporných, životu nebezpečných zvířat. Zaměstnanci lodních společností podléhají zřejmě dojmu, že jste se půl roku šval za zvířaty jen proto, abyste nastoupil na jejich loď a tam je zase pustil.

Jakmile zdoláte tuto psychologickou hradbu, čeká vás ještě řada jiných problémů. Musíte se domluvit s hlavním stevardem, kolik vám může poskytnout v lednicích místa na maso, ryby a vejce, aby mu potom nezhynuli cestující hlady, a poradit se s prvním důstojníkem a loďmistrem, kam a jak máte uložit klece, jak je zajistit, aby se jim nic nestalo za špatného počasí, a kolik si smíte půjčit nepromokavých plachet. Pak vykonáte zdvořilostní návštěvu u kapitána a zapřísaháte se mu obvykle nad sklenkou džinu a téměř se slzami v očích, že mu neuděláte na lodi žádné potíže a že o vás ani nebude vědět – čemuž nevěří ovšem ani kapitán, ani vy. Ale především musíte mít sbírky připravené k nalodění dobrých deset dní před plánovaným vyplutím, protože v některých případech se může stát leccos, co datum vyplutí uspíší, anebo což je ještě víc k vzteku, oddálí, a musíte být na místě a přijmout pokyny. Když vypukne několik stávek za sebou a loď se zdrží, můžete sedět v přístavu a klátit nohama třeba měsíc a zvířata se zatím vrhají na žrádlo přímo úměrně k tomu, jak se vám ztenčují finance. Takový závěr výpravy je pak nejhorší, nejdrásavější,

nejúnavnější a nejděsivější z celé cesty. Když se mě lidé vyptávají, jaká jsem při cestování zažil »nebezpečí«, mám vždycky sto chutí odpovědět, že všechny nástrahy pralesa blednou v porovnání s hrozbou, jak zůstanete najednou trčet v nějakém zapadlém koutě světa se sbírkou sto padesáti hladových zvířat a rychle ubývajícími penězi.

Tentokrát jsme však zřejmě všechny tyto překážky zdárně překonali. Sehnali jsme loď, domluvili se s lidmi na palubě, objednali potravu pro zvířata a zdálo se, že všechno probíhá docela hladce. A právě v té chvíli se naše mladička Juanita rozhodla, že nám trochu zpestří život a dostane zánět plic.

Zvířata byla uskladněna ve velké kůlně v prostorách muzea, kde se nedalo topit. Ostatním to nijak zvlášť nevadilo, i když začínala argentinská zima a citelně se ochlazovalo, ale Juanita si řekla, že se odliší. Vůbec nezakašlala, aby nás alespoň trochu varovala, prostě se sesypala. Ráno se ještě s náramnou chutí cpala fazolemi, ale večer, když jsme přišli zakrýt zvířata na noc, vypadala podivně. Hlavně mě zarazilo, jak se opírá o jednu stěnu bedny, jako by jinak ani nedokázala stát, přivírá oči a rychle chrčivě dýchá. Spěšně jsem otevřel dvířka a zavolal ji. Jen s největším úsilím se nejistě postavila, vypořádala se z klece a sklesla mi do náruče. Byl to výjev hodný filmových tradic, ale řádně mě vyděsil. Držel jsem Juanitu, slyšel, jak jí v maličké hrudi sípá a kloktá dech, a její tělíčko mi leželo v náručí ochablé a studené.

Peníze nám už rychle ubývaly, a tak se dva naši přátelé z Buenos Aires přestěhovali ke známým a půjčili mně a Sofii své byty, abychom ušetřili za hotelové účty. Sofii odvezli se vši elegancí do bytu Blondie Maitland-Harriotové a mně bylo vyhrazeno přenosné lůžko v bytě jakéhosi Davida Jonese. Když jsem zjistil, co se s Juanitou stalo, byl David zrovna se mnou. Zabalil jsem ji do svého pláště a horečně přemýšlel. Zvířátko potřebovalo teplo, co nejvíc tepla. Věděl jsem, že v té obrovské plechové kůlně takové teplo nedocílím, i kdybych zapálil táborák velký jako historický londýnský požár. Blondie už měla doma jednoho mého nemocného papouška, který jí zamyšleně žvýkal tapety v koupelně, a měl jsem pocit, že

chtít na ní, aby si ještě nastěhovala do svého překrásně zařízeného bytu pekariho, žádal bych přece jen moc. David mezitím zaskočil k landroveru pro příkrývku, do které bychom mohli vepřítka zabalit, a bleskurychle se vrátil. V jedné ruce třímal láhev do půlky plnou brandy. »Můžeš to potřebovat?« ptal se, když jsem balil Juanitu do deky.

»Jistě, je to báječné. Poslyš, ohřej na lihovém vařiči trošku mléka a přimíchej do něj čajovou lžičku brandy, ano?«

David chystal mléko s brandy, Juanita, téměř ukrytá v kokonu z příkrývky a pláště, kašlala a já jsem o ni měl hrozný strach. Konečně měl David mléko s brandy připravené a vpravil jsem jí dvě lžičky této tekutiny do krku. Nebylo to nic snadného, protože Juanita už byla téměř v bezvědomí.

»Nedalo by se pro ni ještě něco udělat?« ptal se David starostlivě, protože si stejně jako já prasátko nesmírně zamiloval.

»Ano, musí rychle dostat pořádnou injekci penicilinu a být co nejvíc v teple a na čerstvém vzduchu.«

S nadějí jsem se na Davida zadíval.

»Tak ji vezmeme ke mně do bytu,« navrhl David, jak jsem doufal. Nepromarnili jsme už ani minutu. Landrover se řítíl nebezpečnou rychlostí deštivými ulicemi města a jen úplným zázrakem jsme dorazili k Davidovu bytu celí. Pádil jsem po schodech s Juanitou v náručí a David se zatím rozběhl k Blondii, protože Sofie měla lékárníčku s penicilinem i injekční stříkačku u sebe.

Položil jsem Juanitu, která mezitím upadla do bezvědomí, na Davidův gauč, a třebaže v bytě hrálo ústřední topení, zapnul jsem ještě elektrická kamínka a potom zotvíral téměř všechna okna, ale tak, aby na Juanitu netáhlo. David se vrátil neuvěřitelně brzy, rychle jsme vyvařili injekční stříkačku a dal jsem Juanitě největší dávku penicilinu, jaké jsem se odvážil. Šlo téměř o to, jestli ji vyléčím, anebo zabiju, protože jsem ještě jakživ nedával pekarihu penicilin a ani jsem nevěděl, jestli na něj není alergický. Hodinu jsme pak nad Juanitou seděli a pozorovali ji. Po té hodině jsem začal sám sobě namlouvat, že dýchá o něco volněji, ale byla pořád ještě v bezvědomí a věděl jsem, že má do uzdravení hodně daleko.

»Poslyš,« řekl David, když jsem už asi po čtrnáctisté poslouchal Juanitin dech. »Jsme tady vůbec něco platní, když tak sedíme a koukáme na ni?«

»Ani ne,« odpověděl jsem váhavě. »Jestli se vůbec vzpomátuje, bude to trvat ještě tak tři čtyři hodiny. Teď o sobě ani neví, ale snad je to taky tou brandy.«

»Víš co,« řekl David prakticky, »tak si pojďme sníst něco k Ollymu. Nevím, jak ty, ale já mám hlad jako vlk. Za tři čtvrtě hodiny můžeme být zpátky.«

Přesvědčili jsme se, jestli se Juanitě dobře leží a jestli jí nemohou od elektrických kamínek chytnout příkrývky, a pak jsme se rozjeli do Ollyho hudebního baru v de Mayo 25, což je ulice vedoucí podél bývalého buenosaireského přístavu. Po obou stranách je lemována maličkými kluby půvabných jmen jako Má touha, Modravá síň krásek anebo ještě záhadnějšího Rozkoš mořského vlka.

Nebyla to zrovna ulička, kde by se měl ukázat slušný pán, ale se svou pověstí jsem si už dávno přestal lámat hlavu. Zašli jsme si už s různými přáteli do většiny těchto malých temných zakouřených barů, vypili tu miniaturní nápoje za maximální ceny a pozorovali »hostesky« při jejich nejstarším řemesle světa. Ze všech těchto podniků se nám však nejvíce zalíbil Ollyho hudební bar a tady jsme se stavili pokaždé. Líbilo se nám tu z mnoha důvodů. Jednak nám byl moc sympatický sám Olly, zvrásnělý jako starý kaštan, i jeho překrásná žena. Za druhé nám Olly vždycky nalil slušnou míru a často nám dokonce skleničku nabídl. Za třetí byl jeho bar dobře osvětlen, takže člověk viděl na svou společnost; v ostatních by se orientoval snad jen netopýr anebo sova. Za čtvrté měly hostesky zakázáno, aby ustavičně obtěžovaly hosty a chtěly po nich zaplatit skleničku, a za páté tu překrásně zpíval a hrál na kytaru jeden hoch se sestrou. A snad nejvíc na mě v tom podniku zapůsobilo, když jsem viděl, jak hostesky odcházejí a něžně líbají na dobrou noc Ollyho a jeho ženu, jako by to byli jejich rodiče.

A tak jsme sešli s Davidem po schodech k Ollymu, kde nás nadšeně přivítal majitel i s manželkou. Vysvětlili jsme, proč jsme tak smutní, a celý bar nás začal litovat. Olly nám oběma nalil dvojitou

vodku a hostesky se seskupily kolem, snažily se nás rozveselit a ujišťovaly nás, že Juanitě určitě bude co nejdříve dobře. Ale jak jsme tu stáli, jedli horké párky a obložené chleby a popíjeli vodku, bylo mi pořád hůř a nepovzbudilo mě ani veselé *carnavalitos*, které nám zazpíval ten sourozenecký pár. Byl jsem přesvědčen, že Juanita zemře, a až nerozumně jsem si to stvořeníčko zamiloval. Sotva jsme se najedli a napili, rozloučili jsme se a běželi zase po schodech na ulici.

»Přijďte nám zítra říct, jak je zvířátku,« křičel za námi Olly.

»Si, si,« volaly hostesky jak řecký sbor. »Přijďte zítra, ať víme, co dělá *pobrecita*.«

Než jsme dojeli k Davidovu bytu, byl jsem pevně přesvědčen, že Juanita je mrtvá. Vpadl jsem do obývacího pokoje, podíval se na ranec příkrývek na gauči a musel jsem se přímo přinutit, abych přistoupil blíž a nahlédl do nich. Opatrně jsem nazvedl jeden cíp příkrývky a tu na mě láskyplně mrklo jedno tmavé očko, malý růžový čenich se přikrčil a nemocná Juanita tiše, docela tichounce a pak radostně zachrochtala.

»Páni drazí, vždyť ono je jí líp,« zvolal nevěřicně David.

»O něco,« řekl jsem opatrně. »Ještě není mimo nebezpečí, ale trochu naděje snad už máme.«

Juanita ještě jednou zachrochtala, jako by mi chtěla dát za pravdu.

Abych měl jistotu, že se Juanita v noci neodkope a ještě víc se nenachladí, musel jsem ji vzít k sobě na gauč. Klidně mi ležela na prsou a tvrdě spala. Pořád ještě oddechovala trochu sípavě, ale už jí tak nechrčelo v krku při každém nadechnutí jako ze začátku. Ráno mě probudila šťouchnutím studeného, jakoby gumového čenichu do oka, a hned jsem slyšel, jak mě Juanita zdraví sípavým chrochtáním. Rozbalil jsem ji a zjistil, že je z ní úplně jiné zvířátko. Měla jasné oči, normální teplotu, dýchala sice pořád ještě trošičku sípavě, ale mnohem pravidelněji, a hlavně se dokázala na chvilíčku nejistě postavit. Od té chvíle to s ní šlo pořád k lepšímu. Uzdravovala se zázračnou rychlostí, ale čím lépe jí bylo, tím byla horším pacientem. Sotva se vzchopila natolik, že po každých dvou krocích neupadla, chtěla za každou cenu od rána do večera pobíhat po pokoji a strašně

se rozhořčovala, že jsem ji donutil nosit jako pláštěnku malou dečku, sepnutou spínacím špendlíkem u krku. Jedla jako kůň a my ji zahrnovali lahůdkami. Nejvíc mě však potýrala v noci. Náramně se jí zalíbilo se mnou spát, a i když mně to lichotilo, nijak zvlášť jsem o to nestál. Měli jsme zřejmě úplně rozličné představy, za jakým účelem se leze do postele. Já se těšil, že se trochu vyspím, zatímco Juanita pokládala noc za nejlepší dobu pro své bujaré řádění. Maličký pekari má nesmírně ostré tesáky a kopýtko a čenich tvrdý, pružný jak guma a vlhký. Když vám všechny tyhle zbraně vrazí do těla, zrovna ve chvíli, kdy se pokoušíte mírumilovně usnout, přece jenom vás to mírně řečeno trochu dopálí. Někdy mi zatančila Juanita na prsou a na bříše jakési prasečí tango a jindy si jenom honila pořád kolem dokola ocásek, až jsem si začal připadat jako nešťastná oběť ve filmu Jáma a kyvadlo. Chvilími ustala v tanci a vstrčila mi do oka mokrý čumáček, aby se přesvědčila, jestli se dobře bavím. Jindy ji zase posedla představa, že jsem si kdesi na těle něco schoval, nejspíš nějakou dobrotu. Třeba hledala lanýže, nevím, ale ať už pátrala, po čem chtěla, důkladně mě prohledávala čenichem, tesáky i kopýtky a pronikavě rozzlobeně kvičela, když nemohla nic najít. Kolem třetí ráno konečně tvrdě, spokojeně usnula. V půl šesté se zase probudila a rázně se mi rozběhla dolů a nahoru po těle, abych vstával pěkně zdravý a svěží. Trvalo to čtyři strašlivé noci, až jsem si řekl, že Juanita se už dost zotavila, a večer ji k jejímu velkému a hlasitému pobouření vstrčil do bedýnky.

Vyléčil jsem ji v hodině dvanácté, protože jenom se trochu uzdravila, dostali jsme zprávu, že loď je připravena k vyplutí. Moc nerad bych byl vyplouval s Juanitou v takovém stavu, v jakém byla ještě před několika dny, protože by byla cestu určitě nevydržela.

V určený den se tedy přivalila dolů do přístavu dvě nákladní auta plná našeho vybavení a klecí se zvířaty a za nimi přijel landrover. Pak následovalo zdoluhavé a obtížné nakládání a rozmísťování klecí v nákladním prostoru. Jsou to vždycky mučivé chvíle, protože když se nade mnou vznášejí vzduchem obrovské sítě navršené klecemi, jsem vždycky přesvědčen, že lano co chvíli praskne a má drahocenná zvířata spadnou do moře nebo se zřítí na přístavní hráz a nic z nich

nezbude. Do večera však byly všechny klece bezpečně na lodi, poslední kousek vybavení uložen v nákladním prostoru a my si mohli konečně oddechnout.

Všichni přátelé se s námi přišli rozloučit k lodi, a jestli jsem zahlédl v některých očích těžko potlačovaný záblesk úlevy, sotva bych to byl mohl někomu vyčítat, protože jsem ze všech těch hodných lidí udělal tím či oním způsobem mučedníky. Všichni jsme tu seděli vyčerpaní, ale klidní, a pomalu jsme zdolávali celou baterii lahví, které jsem prozřetelně objednal do kajuty. Všechno bylo na lodi, všechno dobře dopadlo a teď jsme se konečně mohli v klidu napít na rozloučenou, protože do odplutí zbývala ještě hodina. Právě když jsem všem naléval, abychom zvedli skleničky k pátému přípitku, objevil se ve dveřích kajuty drobný mužíček v celnické uniformě a šustil jakýmsi papíry. Netušil jsem nejmenší nebezpečí a radostně na něj pohlédl.

»Señor Durrell?« otázal se zdvořile.

»Señor Garcia?« zeptal jsem se.

»Si,« odpověděl a zarděl se radostí, že si pamatuji jeho jméno.
»Jsem señor Garcia z Aduany.«

První vycítila nebezpečí Marie.

»Stalo se něco?« zeptala se.

»Si, si, señorita, señor má sice všechny dokumenty v pořádku, ale nepodepsal je *despachante*.«

»Co je to proboha *despachante*?« ptal jsem se.

»Takový člověk,« odpověděla ustaraně Marie a obrátila se k malému celníkovi. »Ale je to vůbec důležité, señore?«

»Si, señorita,« odpověděl vážně. »Bez *despachantova* podpisu nemůžeme nechat zvířata odplout. Budou se muset vylodit.«

Měl jsem pocit, jako by mi někdo vytáhl z těla najednou celý žaludek, protože do vyplutí zbývalo jenom tři čtvrtě hodiny.

»A kde najdeme toho *despachanta*, co má papíry podepsat?« ptala se Marie.

»Už je pozdě, señorita, všichni odešli domů,« odpověděl señor Garcia.

Taková situace dokáže člověka připravit o dvacet let života. Dovedl jsem si představit, jak by lodní společnost nadchlo, kdybych najednou přišel oznámit, že místo abychom za hodinu vesele vypluli k Anglii, čeká loď nejméně pětihodinové zpoždění, protože mi musí vyložit všechna zvířata z nákladního prostoru, a co hůř, vyzvednout veškeré vybavení a landrover, který leží kdesi hluboko v útrobách lodi. Moji ubozí přátelé však už byli na podobné krize zvyklí a ihned začali jednat. Zatímco Mercedes, Josefína, Rafael a David se šli pohádat s celním důstojníkem, který měl službu, rozjel se náš další přítel Willie Anderson s Marií do soukromého bytu jednoho svého známého *despachante*. Dotyčný úředník bydlel až na předměstí Buenos Aires, a jestli se měli vrátit včas, museli se řítit tam a zpátky jak d'ábli. Veselá sedánka na rozloučenou se rozprskla jako bomba a naši přátelé se rozprchli nejrůznějšími směry. Sofii a mně zatím nezbývalo nic než čekat, a já si v duchu přeríkával, jak sdělit v případě, že budeme muset všechno vykládat, tuto novinu kapitánovi, aniž bych přišel k vážné úhoně.

Skupinka, která se odešla hádat s hlavním celníkem, se za chvíli sklíčeně vrátila.

»Nebylo to nic platné, Gerry,« řekl David. »Je úplně neúprosný. Když nedostaneme ten podpis, nedovolí nám vyplout.«

»Je to prostě trouba a zbedněnec,« řekla Josefína a pak jí náhle cosi napadlo. »Poslyš, Gerry, co je to vlastně zbedněnec? Dívala jsem se do slovníku, ale našla jsem tam jen něco o bednění. Není to snad nic urážlivého?«

Nebyl jsem však nikterak v stavu pomáhat Josefíně se záhadami slovních významů. Do odplutí nám zbývalo už jenom dvacet minut. V té chvíli jsme zaslechli, jak dole na přístavní hrázi zaskřípěly brzdy. Vyběhli jsme všichni na palubu a to už k nám po lodním můstku běželi Marie s Williem, vítězoslavně se usmívali a mávali v ruce nezbytnými dokumenty, které všechny překrásně podepsal určitě ten nejhodnější a nejušlechtilejší *despachante* všech přístavů světa. A protože jsme měli pro sebe ještě deset minut, všichni jsme to zapili. Dal jsem dokonce napít i seňoru Garciovi.

Za chvíli vstrčil hlavu do dveří stevard a upozornil nás, že za chvíličku vyplouváme, a všichni jsme vyšli na palubu. Rozloučili jsme se a dav našich přátel zamířil dolů na přístavní hráz. Námořníci odpoutali lana, mezera mezi lodí a molem se pomalu rozšiřovala a na temné vodě se odrážela světla přístavu. To už loď vyplula rychleji, přátelé se nám brzy ztratili z očí a z paluby jsme viděli jen obrovský shluk pestrých světel tam, kde leželo Buenos Aires.

Když jsme se obrátili od zábradlí a zamířili dolů do kajut, vzpomněl jsem si na Darwinova slova, napsaná před sto lety. Když mluvil Darwin o přírodovědci, který se vydá na cesty, řekl: »Pozná, kolik žije na světě opravdu dobrosrdečných lidí, s kterými se předtím nikdy nesetkal a ani podruhé již nesetká, ale kteří jsou přesto ochotni poskytnout mu nejnezištnější pomoc.«

JEŠTĚ NĚKOLIK SLOV PŘED TISKEM

Pro ty, kdo se zajímají, jak vypadají teď zvířata, která jsme dovezli. Tapír Klaudius, kterého jsem kdysi zvedl v náručí – i když jsem přitom riskoval, že si udělám kýlu, je teď veliký jako pony a nedočkavě čeká, kdy mu už budeme moci koupit nevěstu.

Nosáli Matyáš a Marta žijí ve šťastné domácnosti a měli už dvakrát děti. Zatímco tohle píšu, je už zas Marta v požehnaném stavu.

Puma Luna, ocelot i kočka slaništní Geoffrey si všichni vedou výborně a den ode dne tloustnou.

Amazoňan Blanco pořád ještě říká »*Hijo de puta*«, ale už docela tiše.

Všem ostatním ptákům, savcům a plazům se vede rovněž výtečně a na mnohých je vidět, že by se rádi množili.

A tak už zbývá dodat jen jedno, aby mi tolik lidí nemuselo psát: moje zoologická zahrada je soukromá, ale veřejnosti přístupná každý den v roce kromě dne Štědrého.

Přijďte nás tedy navštívit.

PODĚKOVÁNÍ

Jako pokaždé, když se vracím ze své výpravy, ani nevím, jak některým lidem dost poděkovat, tak se jim cítím vděčen a zavázán. Mohu jen znovu opakovat, že jsem nesmírně ocenil všechnu jejich pomoc a povzbuzení.

Buenos Aires

Celá rodina de Sotova, celá Rodriguesova rodina, naše drahá přítelkyně Bebita Ferreyra, Lassie Greensletová, David Jones, Josefína Pueyrredonová, Dicky de Sola, Brian Dean, Bill Partridge a Willie Anderson.

Všichni tito lidé nám nesčetnými způsoby přispěli, radili a pomáhali nám proniknout s naším vybavením celníci, fantasticky nás hostili a dělali nám řidiče, překladatele, průvodce, tesaře a kuchaře.

Přátelé, jejichž trpělivost jsme značně pokoušeli a kterým jsme zamořili byty svými zvířaty: Blondie Maitland-Harriotová, paní Dorothy Krotowová, dr. Mario Teruggi. Těm všem jsme my i naše zvířata nesmírně vděční.

Zvláště děkuji dr. Carlosu Godoyovi, neboť nám velmi zdatně a ochotně obstaral povolení ke sběru a vybavil nás doporučujícími dopisy do celé Argentiny.

Dr. Caberra nám poskytl nesmírně cenné informace o argentinské fauně.

Pan Salmon z firmy Bovril, Ltd, byl vůči nám velmi laskavý a ochotný. Pan Blackburn z firmy Chadwick Weir zařídil přepravu všech našich sbírek a vybavení z Argentiny, což byl nesmírně náročný úkol.

Puerto Deseado

Nemůžeme snad ani dost poděkovat seňoru Huichimu za všechnu jeho pomoc. Kapitán Giri nás uvedl k seňoru Huichimu a pomohl nám najít kolonie tučňáků. Za obojí jsme mu byli velice vděční. Britský vicekonzul pan Bateman a jeho paní nám pomohli ve všem, co jsme potřebovali, a stejně tak pan a paní Robertsovi, místní poštovní s paní. Všichni tito lidé pro nás učinili maximum, abychom se cítili v Deseadu dobře.

Puerto Madryn

Ředitel hotelu Playa nás nejen ubytoval, ale půjčil nám peníze, odeslal nám telegramy a pomohl ve všem, co jsme potřebovali.

Jujuy

Charles a Joan Lettovi, Edna a Helmut Vorbachovi, můj dobrý přítel Luna a všichni v Calilegue mě přijali do svého středu a udělali pro mne vše, aby mi pomohli vybudovat sbírky a natočit film, všemožně se postarali o moje pohodlí a vůbec mě zachránili. Bez nich bych byl určitě ztracen.

Mendoza

Poděkování dr. Menopriovi, který nám prokázal všemožnou laskavost.

Británie

Velice jsme zavázáni panu Peterovi Newbornovi z C.A.P., který byl ochotný jako vždy a pomohl nám vyřešit složité celní formality atd. Dr. Donu Alberto Candiottimu, bývalému argentinskému velvyslanci v Londýně, který dal celé výpravě své oficiální požehnání a všemožně nám pomáhal. Pan Lawton Johnson od firmy

Bovril nám dojednal, abychom navštívili v Argentině různé Bovrilovy statky, což se nám bohužel nepodařilo, pánové Flack a Aggett z Blue Star Line nám všem zařídili cestu. Společnost The South American Saint Line laskavě svolila, abych přepravil jejich lodí celou svou sbírku a vybavení do Anglie, a v této souvislosti bych rovněž rád poděkoval kapitánovi a posádce lodi *St. John*, protože jen díky jejich pomoci a laskavosti jsme mohli tak hladce absolvovat zpáteční cestu.

Řada britských továren nám dodala různé části výstroje, bez nichž by naše výprava nemohla nikdy uspět. Rover Company nám dodala náš landrover, s nímž jsme úspěšně projeli celou Argentinou, a pánové Baldwin a Bradley z prodejního a reklamního oddělení nám nesmírně pomohli, když nám umožnili tento vůz získat.

Ředitelé firem William Smith (Poplar) Ltd, The British Nylon Spinners Ltd, a Greengates & Irwell Rubber Co. získali naši nekonečnou vděčnost za skvělé nepromokavé cely a plachty pro zvířata, které nám poskytli pro předešlou výpravu. Tyto věci ustavičně užíváme a výtečně se osvědčily.

Nakonec bychom chtěli poděkovat všem doma i v Argentině, kdo nám pomohli třeba maličkostmi, ale bez jejichž přispění bychom svou výpravu nikdy úspěšně neuskutečnili.

GERALD DURRELL
ŠEPTAJÍCÍ ZEMĚ

Z anglického originálu The Whispering Land, vydaného nakladatelstvím Penguin Books Ltd. Harmondworth, England, přeložila Zora Wolfová.

Odbornou revizi provedl prom. biolog Jiří Haager.

Obálku navrhl Václav Kabát.

Vydání I. Praha 1977.

Vydalo Nakladatelství Svoboda jako svou 3968. publikaci.

Odpovědná redaktorka Jarmila Svobodová.

Technická redaktorka Helena Tomková.

Vytisklo Rudé právo, tiskařské závody, Praha.

Cena kart. výt.

14,– Kč

25 – 009 – 77

Náklad 59 600. AA 9,57, VA 9,85.

Tematická skupina 13/34.

73/605 – 22 – 8.2.

OMNIA
SVAZKY
EDICE
OMNIA
V ROCE
1977

Pío Baroja

Sedm záhad

Ulrich Becher

Williamsovo Ex-Kasino

Anders Bodelsen

Obyčejná nehoda

Nenad Brixy

Soutěž za milión

Archibald J. Cronin

Velká neznámá

Olga Foršová

Michajlovský palác

Gennadij Gor

Geometrický les

Ernest Hemingway

Komu zvoní hrana

Philippe Hériat

Zlaté mříže

SVOBODA

Stanislaw Lem

Futurologický kongres

Jürgen Lenz

Bez pasu do Ria

László Passuth

Lombardský zámek

Helfried Schreiter

Žena u okna

25 - 009 - 77

13/34 Kčs 14,-